

Tweede Kamer, 111e vergadering, donderdag 10 september 2015

Aan de orde is het **debat** over **het gemeenschappelijk asielbeleid in Europa**.

De **voorzitter**:

Ik heet alle aanwezigen in de zaal van harte welkom, in het bijzonder de minister-president en de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Voordat wij beginnen, heeft de heer Pechtold een punt van orde.

De heer **Pechtold** (D66):

Voorzitter. Een aantal fracties heeft een aantal wat technische vragen gesteld over de kabinetsbrief. Ik begrijp dat er op het ministerie van V en J hard wordt gewerkt om die te beantwoorden. Ik denk niet dat het zinvol is om het debat daarvoor uit te stellen, maar ik zou wel graag de antwoorden op die vragen hebben voordat het kabinet in eerste termijn antwoordt.

De **voorzitter**:

Ik zal het stenogram van dit ... Dit is altijd moeilijk. Ik kijk even naar de staatssecretaris en vraag of hij ja of nee kan knikken. Denkt u dat dit mogelijk is? Nee. Ik begrijp dat het heel ingewikkeld is en dat ze er op het ministerie wel heel hard aan werken, maar niet zomaar even die vragen kunnen beantwoorden die gisteren zijn gesteld. Dat is het ingewikkelde.

De heer **Pechtold** (D66):

Dan toch iets formeler. Wij hebben met een aantal partijen geprobeerd om een officiële vragenronde over deze kabinetsbrief te openen. Zoals u zelf al zegt, is dat over het algemeen vrij normaal bij een ingewikkelde procedure, maar dit werd geblokkeerd door de coalitie. Toen hebben wij het in de vorm van schriftelijke vragen gegoten. Het feit dat deze vragen moeilijk te beantwoorden zijn, komt doordat er in de kabinetsbrief nogal wat punten zitten waarover onduidelijkheid bestaat. Ik kan mij nauwelijks voorstellen dat, als de ambtenaren het niet op papier kunnen beantwoorden, de premier en de staatssecretaris dat dadelijk wel kunnen. Daarmee wil ik natuurlijk niet suggereren dat ik hun kwaliteiten onderschat, maar ik zou het toch wel graag verifieerbaar op papier hebben, zodat er geen licht tussen kan zitten. Ik herhaal dus mijn verzoek. Ik vind het heel belangrijk dat ik die antwoorden krijg. Ik zou graag van het kabinet willen weten wanneer het er wel is. Ik weet niet hoe ze dat kunnen knikken?

De **voorzitter**:

Wij gaan het volgende doen. U hebt dit verzoek nu overgebracht. U zei dat de antwoorden bij het begin van de beantwoording toch wel binnen moeten zijn, of anders zo snel mogelijk. In de tussentijd is er nog even overleg tussen de mensen die daar overleg over kunnen hebben. Dan kan ik u op enig moment medelen hoe het ervoor staat.

Ik stel voor dat wij nu beginnen. Voor dit debat hebben zich dertien sprekers gemeld en wij beginnen gewoon met de eerste spreker.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Voorzitter. "Bespaar me, oude wereld, je pompeuze verhalen. [...] Geef me je vermoeiden, je armen, je ineengedoken mensenmassa vol verlangen vrij te ademen. Het ellendige afval van je volle kust. Stuur ze, de daklozen, door storm geslingerd naar mij. Ik houd mijn lamp hoog bij de gouden deur." Deze strofe uit het prachtige gedicht van Emma Lazarus staat op de sokkel van het Vrijheidsbeeld. Het was Pia de Jong die haar onlangs citeerde in haar column in NRC Handelsblad. Zij voegde daaraan toe: "Het licht van de vrijheid scheen over de hele wereld. Wat een verschil met nu."

De situatie in Syrië is niet plots ontstaan. De oorlog woedt er nu al vierenhalf jaar. En wat was de afgelopen jaren het antwoord van de Europese Unie? We hebben muren opgetrokken. De Middellandse Zee fungeert als een slotgracht om fort Europa. Het is ons beleid dat vluchtelingen drijft in de armen van smokkelaars, de enige cynische strohalm voor een enkeltje Europa. En wat doet Nederland? Wij willen een nog hoger hek om Europa. De grenzen sluiten moet de oplossing zijn. "Opvang in de regio" noemt het kabinet dat eufemistisch. Opvang in de regio is geen ambitie; opvang in de regio is al jaren de realiteit. Het plan dat het kabinet dinsdag presenteerde, is een politieke oplossing voor een probleem tussen coalitiepartners, geen plan om ons van onze menselijke kant te laten zien. Dat zouden we op drie manieren moeten doen.

Ten eerste de herverdeling van vluchtelingen binnen Europa. Kan ik ervan uitgaan, zo vraag ik de premier, dat Nederland zonder verdere voorwaarden of koppeling van lange termijn aan korte termijn akkoord gaat met de herverdeling zoals voorgesteld door de Europese Commissie? Kan ik ervan uitgaan dat wij indien nodig deel gaan uitmaken van een kopgroep? In zijn brief spreekt het kabinet over het hervestigingsprogramma van de UNHCR. Begrijp ik goed dat in het plan van het kabinet een asielzoeker uit een land waar veilige opvang in de regio mogelijk is het recht verliest om in Europa asiel aan te vragen? Dat zo iemand afhankelijk is van het quorum dat de EU stelt omtrent het aantal asielzoekers dat mag worden overgebracht? Aan welke getallen denkt het kabinet dan? Het kabinet

wordt daar niet concreet over. Hoeveel vluchtelingen is het kabinet dan bereid op te nemen?

Ten tweede moeten we nadenken over legale routes voor migratie. Mensensmokkel voorkomen we niet met hogere muren en strengere wetten voor migranten. Als je honger hebt en geen onderdak, als je bommen hebt zien vallen en je kinderen worden bedreigd, dan kom je uit de grond gekropen naar het beloofde land, naar het continent van vrede en welvaart. Als het kabinet echt wil inzetten op het voorkomen van nog meer drama's op de Middellandse Zee, waarom kijkt het dan niet naar de visumeisen die we stellen aan bijvoorbeeld Syriërs? Waarom creëert het kabinet geen routes voor migratie waarbij mensen niet gedwongen zijn hun leven te wagen?

Tot slot integratie. Hoe cynisch onze reactie als politici is geweest, zo hartverwarmend is de houding van de samenleving. De initiatieven van mensen die zich inzetten voor de opvang van vluchtelingen, schoten de afgelopen dagen als paddenstoelen uit de grond. Om draagvlak voor de toestroom van migranten te behouden, moeten we vanaf dag één werken aan integratie. Dat betekent verplichte professionele Nederlandse lessen vanaf dag één, evenals de mogelijkheid om te werken of een opleiding te volgen.

Iedere politicus die nu belooft dat de mensen die hiernaartoe komen weer teruggaan, moet zich goed afvragen of hij die belofte gestand kan doen. We weten uit het verleden dat migranten die hier komen hier hoogstwaarschijnlijk blijven. Dat is ook logisch. Als je vlucht en hier een jaar of tien zou moeten blijven, dan zet je je leven niet on hold. Je krijgt hier misschien wel kinderen. Die kinderen raken hier geworteld; die spreken niet de taal van het land waar je vandaan komt. Gaan wij die mensen echt uitzetten over een jaar of tien? Gaan wij ze echt vragen om weer terug te gaan?

Ik kom tot een afronding met een praktische vraag. Het kabinet wil dat uiteindelijk iedereen die hier komt en die eigenlijk in de regio kan worden opgevangen, terug wordt gestuurd. Meent u dat werkelijk, premier Rutte? Meent u dat werkelijk? Gaan we straks echt de mannen en vrouwen uitzetten die met gevaar voor eigen leven de zee bedwingen? Die in grote stoeten lopen langs de snelweg. Die niets meer hebben dan de rugzak op hun rug en een kind aan hun hand. Die op de drempel staan van het vrije Westen en bij ons aankloppen. Gaan wij die mensen arresteren, opsluiten en terugsturen? Als dat werkelijk zo is, dan zijn het niet alleen de vluchtelingen die gered moeten worden. Dan moeten wij ook gered worden van ons gebrek aan menselijkheid.

De heer **Wilders** (PVV):

Dit verhaal begon al niet erg lekker met het citeren uit de NRC. Dat moet je volgens mij niet zo snel doen, maar nu inhoudelijk. De collega van GroenLinks had het over muren om

Europa. Ik vraag mij af of hij wel het goede werelddeel voor zich heeft. Er komen nu honderdduizenden mensen naar Europa, omdat wij geen muren om Europa hebben. Het beste bewijs van het debat vandaag is dat wij open grenzen hebben, dat iedereen zomaar kan komen. Helaas verdrinken er mensen omdat ze ook nog weten dat ze hier welkom zijn, dat ze níet worden teruggestuurd. Dát is de realiteit. U leeft in een sprookjeswereld. De GroenLinks-Efteling is wat ik hier heb gehoord.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Was het maar de Efteling, dan zou het allemaal niet waar zijn. Mensen komen hier niet omdat ze weten dat ze niet worden teruggestuurd, mensen komen hier omdat ze vluchten voor verschrikkingen. Mensen komen hier omdat ze hun levens bedreigd zien. Wat we de afgelopen tijd als Europa hebben geprobeerd, is afspraken te maken met onze buurlanden, waar de mensen moeten worden opgevangen. We hebben geprobeerd, de grenzen en de grensbewaking tussen Turkije en Bulgarije te verscherpen, maar het werkt niet. Ze breken door de kordons heen. Hebt u de beelden gezien, mijnheer Wilders, van al die mensen die naar Europa komen en door de politiekordons heen breken? Ze vluchten voor hun veiligheid, ze proberen naar een veilige plek te komen die wij ze zouden kunnen bieden,

De heer **Wilders** (PVV):

Opnieuw: in wat voor sprookjeswereld leeft de heer Klaver van GroenLinks. Wat een enorme sprookjeswereld! Om te beginnen zijn het ontzettend veel economische vluchtelingen. Voor zover dat niet zo: als je uit Syrië komt en je bent in Turkije, dan ben je in een veilig land. Als je naar Griekenland gaat, is dat ook een veilig land. Als je van Griekenland naar Macedonië gaat, is dat ook een veilig land. Als je van Macedonië naar Servië gaat, is dat ook een veilig land, en als je van Servië naar Hongarije gaat ook. Dus als het om veiligheid gaat, kun je in Turkije blijven. Als je toch doorgaat, doe je dat om economische redenen. Je gaat niet als politieke vluchteling twaalf landen door die al veilig zijn om te eindigen in Zweden. Dat doe je voor een uitkering, dat doe je voor een huis, dat doe je voor iets anders dan voor de veiligheid van je leven. U gaat daaraan voorbij. U mag een andere politieke mening hebben, maar u moet hier geen onzin verkopen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De heer Wilders kan het economische vluchtelingen noemen, ik noem het mensen die willen werken aan hun toekomst. Als je durft te zeggen dat Turkije een veilig land is, gelet op het feit dat dat land al 2 miljoen vluchtelingen opvangt, dan snap ik heel goed dat mensen doorreizen. Daarom is het goed dat je in Europa afspraken maakt over hoe we deze mensen herverdelen om te voorkomen dat zich op plekken waar ze toevallig aankomen — of dat nou Griekenland is of Italië — het aantal vluchtelingen opstapelt. Dan moeten we ook met elkaar solidair zijn.

De **voorzitter**:

Tot slot.

De heer **Wilders** (PVV):

Nou zegt de heer Klaver het toch zelf? "Werken aan een toekomst". Dat heeft toch niets met politieke vluchtelingen te maken? Als hij Turkije al niet veilig vindt, dan is Griekenland toch veilig? Dan is Hongarije toch veilig? Ik snap dat die mensen liever de Miele in Duitsland hebben en een huurhuis, maar dat is toch veilig? Als het puur en alleen politieke vluchtelingen zijn, dan hoef je toch niet van Syrië via West-Europa naar Finland of naar Noorwegen te gaan? Dat is toch economisch gedreven? Als je dat goed vindt, als je vindt dat die economische vluchtelingen mogen komen, dan zijn we het gewoon oneens, maar dan bent u eerlijk. Maar doe niet alsof het politieke vluchtelingen zijn als ze van Turkije door twaalf landen in het Westen willen eindigen, omdat wij nu eenmaal een hogere welvaart en een betere verzorgingsstaat hebben. Want dat is niet voor iedereen, maar wel voor heel veel mensen de werkelijke reden. Als je volhoudt dat dat niet zo is, leeft u opnieuw in een fata morgana.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De mensen vluchten voor oorlog en geweld. Ik snap heel goed dat ze naar de plek gaan waarvan zij denken dat ze daar het best hun toekomst kunnen opbouwen. Daar ben ik eerlijk over, veel eerlijker dan veel andere collega's. Ik zeg ook dat deze mensen hier waarschijnlijk gaan blijven en dat vind ik nog goed ook. Als u het hebt over eerlijk zijn en aangeven waar je voor staat, dan zeg ik: dit is waar ik voor sta. Ik vind dat deze mensen hier naar toe zouden moeten kunnen komen. Daarbij komt: deze mensen komen naar Griekenland omdat dat toevallig dichtbij Turkije ligt, of ze komen naar Italië, omdat ze daar landen. Deze landen kunnen niet de opvang van al deze vluchtelingen op zich nemen, die aantallen zijn simpelweg te groot. Dan moet je, als je in Europa met elkaar samenwerkt — ik weet dat de heer Wilders daar heel anders tegenaan kijkt — solidair zijn met elkaar en naar een manier zoeken waarop je deze mensen kunt opvangen.

De heer **Pechtold** (D66):

Voorzitter. Om het kabinet maar meteen uit de droom te helpen: migratie is een feit. Vluchtelingenstromen zijn realiteit. Mensen zullen begrijpelijkerwijs altijd blijven vluchten voor oorlog en geweld. Dat kun je niet stoppen, dat moet je ook niet willen, we moeten ze willen helpen. Elke politicus die anders beweert, die met studiegroepjes, tekentafelcommissies of stoere taal over het sluiten van grenzen de oplossing suggereert, strooit mensen zand in de ogen. Migratiestromen, duizenden vluchtelingen houd je niet tegen, die kun je alleen in goede banen leiden, althans proberen in goede banen te leiden en fatsoenlijke opvang te bieden. Dus laten we dat doen. Laten we kijken naar maatregelen die zowel

barmhartig als uitvoerbaar zijn. We hebben leiders nodig — sommige zouden zeggen: stoere leiders — die dat durven te zeggen, die met die boodschap draagvlak durven te zoeken in onze samenleving.

Lang, te lang hebben we moeten wachten op een actie van het kabinet. Waar Merkel het voortouw nam en zelfs Cameron door de pomp ging, kwam het kabinet-Rutte met een studiegroepje, zonder duidelijk doel en zonder duidelijk tijdpad. Of de deal tussen VVD en PvdA die deze week werd gesloten het resultaat is van die werkgroep, is me niet helemaal duidelijk. Het komt mij in elk geval niet echt doordacht en doortimmerd over. Ieder gevoel voor urgentie en realiteitszin lijkt verdwenen in dit moeizame uitonderhandelde coalitiecompromis. In plaats van onze samenleving voor te bereiden op de komst van extra vluchtelingen, doet de coalitie een soort uitruilspelletje waar het kwartetspel van Wouter Bos nog bij verbleekt. De PvdA krijgt opvang op de korte termijn, mits de VVD kan pronken met het sluiten van de grenzen op lange termijn. En de VVD krijgt het terugsturen van vluchtelingen, mits de PvdA kan zeggen: maar we gaan ze nu wel uit de kampen halen. De voorstellen van het kabinet hebben mij vooral verbaasd.

De heer **Wilders** (PVV):

Het moet eens afgelopen zijn met al die sprookjes en die onwaarheden. Ik ga nu dezelfde vraag stellen aan de heer Pechtold. Vindt hij dat iemand die, zogenaamd economisch of politiek gemotiveerd, vanuit Syrië naar Turkije gaat, van Turkije naar Griekenland gaat, van Griekenland naar Macedonië en Hongarije gaat en uiteindelijk in Nederland of Duitsland eindigt, een politieke of een economische vluchteling is? Of is hij het met mij eens dat als het om politieke vluchtelingen gaat, om het veilig zijn, dat je dan in Turkije kunt stoppen of, als je dat niet veilig vindt, in Griekenland kunt stoppen?

De heer **Pechtold** (D66):

Ik vind het een vluchteling en dus is die welkom.

De heer **Wilders** (PVV):

Oké, de heer Pechtold zegt hier dus: het maakt mij niet uit of het politieke of economische vluchtelingen zijn; je bent altijd welkom.

De heer **Pechtold** (D66):

Er zijn oorlogsvluchtelingen en er zijn vluchtelingen die de toekomst elders zoeken omdat de omstandigheden in hun land hen daartoe noodzaken of hun hoop geven op nieuwe kansen. En wij hebben een asielbeleid dat daar duidelijk onderscheid in maakt.

De heer **Wilders** (PVV):

Geef eens antwoord!

De heer **Pechtold** (D66):

Dat doe ik. Mijn eerste antwoord was heel kort: ja, ze zijn welkom.

De heer **Wilders** (PVV):

Iedereen?

De heer **Pechtold** (D66):

En wij beoordelen vervolgens waar het om gaat. Iedere Syriër wordt op dit moment onder de redenen die wij daarvoor hebben vastgesteld, beoordeeld als een oorlogsvluchteling. En oorlogsvluchtelingen zijn welkom. De heer Wilders neemt altijd zo'n voorbeeld aan Australië, waar ze mensen terugduwen in die bootjes naar Indonesië. Nou, in Indonesië is het geen oorlog; dat weet ik. Datzelfde Australië neemt vandaag echter wel 12.000 Syriërs op. Het ligt aan de andere kant van de wereld, maar het voorbeeld van de heer Wilders geeft op dit moment het goede voorbeeld.

De heer **Wilders** (PVV):

Als de heer Pechtold mij een vraag terug gaat stellen, dan betekent dat dat hij in de problemen zit met zijn eigen antwoord. En dat doet mij goed.

De heer **Pechtold** (D66):

Kom maar op.

De heer **Wilders** (PVV):

De heer Pechtold zegt nu letterlijk: het maakt mij niet of het om politieke of economische vluchtelingen gaat, ze zijn allemaal welkom in Duitsland en in Nederland. Is dat wat hij zegt? Immers, ik zeg het nog een keer, een politieke vluchteling uit Pakistan, uit Irak of uit Syrië, kan stoppen in Turkije. Als hij van Turkije naar Griekenland gaat, ook al is dat niet nodig, dan moet hij daar stoppen. Hij hoeft echter niet naar het Westen te komen, want dat zijn veilige landen. Ik kan mij niet voorstellen dat de D66-fractie Griekenland een onveilig land vindt. Laat de heer Pechtold dus eens duidelijkheid geven. Vindt hij dat alle vluchtelingen, politiek of economisch, welkom zijn in Nederland? De heer Pechtold zegt nu letterlijk: het maakt mij niet of het om politieke of economische vluchtelingen gaat, ze zijn allemaal welkom in Duitsland en in Nederland. Is dat wat hij zegt? Immers, ik zeg het nog een keer, een politieke vluchteling uit Pakistan, uit Irak of uit Syrië, kan stoppen in Turkije. Als hij van Turkije naar Griekenland gaat, ook al is dat niet nodig, dan moet hij daar stoppen. Hij hoeft echter niet naar het Westen te komen, want dat zijn veilige landen. Ik kan mij niet voorstellen dat de D66-fractie Griekenland een onveilig land vindt. Laat de heer Pechtold dus eens duidelijkheid geven. Vindt hij dat alle vluchtelingen, politiek of economisch, welkom zijn in Nederland?

De heer **Pechtold** (D66):

Wij praten over Syrische vluchtelingen. Iedereen die op dit moment of de afgelopen jaren uit Syrië is gevlucht, is een oorlogsvluchteling. Die mensen kregen bommen op hun hoofd of werden gerekruteerd voor een leger waarin zij kanonnenvlees waren. En dus hadden zij en hun familie te vrezen voor hun leven. Als ze in de afgelopen drie, vier jaar gevlucht zijn naar de regio, dan zijn het vluchtelingen voor geweld. Als ze vervolgens in die regio twee, drie, vier jaar in een kamp zitten waar het onveilig is, waar geen onderwijs is en waar geen goede gezondheidszorg is, en ze vandaaruit vervolgens uitzichtloos weggaan naar Europa, dan zijn ze voor mij nog steeds oorlogsvluchtelingen en dus welkom.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat was een helder antwoord. Wat dat betreft is de heer Pechtold bijna nog erger dan de GroenLinks-fractie of de SP-fractie op dit terrein. Excuses aan de collega's. Ik kan niet anders concluderen dan dat de heer Pechtold zegt dat hij snapt dat je, zelfs als je als zogenaamde oorlogsvluchteling — laten we ervan uitgaan dat het een keer een echte oorlogsvluchteling is; die zijn er inderdaad ook — vanuit Syrië naar Turkije gaat en daar veilig bent, na een paar jaar in een kamp te hebben gezeten toch gaat voor die uitkering, die welvaartsstaat en die verzorgingsstaat in Nederland. Dat betekent dat de heer Pechtold een bom legt onder het asielbeleid en onder onze verzorgingsstaat. Want hij zegt eigenlijk: kom maar allemaal binnen; D66 heet je welkom. Dat is niet alleen onverantwoord; deze houding van de vertegenwoordiger van D66 is levensgevaarlijk.

De heer **Pechtold** (D66):

Mijn laatste antwoord. Weet u wat levensgevaarlijk is? Politici die op basis van verdraaide, foute feiten onrust zaaien en mensen zand in de ogen strooien. Dat is gevaarlijk. Al tien jaar lang, mijnheer Wilders, heeft uw geblaas geen enkele oplossing opgeleverd. Voorzitter, als de heer Wilders zegt dat het standpunt van D66 nog verder van hem afstaat dan dat van GroenLinks en de SP, is dat het mooiste compliment dat hij me vandaag kan maken.

De heer **Wilders** (PVV):

Ten slotte. Dit is weer geen antwoord. De man zit echt in de politieke problemen. Ik ga hem vaker interrumpen. Dat is succesvol. Want u staat daar wat te stotteren, mijnheer Pechtold. Met oneliners die u mij verwijt, slaat u mij nu terug. De conclusie is: van D66 mag iedereen komen. Als je een politiek vluchteling was, ben je welkom, maar als je na een paar jaar in een veilig land hierheen wilt komen voor de uitkering, ben je ook welkom! U bent Sinterklaas in het kwadraat!

De heer **Pechtold** (D66):

Mijnheer Wilders, u kunt blazen wat u wilt. Er komen dadelijk gelukkig in dit beschaafde

land, in dit fatsoenlijke land waarin u mag zeggen wat u wilt en wij een debat houden, via een eerlijk verdelingssysteem 7.200 mensen die op de vlucht waren, naar Nederland. En die gaan we fatsoenlijk en veilig opvangen. Wat u ook staat te blazen, dat gaat gebeuren.

Voorzitter. De voorstellen van het kabinet hebben mij vooral verbaasd. Laat ik beginnen bij het einddoel, het stukje VVD in dit verhaal. Vluchtelingen zijn alleen welkom als ze zich in veilige landen als Turkije hebben geregistreerd. Het kabinet gaat dus onze asielinstroom reguleren. Heeft de minister-president enig idee of die derde landen daarop zitten te wachten? Zijn ze benaderd voor dit akkoord? Ik krijg graag een toelichting met daarin concreet om welke landen het vervolgens gaat. Verder zullen de Europese buitengrenzen worden gesloten. Dat vind ik een interessante exercitie in de brief, met 13.000 kilometer Europese grens. Hoe realistisch is dit? En wat vindt de premier daar zelf van? Geloof hij echt in deze fata morgana van de VVD? Wordt het mantra van "grenzen dicht" niet het nieuwe "geen geld naar de Grieken"? Gelukkig blijft Europa wel dienstdoen als "overdrukventiel". Ja, dat stond echt in die brief: overdrukventiel. Een onsmakelijk begrip. Het gaat hier toch om mensen? Ieder jaar zal een vastgesteld quotum vluchtelingen in Europa worden gevestigd, maar wat voor aantallen heeft het kabinet in gedachten?

Dan het stuk PvdA in dit verhaal, te weten de acute opvang van vluchtelingen. Mijn vraag is simpel: gaan we die 7.214 vluchtelingen nu opvangen? Ja, hoor ik de PvdA zeggen. Nee, alleen onder voorwaarden, hoor ik de VVD zeggen. Moet staatssecretaris Dijkhoff maandag in Brussel echt zeggen: we nemen pas extra vluchtelingen op als jullie beloven om over een paar jaar de Europese buitengrenzen dicht te gooien? Want dat is het beeld dat ik krijg. Graag een reactie.

Met gemits en gemaar en "misschien ooit in de toekomst" is de vluchtelingenproblematiek nu niet gediend. De acute problemen vragen om leiders met lef, om leiders die ja durven zeggen. Dus zeg ja tegen het plan van Juncker. Zeg ja tegen het vergroten van de reddingscapaciteit. Zeg ja tegen meer financiële steun voor landen in de regio. En zeg ja tegen het ontlasten van Griekenland en Italië. Zeg ja tegen die 7.214 extra vluchtelingen, want dat is het minste wat we hier kunnen doen. Liever nog: pin je niet vast op een getal, maar zeg ruimhartig ja tegen dat wat nodig is.

De heer **Roemer** (SP):

Voorzitter. Er zijn maar weinig onderwerpen te bedenken waar zo veel verschillende problemen en vraagstukken bij elkaar komen als in de discussie over vluchtelingen. Denk aan de redenen om te vluchten, zoals oorlog, vervolging of schrijnende armoede, de oorzaken hiervan, de betrokkenheid van de rest van de wereld bij deze oorzaken, en haar betrokkenheid bij de oplossing ervoor. Als er zo veel conflicten en oorlogen zijn als nu, als er

meer dan 60 miljoen mensen op de vlucht zijn, dan kan het niet anders dan dat vluchtelingen ook hier om bescherming vragen. Die moet je dan ook bieden. Al die beelden, de verhalen en het menselijk leed raken je. Daar word je stil van.

De heer **Wilders** (PVV):

Zou ik nog een keer op de sprookjeswereld terug mogen komen? De heer Roemer heeft het over bescherming bieden. Als je uit Syrië komt en naar Turkije of Griekenland gaat, ben je dan veilig? Zijn dat volgens de heer Roemer veilige landen?

De heer **Roemer** (SP):

Mijnheer Wilders, ik heb net al twee interrupties van u gezien. Ik heb het wel een beetje gehad met dat hypocriete gedoe van u.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik stel u een vraag.

De heer **Roemer** (SP):

Ja, en ik geef u antwoord. Op mijn manier.

De heer **Wilders** (PVV):

Zeker.

De heer **Roemer** (SP):

Ik heb het wel gehad met dat hypocriete gedoe. Wel bommen gooien op een kruitvat, maar vervolgens weggijken als er vluchtelingenstromen ontstaan of mensen slachtoffer worden. Ik heb het ook wel weer met u gehad als er eindelijk eens een keer voorstellen komen voor eerlijke handel in de wereld die kunnen voorkomen dat mensen gaan vluchten. Ik heb het er ook mee gehad dat ik elke keer als wij middelen beschikbaar willen stellen om ervoor te zorgen dat daar fatsoenlijke humane opvang is, een Wilders tegenover mij zie die zegt "niet mijn probleem, zoek het maar uit, bekijk het maar allemaal". Dat is niet mijn partij. Dat is uw partij. En ik walg daarvan.

De heer **Wilders** (PVV):

Zeker, en daarom vertegenwoordig ik de PVV en u de Socialistische Partij.

De heer **Roemer** (SP):

Laten we dat zo houden.

De heer **Wilders** (PVV):

Nu weten we waar u allemaal genoeg van hebt. Misschien dat u dan nu de beleefdheid op

zou kunnen brengen om mijn vraag te beantwoorden. Ik begrijp dat het een lastige vraag is om eerlijk te beantwoorden, maar ik vroeg of u vindt dat een vluchteling uit Syrië veilig is in Turkije of Griekenland. Of vindt u dat onveilige landen?

De heer **Roemer** (SP):

Ik heb met vluchtelingen gesproken die al anderhalf jaar in Jordanië zaten. Dat is een gebied dat u veilig noemt, mijnheer Wilders. Maar daar zitten anderhalf miljoen mensen in kampen. Daar is geregeld geen drinken en ook te weinig voedsel. De kinderen kunnen niet naar school. Ook dat, mijnheer Wilders, is veiligheid. Dat is humane veiligheid. Mijn partij staat voor solidariteit en menselijke waardigheid. Dat betekent dat ik die mensen en die landen niet in de steek laat. En tot slot, mijnheer Wilders: ja, ook wij zijn van mening dat je als eerste moet zorgen voor goede opvang in de regio, maar dan moet je er met de internationale gemeenschap voor zorgen dat dit ook kan. Elke keer als wij dat hier aan de orde stellen, kijkt de PVV echter mooi de andere kant op. Dan komt de PVV met leuke verhalen over de Efteling, maar daar heeft niemand iets aan.

De heer **Wilders** (PVV):

Oké, mevrouw de voorzitter, nu komen wij ergens. De heer Roemer zegt dat er ook humane redenen zijn om hiernaartoe te komen, ook als je veilig bent. De SP zegt daarmee eigenlijk: kom maar, heel Afrika, kom maar allemaal naar Europa. Want zo humaan — ik zeg niet dat ik dat prettig vind — is het niet in grote delen van de wereld. Mijnheer Roemer, als uw criterium is "kom maar als het niet humaan is", gaat u nog een stapje verder ...

De heer **Roemer** (SP):

Mijn criterium is ...

De **voorzitter**:

Mijnheer Wilders.

De heer **Wilders** (PVV):

... dan de heer Pechtold. Mijn vraag is als volgt. Stel dat mensen uit Syrië via Turkije naar Griekenland komen — dat gebeurt heel veel, wij zien dat iedere dag op tv — vindt u dan dat ze daar veilig zijn? Vindt u Griekenland — ik zeg niet Jordanië — een veilig land of niet?

De heer **Roemer** (SP):

Mijnheer Wilders, het enige wat u doet, is iedereen tegen elkaar opzetten; nu ook weer. Het enige wat u zegt, is: het is niet mijn probleem, ik kijk nergens naar, ik ben niet voor afspraken met andere landen en ik ben er ook niet voor om geld te sturen zodat er ergens in de regio fatsoenlijke opvang is. U roept wel in een krant dat er bommen op een kruitvat gegooid mogen worden, met alle gevolgen van dien. U zegt: kijk niet naar mij, maar zoek

het zelf uit. Daar doe ik niet aan mee. Wij zijn voor eerlijke handel, zodat mensen niet gaan vluchten. Wij zijn ervoor dat de oorlogsindustrie toch eens een beetje wordt gedimd, zodat mensen niet om die reden hoeven te vluchten. En als mensen vluchten, ben ik ervoor U kunt wel met uw handen gaan wapperen, als het antwoord u niet bevalt.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik keek naar de voorzitter.

De heer **Roemer** (SP):

Ik snap wel dat u niet zit te wachten op antwoorden waarin het gaat om solidariteit en menselijke waardigheid, want daar bent u niet van.

De heer **Wilders** (PVV):

Ook de heer Roemer heeft niet het begin van een antwoord. Hij staat wat te zwaaien met zijn armen.

De heer **Roemer** (SP):

Degene die staat te zwaaien, bent u.

De heer **Wilders** (PVV):

U komt er werkelijk voor geen millimeter uit. U hebt geen begin van een antwoord. Los van een aantal jij-bakken zegt u: kom maar allemaal naar Europa. Mag ik dan ten slotte even aangeven wat de SP-kiezer vindt? Want volgens mij zou u daar namens de kiezer moeten staan. De helft van de SP-kiezers, 50%, zegt: geen extra vluchtelingen in Nederland. En, mijnheer Roemer, 70% van de SP-kiezers zegt: wij moeten weer grenscontroles invoeren en geen extra asielzoekers opnemen. Zij willen dit niet. Die mensen vinden dat het geld aan hen en aan hun zorg moet worden besteed. Zij willen niet dat wij miljarden uitgeven en iedereen maar naar Europa halen. U vertegenwoordigt iedereen behalve uw eigen kiezer door iedereen maar naar Europa te laten komen.

De heer **Roemer** (SP):

Laat ik mij maar bezighouden met onze eigen achterban. Dat doen wij regelmatig en terecht ook. Dat kunt u niet, mijnheer Wilders, want u hebt geen achterban. U kunt hier wel heel mooi praten over mijn achterban, maar wij gaan daarmee in gesprek. Mijn achterban staat voor menselijke waardigheid en solidariteit, daar en hier, mijnheer Wilders. Wij kijken niet weg. Wij gooien geen bom op een kruitvat om vervolgens heel hard weg te rennen.

De heer **Wilders** (PVV):

Mag ik even voordat er een misverstand ontstaat?

De **voorzitter**:

Ja, maar dit ...

De heer **Wilders** (PVV):

Wij willen geen bommen gooien op hét Kruidvat — dat is een winkel — maar op Syrië.

De **voorzitter**:

Nee, mijnheer Wilders.

De heer **Roemer** (SP):

Nee, het is echt anders. Over sprookjes gesproken; u bent lekker bezig.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog, mijnheer Roemer.

De heer **Roemer** (SP):

Mevrouw de voorzitter, een snelle en makkelijke oplossing voor het grote aantal vluchtelingen dat nu naar Europa komt, is er gewoon niet. Maar wij moeten die mensen en de landen in de regio die miljoenen vluchtelingen opvangen, wel helpen. De SP is veelvuldig gaan kijken in de gebieden in de regio, maar ook in centra hier in Nederland. Dan zie je dat Nederland al veel doet. Het is hartverwarmend om te zien hoe medewerkers van het COA bezig zijn, maar ook hoe mensen in de omgeving steun en hulp bieden. Als je met vluchtelingen praat, hoor je hun schrijnende verhalen. Zoals ik zojuist al zei, vertelde een Syriër mij dat hij al een tijd in Libanon was, maar dat de situatie daar zo slecht was dat hij toch besloot de death road naar Europa — zoals die uitweg daar wordt genoemd — te wagen.

Dit brengt mij bij de brief van de regering. Is de minister-president van mening dat de buurlanden van Syrië op dit moment meer vluchtelingen kunnen opnemen? Heeft hij overleg gehad met de regeringen van Libanon en Turkije om te vragen hoe zij dit zien? Vindt hij dat hij sowieso in de positie is om een land als Libanon, dat nu al anderhalf miljoen vluchtelingen opvangt, te vertellen dat er nog wel wat bij kan? Overlegt de minister-president met landen als Saudi-Arabië en andere rijke Golfstaten over de vraag hoe zij hun verantwoordelijkheid nemen en over hun bijdrage aan de opvang van vluchtelingen?

Wij kunnen dit probleem niet oplossen zonder bereid te zijn een deel van die oplossing voor onze rekening te nemen en mensen hier op te vangen. Tegelijkertijd mogen wij niet weglopen voor de vraag van mensen wat die nieuwe toestroom van vluchtelingen betekent voor ons land. Zijn wij wel klaar om een nieuwe toestroom van vluchtelingen te huisvesten? Is opvang een duurzaam antwoord op oorlog? Kunnen wij meer ongelijkheid en meer onderlinge spanningen in ons land voorkomen en oplossen? Die vragen moeten wij onszelf

stellen. Het is gemakzuchtig om onverschillig te zijn en te denken dat een hek om je land ellende buiten de deur houdt of te beweren dat de grenzen dichthouden humaan is. Het is echter ook gemakzuchtig om doof te zijn voor de vragen en zorgen die mensen hebben.

Dit plan van de VVD en de Partij van de Arbeid wekt verwachtingen die niet kunnen worden waargemaakt. Het is onuitvoerbaar, omdat het van overbelaste landen vraagt om nog meer te doen terwijl zij het nu al niet aankunnen. Het schuift de verantwoordelijkheid voor opvang af op landen die al het uiterste doen. Het langetermijnvoorstel is het plan dat Azmani van de VVD al eerder heeft gepresenteerd. Samsom zei nog in maart daarvan: "Dit druist in tegen de internationale solidariteit en barmhartigheid waar wij voor staan. Het is bovendien in strijd met vele internationale verdragen. Dat gaan wij dus niet doen." Nu is het echter toch onderdeel van het besluit.

Net als bij het bed-bad-broodakkoord is de inkt nog niet droog of het plan wordt door beide coalitiepartijen verschillend uitgelegd. VVD'ers stellen dat er alleen over gespreide opvang in Europa wordt gesproken als de grens op de langere termijn dichtgaat. PvdA'ers zeggen juist dat de herverdeling nu al door het kabinet wordt omarmd en dat de rest voor de lange termijn is.

Tot slot, kan de minister-president aangeven wat het standpunt van de regering is? Is de herverdeling van vluchtelingen afhankelijk van de sluiting van de grenzen op de langere termijn?

De heer **Wilders** (PVV):

Mevrouw de voorzitter. Het is een ongemakkelijke waarheid, maar die moet gezegd worden: wij hebben het vandaag over een invasie, een Islamitische invasie van Europa, van Nederland. Massa's vaak jonge mannen van rond de 20 jaar met baarden trekken zingend door Europa. Het is een invasie die onze welvaart, onze veiligheid, onze cultuur en onze identiteit bedreigt. Het waardeloze papieren plan dat het kabinet eergisteren aan de Kamer heeft gestuurd, lost de echte problemen waarmee wij worden geconfronteerd niet op.

Wat zijn de feiten? Feit is dat de grenzen wagenwijd blijven openstaan. Feit is ook dat heel veel asielzoekers helemaal niet zielig zijn, maar economische asielzoekers zijn. Feit is ook — ik heb er net al wat collega's over geïnterrupteerd — dat heel veel asielzoekers uit politiek of economisch veilige landen gewoon doorreizen, omdat zij van onze verzorgingsstaat gebruik willen maken waardoor zij die — als wij dit toelaten — kapot zullen maken. Feit is ook dat er nog vele duizenden, honderdduizenden, miljoenen — als wij niet oppassen — zullen volgen als wij zo doorgaan. Feit is ook dat er ondanks de brief van het kabinet geen nationale grenscontroles komen en dat Schengen gewoon blijft bestaan. En feit is ook dat

we binnenkort — het precieze getal is geloof ik nog niet bekend — rond de 8.000, 9.000, 10.000 extra asielzoekers extra naar Nederland komen. Dank je wel, VVD! Dat komt bovenop de al rampzalige instroom van 1.800 asielzoekers per week.

Feit is dat dit grapje ons miljarden gaat kosten aan opvang, uitkeringen, zorg en ga zo maar door. En feit is ook dat we daar bovenop nog een keer 110 miljoen euro extra gaan betalen voor opvang in de regio, terwijl de rijke Saudi's en de Golfstaten vrijwel niemand opvangen.

Driekwart van de bootmigranten is man; drie op de vier. Er zitten twee keer zoveel mannen als vrouwen in de Nederlandse asielzoekerscentra. Daar sta je dan, in Rosmalen, met een zak vol ingezamelde knuffels en speelgoed, 500 volwassen mannen te verwelkomen. Het lijkt een tragische komedie, maar het is de bittere werkelijkheid.

De heer **Pechtold** (D66):

We zijn gelukkig met de heer Wilders zo ver dat hij het vooral over feiten wil hebben. Dat is jarenlang wel anders geweest. Maar als we het dan over de feiten hebben en de heer Wilders heeft het over een invasie, kan hij me nu eens vertellen over hoeveel procent van de Europese bevolking we het hebben als het gaat om de mensen die vanuit die landen over de Middellandse Zee komen? Hoeveel procent is dat, die invasie?

De heer **Wilders** (PVV):

Het zullen er miljoenen worden. U kunt vragen naar procenten, ik geef u een antwoord in absolute aantallen. Ik ben blij dat u dit vraagt, want heel veel mensen thuis weten dat niet. De Duitse bondskanselier, mevrouw Merkel, heeft aangegeven dat Duitsland 800.000 mensen kan verwelkomen in het komende jaar. Laat ik praten over een gemiddelde, over de praktijk. Als al die mensen nu twee mensen voor gezinsvorming en -hereniging hierheen halen, dan hebben we het in Duitsland over 2,5 miljoen mensen in een jaar. Nederland heeft op dit moment 1.800 asielzoekers per week. Dat zijn er meer dan 90.000 per jaar. Als ook die mensen weer gemiddeld twee gezinsvormers laten overkomen, dan hebben we het over meer dan een kwart miljoen per jaar. 3 miljoen in Duitsland, een kwart miljoen in Nederland. Mijnheer Pechtold, dat is een invasie, of je het nu leuk vindt of niet. Dat kunnen wij niet aan, dat kan Europa niet aan, dat kan Duitsland niet aan en daar zullen we wat aan moeten doen.

De heer **Pechtold** (D66):

Ten eerste waren de getallen in de jaren negentig hoger dan wat we nu meemaken. Dat was geen invasie, want ik heb niet het gevoel dat we sinds de jaren negentig opeens helemaal veranderd zijn. Ten tweede is wat nu naar ons toekomt over de Middellandse Zee 0,07% van de Europese bevolking. Ook dat lijkt me geen invasie. Maar waar de heer Wil-

ders nu over feiten wil spreken en zelf nu tegen anderen zegt dat ze geen antwoord geven, geeft hij geen antwoord, want dit zijn de feiten. Ontkent de heer Wilders dat dit de feiten zijn en dat hij dus doet aan angstzaaiërij?

De heer **Wilders** (PVV):

U moet echt een keer met wat originelers komen. Net was u al niet al te sterk in uw antwoorden en nu herhaalt u hetzelfde liedje zoals u hier al 35 jaar doet. Het is geen angstzaaiërij, het zijn de feiten. Ik kan de feiten niet genoeg herhalen. In Duitsland gaat het om 1 miljoen mensen in één jaar tijd. De Duitse bondskanselier zegt het zelf. Dat zijn er 3 miljoen als ze doen wat ze normaal doen, namelijk twee mensen laten overkomen. In Nederland zijn het er 1.800 per week. Drie asielzoekerscentra per week komen er in Nederland bij. Dat zijn 90.000 mensen per jaar, dat zijn er 250.000 in één jaar als ze mensen laten overkomen. Wie maakt hier wie nu wijs dat dat geen invasie is? Dat is een invasie, dat kunnen we niet aan en daarom staan we hier te debatteren. Als u dat ontkent of als u met cijfertjes probeert te goochelen, mijnheer Pechtold, dan bent u geen knip voor de neus waard en dan ontkent u alle problemen. Dat begrijp ik, want u wilt het liefst iedereen naar Nederland laten komen, zo hebben wij net gehoord.

De heer **Pechtold** (D66):

De goochelaar staat daar. Hij goochelt met de cijfers en gaat steeds harder schreeuwen. Dat is over het algemeen in het debat niet sterk. Ondertussen heeft hij heel venijnige tussenzinnetjes, zoals "het zijn mannen met baarden" en "het zijn meer mannen dan vrouwen".

De heer **Wilders** (PVV):

Jazeker.

De heer **Pechtold** (D66):

Wat is nu erger? Een man met een baard of een vent met gekleurd haar? Wat maakt dat voor verschil op het moment dat je op de vlucht bent?

De heer **Wilders** (PVV):

Nou, weet u wat het verschil is? Dat die mannen met baarden vaak ook nog "Allahoe akbar"-achtige liederen zingen. Ik heb het vorige week zelf gezien. De heer Pechtold heeft het vanuit zijn studeerkamer gezien, maar ik was vorige week zelf in Boedapest. Ik heb ze zien lopen over straat, duizenden mannen, allemaal jonge mannen rond de 20, 25 jaar. Ik heb misschien twee vrouwen gezien, een kwartier lang, in een stroom van duizenden mannen. Jonge mannen, selfies makend, Allahoe akbar roepend en gillend. Dat is de praktijk. Maak mij niet wijs dat ik dat verzin, want dat zijn de feiten. Die komen hier naartoe en dat

zijn absoluut niet allemaal politieke vluchtelingen. En al waren ze dat, ze zijn daar veilig. Ze hebben geen reden om hier naartoe te komen.

De heer **Pechtold** (D66):

Allahoe akbar betekent zoiets als "God zij geprezen". Dat zouden wij zeggen op het moment dat we het overleefd hebben en aan de overkant van het water zijn.

De heer **Wilders** (PVV):

Een erg leuke grap.

De heer **Pechtold** (D66):

Maar de heer Wilders komt zelf niet met een oplossing. De heer Wilders leeft in de illusie dat je een hek om Europa, een hek om Nederland kunt zetten. Dan confronteer ik hem toch eens even met dat voorbeeld dat hij hier debat na debat gebruikte, van Australië. Australië geeft vandaag aan 12.000 Syriërs helemaal naar hun land te halen. Met een bootje bereik je Australië niet, hoor. Wat is de reactie van Wilders daarop, waar hij Australië altijd als voorbeeld heeft genoemd?

De heer **Wilders** (PVV):

Nee, voorzitter, ik heb Australië niet als voorbeeld genoemd als het gaat om het halen van mensen naar dat land. De PVV heeft Australië als voorbeeld genoemd omdat het mensen die illegaal met een bootje naar Australië komen, nog steeds via de pushbackmethode terugstuurt, omdat Australië geen mensensmokkelaars kent, omdat Australië geen dode en verdrinken mensen kent, omdat de mensen weten dat als ze illegaal — we hebben het over illegaal — naar Australië komen om asiel aan te vragen, ze worden teruggestuurd. Dat betekent dat ze het risico niet gaan lopen, want ze weten dat het toch niet lukt, dat ze daardoor de mensensmokkelaars geen geld geven en er ook geen mensen verdrinken. Dat is een sociaal beleid. Als Australië nu zegt op een legale manier toch een aantal mensen op te vangen, dan mag dat, maar dan moeten we dat voorbeeld vooral niet volgen.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt hem wel. Als mijnheer Wilders begint over feiten, zou hij echt nog even beter moeten kijken naar die feiten. Keer op keer wordt het voorbeeld gegeven van de Arabische Golfstaten. Ik vraag de heer Wilders of hij op de hoogte is van wat de Arabische Golfstaten op dit moment doen aan de vluchtelingenstroom.

De heer **Wilders** (PVV):

Niets, behalve het geven van geld. Ik heb het over de opvang van asielzoekers en dan heb ik het over Golfstaten als Qatar en Saudi-Arabië. Ik kom daar zo op terug. Ze geven geld,

toegegeven, maar ze doen volstrekt onvoldoende als het gaat om het opvangen van mensen.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Dat is dus niet waar.

De heer **Wilders** (PVV):

Dat is wel waar.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Nee, dat is niet waar. In de Arabische Golfstaten hanteren ze een heel ander systeem dan in Europa. Is de heer Wilders bijvoorbeeld op de hoogte van het feit dat Saoedi-Arabië, een land dat de heer Wilders keer op keer verafschuwt en probeert weg te zetten, een half miljoen Syrische vluchtelingen heeft opgevangen? Is hij daarvan op de hoogte? Onlangs was dat bericht op de BBC, een betrouwbare staatszender. Is de heer Wilders daarvan op de hoogte?

De heer **Wilders** (PVV):

Zelfs als dat waar zou zijn, is het volstrekt onder de maat. Ze zouden massaal naar een land moeten gaan met hun cultuur, hun taal, hun geloof, hoe je het ook maar noemt. Ze zouden er miljoenen moeten opvangen die hier nu naartoe komen en gaan komen, in plaats van wat ze nu doen. Het is een gotspe dat ze dat nu niet doen.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Weet u wat volstrekt onder de maat is, voorzitter? Dit "eigen volk eerst"-verhaal dat de heer Wilders houdt. Waar is uw menselijkheid, waar is uw hart, mijnheer Wilders? Geef daar eens antwoord op en wees eens barmhartig. Hoe zou u reageren als op ons continent de hel zou losbreken en wij onze toevlucht zouden moeten nemen tot andere landen? Wat zou u dan doen? Wees een stukje medemenselijk, wees barmhartig; kom op.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik vervolg mijn betoog, voorzitter. Opvang in de regio ...

De **voorzitter**:

Mijnheer Klaver heeft ook nog een vraag.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Naarmate je harder gaat praten, krijg je niet meer gelijk. Ik heb een vraag aan de heer Wilders over de veiligheid in de regio en in die kampen. De heer Wilders zei dat als je in Turkije bent, het gewoon veilig is. Maar is het veilig als 80% van de kinderen geen onder-

wijs kan volgen? Is het veilig als het Wereldvoedselprogramma de hulp aan een derde van de vluchtelingen heeft moeten staken? Is het veilig als je als vrouw in zo'n kamp moet vrezen voor verkrachting en misbruik? Is het dan veilig op die plekken? Is dat wat de heer Wilders "veilig" zou noemen?

De heer **Wilders** (PVV):

Turkije is een veilig land, Griekenland is een veilig land, Macedonië is een veilig land, Servië is een veilig land, Hongarije is een veilig land. In de meeste landen die ik net heb genoemd, gebeurt niet wat u net zegt. Dat zijn landen waar de mensen tegenwoordig doorheen trekken om in Duitsland, Finland, Zweden of Nederland te eindigen. Ik zeg dat je dan geen politiek vluchteling bent. Dan ben je een economische gelukzoeker. Als het je om je veiligheid gaat, dan blijf je in Turkije of, als wij het daar niet over eens zijn, in Griekenland, want dat zijn veilige landen. Dan hoeft je niet door te reizen. Doe je dat wel, dan ben je een economische vluchteling en geen politieke vluchteling.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Zelfs vluchtelingen terugsturen naar Griekenland zit er al bijna niet meer in, omdat de situatie daar zo schrijnend is. Ik ga even terug. Wij hadden het over de opvang in de regio. Daar gaat het plan over: over de vluchtelingenkampen die daar zijn. Ik schets de cijfers. Je kunt wel zeggen dat die landen veilig zijn, maar laten wij het even hebben over de situatie waarin deze vluchtelingen in die kampen verkeren. Dat is niet veilig. Als je geen eten hebt, als kinderen niet naar school kunnen, als vrouwen in hun veiligheid worden bedreigd, kun je toch niet spreken van een veilige situatie? De heer Wilders doet alsof het een soort Center Parcs is en dat je leuk in een brochure kunt uitzoeken waar je op vakantie kunt. Het zijn geen vakantiecampen. Die mensen verkeren in een verschrikkelijke situatie. Dan kun je het ze toch niet kwalijk nemen dat ze proberen te vluchten naar het Westen? Hoe durf je te zeggen dat het daar veilig is? Wat is dan je opvatting van veiligheid?

De heer **Wilders** (PVV):

Twee antwoorden. Het eerste is dat de oplossing nooit kan zijn dat wij ze allemaal hier naartoe halen, want dat kunnen wij niet aan. Dan komen er miljoenen mensen. Het tweede antwoord is: als u vindt dat het daar onvoldoende is, dan moet u die Arabische landen, die rijke Golfstaten, waar de politie in Lamborghini's rondrijdt, bewegen om voor opvang te zorgen. Dan moeten zij maar zorgen voor onderwijs. Dan moeten zij maar zorgen voor veiligheid. Dan moeten zij maar zorgen voor voldoende water. Het is hun regio, het is hun land, het is hun volk, zij spreken dezelfde taal, zij hebben hetzelfde geloof. Laat zij die problemen oplossen. Dat kunnen wij niet op ons bordje nemen. Ik schaam me al kapot dat ik in een land woon waar wij een premier hebben die de ouderen van Nederland het verzorgingshuis uit schopt. In zo'n land leven wij. Ik kan niet uitleggen dat wij onze ouderen

pakken, terwijl u mij hier de maat neemt over de vluchtelingenkampen in Jordanië. Eerst voor onze eigen mensen zorgen. En laat zij voor hun eigen mensen zorgen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het zijn onze kinderen, het zijn onze mensen. Hoe kun je zeggen dat het alleen een verantwoordelijkheid van de Golfstaten is? Wij vinden elkaar heel snel als het erom gaat dat het schandelijk is dat mensen niet worden opgevangen door die landen in die regio, dat die landen weggijken. Maar hoe kun je zeggen dat het niet onze kinderen zijn die verdrinken of die geen onderwijs kunnen volgen of die niet in veiligheid kunnen leven? Het zijn onze kinderen. Daar moeten wij de verantwoordelijkheid voor nemen. Als u echt consequent bent, mijnheer Wilders, en de mensen hier niet wilt hebben, dan zou u het ontwikkelingsbudget met miljarden moeten verhogen om ervoor te zorgen dat de situatie in die landen iets zou verbeteren, maar dat doet u ook niet. Dit is erg goedkoop.

De heer **Wilders** (PVV):

Opgang in de regio is niets waard met open grenzen. Om die reden kunnen wij de brief van het kabinet in de prullenbak gooien. Wat ook opvalt, is dat het woord "terreur" niet één keer in de brief voorkomt. Ik heb geen collega erover horen praten. Islamitische Staat heeft al aangegeven dat men duizenden terroristen meestuurt. Zelfs de baas van Eurojust heeft gezegd dat ze tussen de vluchtelingen zitten. Jihadisten en terroristen lopen nu al rond in Europa, klaar om een aanslag te plegen. Ik vraag het kabinet om daar een antwoord op te geven. Zwijg er niet over. Wacht niet op de volgende aanslag.

Wij moeten de Nederlandse grenzen sluiten, wij moeten de asielzoekers terugsturen. Laat ze inderdaad maar teruggaan naar die rijke Golfstaten als Dubai, waar de politie in Ferrari's rondrijdt. Het is hun regio, hun volk, hun geloof, hun cultuur. Het is ook voor de zogenaamde vluchtelingen altijd het beste om daar te worden opgevangen.

Wat ik zeg, mag hier in dit huis, in deze Kamer een ongemakkelijke, vervelende waarheid zijn, maar gelukkig zien steeds meer Nederlanders het in. Uit peilingen blijkt dat meer dan de helft nee zegt tegen extra asielzoekers. Twee derde van de Nederlanders wil grenscontroles weer invoeren. Zelfs een meerderheid van de PvdA- en SP-kiezers zegt: voer opnieuw grenscontroles in. Maar hier kijkt iedereen de andere kant op.

De asieltsunami, die nog veel erger wordt als wij niks doen of met slappe maatregelen komen zoals dit kabinet nu doet, gaat ons miljarden kosten. De asieltsunami zal onze maatschappij ontwrichten. We hebben het geld nodig voor onze eigen mensen. Onze christelijke cultuur kunnen we bij het vuilnis zetten en we worden langzamerhand geïslamiseerd. Daarom zeg ik: houd op met het bouwen van asielzoekerscentra. Minister-president,

kies voor uw eigen land. Kies voor de Nederlanders. Sluit de Nederlandse grenzen. Kom op voor uw eigen land, voor uw mensen en voor uw cultuur. Doe dat, want genoeg is genoeg!

De heer **Van Klaveren** (Groep Bontes/Van Klaveren):

Voorzitter. Europa wordt overspoeld. Er is sprake van een volksverhuizing. Elke week komen er in Nederland 1.800 asielzoekers bij. Er zullen mogelijk 1 miljoen asielzoekers naar Duitsland trekken. Ik gebruik bewust het woord "asielzoekers", want het gaat niet of nauwelijks om echte vluchtelingen. Veel asielzoekers in Noord-Europa komen uit de Balkan. Voor welke oorlog vluchten zij? Het is net ook al gezegd: Syriërs die in Turkije verblijven, zijn veilig. Ze komen niet naar Nederland of Duitsland voor hun veiligheid, maar voor een woning en een uitkering, om vervolgens het hele gezin over te laten komen. Dat is de ongemakkelijke waarheid. Een deel komt zelfs voor onze vernietiging. Islamitische Staat claimt nu al 4.000 jihadisten Europa te hebben binnengesmokkeld. Maar de overwegend linkse media proberen ons wijs te maken dat het enkel om vluchtelingen gaat. Arnon Grunberg stelt in de Volkskrant dat critici asielzoekers zouden zien als Untermenschen. De publieke omroep draait overuren.

Maar de meeste Nederlanders zijn niet gek. Twee derde van hen wil de grenzen sluiten voor asielzoekers. Twee derde van hen wil het Schengenverdrag opzeggen. Ook de regeringen van Hongarije en Tsjechië gebruiken hun gezond verstand. Dan is de uitbreiding met Midden- en Oost-Europese landen toch nog ergens goed voor geweest. De rest van de Europese regeringen laat zich echter gijzelen door het collectieve schuldgevoel van Duitsland. Dit is geen Europees probleem maar een Duits probleem.

Onze fractie wil alleen opvang in de eigen regio. Daar trekken we 200 miljoen euro per jaar voor uit. Maar Saudi-Arabië, Koeweit en Qatar, drie steenrijke Golfstaten, doen praktisch niets. Binnen de Islamitische wereld bestaat nauwelijks solidariteit. Opvang in de regio betekent geen verdrinkingen in de Middellandse Zee. Hoe vreselijk het beeld ook was, het is precies zoals Bart De Wever stelde: "Die dode kleuter is niet onze schuld."

Mocht het kabinet doorgaan met dit gevaarlijke beleid en mocht het kabinet niet expliciet aangeven dat de komst van duizenden nieuwe asielzoekers gaat stoppen, dan kan onze fractie niet anders dan in tweede termijn een motie van wantrouwen indienen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Voorzitter. De chaos in landen als Irak, Syrië en Libië heeft miljoenen mensen tot vluchting gemaakt. Alle Europese landen en landen in de regio hebben een verantwoordelijkheid om een veilige haven te bieden aan diegenen die nergens anders heen kunnen. Tegelijkertijd zien we dat de spankracht van onze samenleving op de proef wordt gesteld. Grieken-

land, Italië, Duitsland en Oostenrijk zuchten onder de toestroom en kunnen het vaak al niet meer aan. De vraag waar wij wat betreft het CDA voor staan, is hoe de morele plicht die bij een rechtsstaat hoort om voor ontheemden te zorgen, in overeenstemming kan worden gebracht met onze verantwoordelijkheid om het vluchtelingenbeleid en onze samenleving duurzaam en houdbaar te maken.

Om dat op de lange termijn te kunnen doen, zullen wij er niet aan ontkomen om ook naar de bron te kijken. Wij vragen ons af waar de vluchtelingen naartoe gaan, maar wij moeten ons vooral realiseren waar zij vandaan komen. Wij moeten naar de bron. De arm van de jihadisten in die gordel van failed states rondom Europa reikt tot aan ons, door hun terreur bij ons, door de barbarij daar en door de uitreizigers van ons deel van de wereld die vervolgens weer met oorlogservaringen terugkomen. De jihadisten daar strijden tegen onze waarden en tegen alles waar wij voor staan. Daarom zullen ze uiteindelijk moeten worden verslagen. In dat licht is het onverdraaglijk dat Nederland de militaire aanpak van IS in Syrië aan anderen overlaat. In Irak doen we mee, maar in Syrië kijken we toe. Inmiddels hebben Nederlandse volkenrechtdeskundigen gezegd dat ingrijpen juridisch kan. Ik vraag de premier daarom of hij nu eindelijk bereid is om onze F-16's ook boven Syrië in te zetten.

Daarmee is het probleem nog niet weg. De weg ernaartoe is lang en moeilijk. Het kost bloed, zweet en tranen, maar de internationale gemeenschap zal uiteindelijk het besef moeten hebben dat het nodig kan zijn om ook op de grond veiligheid te brengen. Daartoe zullen wij ook de bereidheid moeten hebben, in ieder geval door het creëren van veilige gebieden in een land als Syrië. Noem het "safe havens", waar onder Europees of VN-auspiciën weer recht en veiligheid kunnen ontstaan. Nogmaals, pakken wij de bron niet aan, dan blijft het probleem bij ons. De premier schrijft in de brief die wij dinsdag hebben gekregen dat de kern van de aanpak het aanpakken van de grondoorzaken moet zijn. Ik deel dus die opvatting, maar wat bedoelt de minister-president daar dan mee?

De brief gaat over twee andere dingen: herverdeling van vluchtelingen in Europa op korte termijn, en registratie en opvang in de regio op lange termijn. De Nederlandse politiek zoekt al veel langer naar mogelijkheden voor meer opvang in de regio. Als ik aan het begin van mijn inbreng zeg dat wij de spankracht van onze samenleving op de proef stellen, dan moeten wij toe naar meer opvang in de regio. De premier weet echter ook dat het op termijn beëindigen van directe opvang, zoals dat eerder door de VVD is omschreven en nu ook voortdurend in de toelichting van de brief wordt gezet, "de Europese buitengrenzen gaan dicht". Dat gaat niet gebeuren. Dat gaat gewoon nooit gebeuren. Het is de zoveelste loze belofte van deze minister-president. De vraag is wat Europa dan op korte termijn moet leveren, want dat blijft mistig. Wat wil het kabinet maandag hebben voor de lange-termijnoplossing om op korte termijn akkoord te gaan?

Op zich is opvang in de regio als doel niets nieuws. Het door de premier vaak zelfs publiekelijk verguisde kabinet-Balkenende IV was daar al mee bezig en heeft al een advies gevraagd. Het ligt klaar, premier! U kunt het gewoon uitvoeren, maar u doet het niet, want u wilt het niet. U wilt alleen maar één ding: dat de mensen denken dat u het oplost. U bent niet geïnteresseerd in een echte oplossing. Als dat wel zo was, zou in de brief staan: wij gaan het Vluchtelingenverdrag aanpassen en wij gaan de wetgeving aanpassen.

Ik word even afgeleid door geschreeuw uit de zaal, voorzitter. Dat zegt meer over de schreeuwers dan over de spreker, moet ik zeggen.

Als het kabinet echt een oplossing wilde, zou het voorstellen om het Vluchtelingenverdrag aan te pakken. Ik zal straks in de interrupties op de minister-president zeggen waarom dat nodig zou zijn, want ik heb daar nu geen tijd meer voor. Maar blijkbaar kan alles zonder aanpassing van het Vluchtelingenverdrag wel. Dan blijft de grens dus open! In het verdrag zit namelijk de verplichting om op te nemen. Het CDA wil het VN-Vluchtelingenverdrag wel aanpassen, want pas als je dat doet, kun je toe naar opvang in de regio. Dan pas kun je de opvang hier ook tijdelijke opvang laten zijn. Dat is namelijk het tweede wat moet, waar die brief niets over zegt.

Nederland is de eerstvolgende voorzitter van de Europese Unie. Dat is het moment dat we echt zaken kunnen doen. Tot nu toe staan er allemaal wat vage toezeggingen over wat we dat halfjaar gaan doen. Ik zeg tegen deze minister-president: zet boven aan de agenda de vluchtelingenproblematiek, zet boven aan de agenda de opvang in de regio. Als dat na een halfjaar niet goed georganiseerd is, dan is het voorzitterschap van deze minister-president één grote farce geworden.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Voorzitter. De samenleving is in het hart geraakt. Veel mensen willen vluchtelingen in huis nemen en mensen sturen massaal spullen naar het COA. We zien in de afgelopen periode een kanteling in de publieke opinie. Asielzoekers worden niet meer gezien als gelukzoekers en mensen die we buiten moeten houden, maar als medemensen die we moeten helpen. Daarmee geeft Nederland een heel duidelijk signaal af. Het zegt nee tegen de PVV.

Die kracht van de samenleving staat tegenover het onvermogen van de politiek. In Europa wijzen landen naar elkaar. Het is eigen belang eerst. Heel veel landen, te veel landen zeggen "minder, minder, minder" in plaats van "meer, meer, meer". Ik zou willen dat sommige politici net als veel burgers in ons land hun hart terugvonden.

Wat moet er nu precies gebeuren? Stook geen onrust in de regio. Doe dat ook niet stiekem. De bommen die op Irak vallen, hebben rechtstreeks tot de opkomst van ISIS geleid. De war on terror lokt alleen maar terreur uit.

Zorg voor betere opvang in de regio. Miljoenen mensen worden in Turkije, Libanon, Jordanië en Saudi-Arabië opgevangen, maar de beelden van tentenkampen zijn mensonterend.

Wat het absorptievermogen van Europa betreft, denk ik dat we nog steeds veel aankunnen. Als echter ooit een moment wordt bereikt, dan zou je ook kunnen denken aan het bouwen van een safe city in Europa, een vanaf nul te bouwen stad waar politieke vluchtelingen kunnen leven en werken.

Zorg dat politieke vluchtelingen zich alleen in de regio voor deze safe city kunnen aanmelden. In een gammel bootje naar Europa komen werkt dan niet meer.

De vluchtelingen die nu nog naar Nederland komen, moeten hier tijdens hun asielprocedure gewoon naar school kunnen gaan en kunnen werken. Die mensen hebben volop werkervaring, die we moeten kunnen benutten.

Ik sluit af. Nederland moet koploper worden in Europa. Nederland moet meer doen dan gemiddeld, veel meer. Dat is wat veel burgers willen en dat is wat politici ook zouden moeten doen.

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Mevrouw de voorzitter. Waar gaat dit heen? Hoelang blijft dit duren? Kunnen we dit aan? Die vragen leven volop, allereerst bij vluchtelingen op zoek naar een betere toekomst. Diezelfde vragen leven ook bij burgers die vluchtelingenstromen op zich af zien komen. Verlegenheid met overweldigende problemen mag niet tot verlamming of tot verharding leiden. We kunnen onze grenzen niet zomaar op slot doen en we mogen ons hart niet zomaar sluiten. De vreemdeling die in nood aanklopt, verdient ruimhartige herbergzaamheid. Dat hoort ook bij de christelijke cultuur die ons continent zozeer heeft gestempeld. Nederland heeft de afgelopen jaren vele vluchtelingen opgenomen. In de eerste helft van dit jaar biedt Nederland opvang aan alleen al meer dan 7.000 Syriërs. Er gebeurt dus heel veel goeds. Helaas blijkt dat toch nog slechts een druppel in een emmer.

Dat we ons hart moeten openen voor vluchtelingen betekent niet dat de deur van het asielbeleid ook wagenwijd open moet. De overheid heeft hier een eigenstandige rol in. Het is belangrijk dat de overheid kritisch en terughoudend blijft. Waarom zouden de noordelijke landen bijvoorbeeld heel veel mensen uit de Balkan, uit Servië moeten opvangen? Die zitten evengoed in de grote groepen die nu richting Europa komen. Waarom moeten we

vreemdelingen opvangen uit veilige Afrikaanse landen zonder oorlog? Arm is iets heel anders dan onveilig. De integratie van groepen die ver af staan van onze cultuur kan ook veel spanning en frustratie opleveren. Het is ook realistisch om daar oog voor te hebben. Zowel voor onze samenleving als voor deze vreemdelingen is dat teleurstellend. Daarom is het van belang dat de regering er binnen Europa vol op inzet dat degenen die terug kunnen ook echt terug gaan. Wie hier niet hoeft te komen, moet op deze manier ontmoedigd worden.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik ben blij met de bijdrage van de collega. Maar het debat is ook bedoeld om te kijken of we allemaal precies hetzelfde bedoelen. De heer Van der Staaij zegt nu: we moeten oppassen voor mensen met een andere cultuur. Ik vat het ietwat rauw samen, maar hij geeft wel aan dat we moeten oppassen dat het niet ontwricht. Voor een deel kan ik daarin zelfs met hem meegaan: je moet opletten dat het draagvlak er is. Maar sommige Europese politici maken onderscheid tussen vluchtelingen die christen zijn en die moslim zijn. Vindt u dat Nederland dat onderscheid zou moeten maken?

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Je kunt niet zomaar onderscheid maken naar godsdienst en dat is ook niet wenselijk, als het gaat om hulp aan mensen in nood. Vorig jaar heb ik bij de algemene beschouwingen gesproken over de barmhartige Samaritaan, die niet keek welke godsdienst die man op de grond had. Ieder medemens is onze naaste, iedereen in nood moet geholpen worden. Tegelijkertijd geldt wel dat er ook meer en meer radicaal islamitisch gedachtegoed in Europa bijkomt, wat toch een zorgwekkend fenomeen is. Ik zeg allereerst: houd wel goed in de gaten, ook in het kader van asielprocedures, of daarin geen bedreiging zit. Denk aan ISIS. Nog een ander voorbeeld waarin je oog mag hebben voor de gevolgen van de godsdienst van mensen, is bij uitgenodigde vluchtelingen. Bij uitgenodigde vluchtelingen vanuit de regio zien we een groep christenen die het extra moeilijk heeft, een risicogroep in de regio zelf. Het is lastig om tegen een gevluchte Syrische christen te zeggen: joh, is Saudi-Arabië geen leuk opvangland voor jou? Als die Syrische christen blij is dat er nog een Europa is dat door het christendom is bestempeld, dan is het wel erg beroerd om als Europa te zeggen: we zijn niet meer christelijk, wij maken geen onderscheid meer naar godsdienst. Laat dan alsjeblieft die christelijke Syrische vluchteling juist in Europa een extra kans maken. Dan zou het zo mooi zijn als ook een partij als D66 zegt: dat snappen we, dat is niet zomaar discriminatie, maar dat is oog hebben voor de mensen die de hulp van Europa extra nodig hebben, aangezien ze minder terecht kunnen in de regio, terwijl deze mensen vaak beter aansluiten op onze cultuur. Dat zie ik om me heen gebeuren. Zij kunnen voor minder integratieproblemen zorgen.

De heer **Pechtold** (D66):

We snappen elkaar niet alleen, we zijn het voor een groot deel met elkaar eens. Ik denk dat dat belangrijk is. Ik denk dat we in ons uitnodigingsbeleid goed kijken naar mensen die vanwege diverse omstandigheden meer welkom zijn in het ene land dan in het andere land. Ik ben heel erg blij met de inzet van de heer Van der Staaij, die niet kijkt naar achtergronden op het moment dat mensen komen — dat vind ik heel belangrijk — maar op het moment dat we met andere landen afspraken kunnen maken, met name over degenen in grote nood die we zelf gaan halen, vind ik het helemaal niet erg dat je daar goed naar kijkt. We komen elkaar een eind tegemoet.

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Dat zou mooi zijn.

Ik heb aangegeven dat we ons geen illusies moeten maken als het gaat om oplossingen voor wereldwijde problemen. De werkelijkheid is gebroken en weerbarstig. Ik mag dat met te meer reden zeggen omdat ik hier sinds 1998 asielwoordvoerder ben. Ongeveer alle dingen die nu gezegd worden, zijn in 1998, 2000 en 2005 allemaal langsgekomen, ook als het gaat om de inzet op meer toetsing en opvang in de regio en de noodzaak van aanpassing van het vluchtelingenverdrag. Ik ben het daarmee eens, want dat verdrag sluit niet meer aan op de realiteit waarmee we vandaag de dag in Europa te maken hebben. Het is goed om veel meer in te zetten op toetsing en opvang in de regio zelf. Tegelijkertijd maken we ons geen illusie: dat is een uitermate traag en kwetsbaar proces. Maar ik vind het prima als het kabinet daarmee in Europa verder aan de slag wil. Het kabinet heeft onze steun als het gaat bekijken hoe je allerlei Europese kaders kunt gaan aanpassen. Het vraagt uiteindelijk ook om een aanpak waarbij de regio niet alleen veel meer verantwoordelijkheid neemt — dat gebeurt al volop — maar ook ondersteuning krijgt. Gaat het kabinet in Europa bepleiten dat de financiële middelen die volgens de VN nodig zijn, er ook komen? En worden ook de Golfstaten erop aangesproken hun verantwoordelijkheid te nemen?

Ik heb nog een vraag die ook voor de financiering van belang is. Er wordt gezegd dat we afspraken moeten maken over de herverdeling binnen Europa, zodat bepaalde landen aan de grenzen van Europa niet overmatig worden belast. Op zichzelf heb ik begrip voor die lijn in de huidige noodsituatie, maar gaat het kabinet wel voorkomen dat de kosten voor opvang van deze mensen in Nederland verder ten laste komen van de budgetten voor ontwikkelingssamenwerking, voor projecten die problemen in de regio aanpakken? Dat zouden wij namelijk betreuren.

Ik heb al gezegd dat we bij het hervestigingsbeleid in het bijzonder oog moeten hebben voor kwetsbare groepen. Het kabinet benoemt in de brief wel de lhbt'ers, maar we missen nog de benarde, ernstig bedreigde positie van christenen. Ik geloof dat ik na het interrup-

tiedebatje van zo-even met de heer Pechtold kan zeggen: mede namens D66 zouden we graag ook wat meer aandacht willen hebben voor het hervestigen van juist de christelijke vluchtelingen.

Ik hoor de heer Pechtold nu zeggen dat dit ook voor de lhbt'ers geldt. Die stonden al in de brief. Dat gaat meestal wel goed, maar voor de christenen moet je er vaak nog een schepje bovenop doen.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Voorzitter. Wat zijn we bereid te doen? Dat is de vraag die vandaag voorligt. Het vluchtelingenvraagstuk dat al jaren omvangrijk is, is namelijk zeer dichtbij gekomen. Hoewel het in verhouding tot het totaal aantal vluchtelingen in de wereld nog steeds een beperkte groep is, komen er steeds meer vluchtelingen richting Europa. We kennen de beelden, niet alleen van het jongetje op het strand. Het vluchtelingenprobleem en -vraagstuk heeft steeds meer een gezicht gekregen. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat dat soms ongemakkelijk voelt. Zeker als we de vraag "wat te doen?" niet alleen aan de overheid adresseren maar ook persoonlijk proberen te beantwoorden. Ik hoop dat iedereen daar naar eer en geweten afwegingen in maakt en in de persoonlijke situatie bekijkt wat mogelijk is. Ik heb daarvan inmiddels mooie voorbeelden gezien, te beginnen in de stad waar ik zelf woon en waar opnieuw een aantal honderden vluchtelingen worden opgevangen.

Wat doet onze regering? Sinds dinsdag weten we dat, tenminste: we hebben een brief. Het goede nieuws is dat Nederland op korte termijn bereid is zich aan te sluiten bij de herverdeling van vluchtelingen in Europa. Dat heeft de steun van de ChristenUnie. In deze situatie is het onvermijdelijk en verstandig om dit met andere Europese landen op te pakken. Maar zelfs als dat niet zou lukken, zou ik het kabinet willen vragen om het voorbeeld van Duitsland te volgen en ruimhartig te bezien welk aandeel van de vluchtelingenstromen wij kunnen oppakken.

Het kabinet heeft ook een langetermijnvisie ontwikkeld. Kort samengevat komt die erop neer dat de opvang en screening van vluchtelingen buiten Europa zou moeten plaatsvinden. Er zijn vragen te stellen bij het realiteitsgehalte van de langetermijnvisie. In landen als Libanon, Jordanië en Turkije worden al miljoenen vluchtelingen opgevangen. Er moeten, zo is ook gisteren op een hoorzitting aangegeven, verdragen worden aangepast. Maar mocht het lukken, dan zijn we wel jaren verder. Als het kabinet hiervoor in Europa niet de handen op elkaar krijgt, en de eerste tekenen wijzen daarop, sluiten we ons dan níet aan bij de herverdeling in Europa? Het zal toch niet waar wezen dat we dan weglopen voor onze verantwoordelijkheid om bij te dragen aan de aanpak van de vluchtelingenproblematiek van dit moment?

Het kabinet verlangt meer opvang in de regio. We weten dat daar nu al het zwaartepunt ligt. We weten ook dat deze opvang vaak tekortschiet. Wat nodig is, is een grotere inbreng van Nederland en andere landen in die opvang. Dan is de nu voorgestelde 110 miljoen echt nog te mager. Er is nu al een tekort van bijna 3 miljard dollar voor de opvang van de Syriërs in de regio. Er is dus meer geld nodig, niet alleen voor voedsel en drinken maar ook voor gezondheidszorg en onderwijs voor de kinderen. Juist het ontbreken van die goede opvang heeft de voeten van veel vluchtelingen in beweging gezet, in het bijzonder een paar weken geleden, toen het Wereldvoedselprogramma vanwege het ontbreken van voldoende donorgelden de hulp drastisch moest terugschroeven. En die situatie heeft zich eind vorig jaar ook al voorgedaan. Wat is de visie van het kabinet op de aanpak van het probleem zelf, de situatie in Syrië en de bestrijding van ISIS daar? Hoever wil Nederland daarin gaan? Wat ons betreft, zouden we ruimte moeten geven voor bombardementen in Syrië zelf, uiteraard ingekaderd in een duidelijke strategie.

Wat zijn we bereid te doen? Mijn fractie ziet de aanpak van de vluchtelingenproblematiek als een nationale zaak en zou daar graag met het kabinet en met zo veel mogelijk andere partijen gezamenlijk de schouders onder zetten, maar ook met de samenleving waar al zo veel mensen klaar staan om iets bij te dragen of dat reeds doen. Om die reden hoop ik oprecht dat de kabinetsvoorstellen zoals wij die ontvangen hebben en nu bespreken, meer zijn dan het pacificeren van meningsverschillen in de coalitie en dat er ruimte is voor aanpassingen waar dat nodig en mogelijk is.

Mevrouw **Thieme** (PvdD):

Voorzitter. Nergens zijn mededogen en duurzaamheid zo nauw verwant als in de oplossing van het vluchtelingenvraagstuk. Sommigen spreken wel van een vluchtelingen crisis, maar er is nog op geen enkele wijze een keerpunt te vinden in het vluchtelingenprobleem. Het aantal vluchtelingen zwelt aan. De voedingsbodem voor de problemen die vluchtelingen ervaren, wordt echter op geen enkele wijze aangepakt, laat staan weggenomen. Politieke compromissen van het niveau "we gooien eerst de grenzen tijdelijk open om ze vervolgens voor altijd op slot te doen" laten zien hoezeer PvdA en VVD uitgeregeerd zijn. Zelfs als ze dweilen met de kraan open, kunnen ze het niet eens worden over de kleur van de dwiel.

Conflicten en oorlogen in herkomstlanden van de vluchtelingen ontstaan steeds vaker door voedselschaarste die voortkomt uit klimaat- en waterproblemen. De NAVO voorziet wateroorlogen. Onderzoeken van de Columbia University noemen de Syrische burgeroorlog een klimaatoorlog. De heer Juncker stelde gisteren terecht dat het klimaatprobleem, de opwarming van de aarde, tot onomkeerbare migratiebewegingen leidt van zuid naar noord.

Niet de mensen die huis en haard ontvluchten, zijn de gelukzoekers; de mensen die ver van huis naar olie boren, sperziebonen halen uit arme landen waar droogte heerst, die regenwouden kappen om veevoer te verbouwen, zijn de gelukzoekers. Dat zijn onze gelukzoekers, die ervoor zorgen dat wij consumeren alsof wij vier aardbollen tot onze beschikking zouden hebben, en die daarmee ongeluk brengen op plaatsen die tot voor kort ver van ons bed, bad en brood leken te liggen. Onze welvaart steunt op de schouders van de allerzwaksten en op de voorraden van toekomstige generaties.

De vluchtelingenstroom herverdelen over Europa zou wel eens wensdenken kunnen blijken te zijn, omdat de EU nu eenmaal vrij verkeer van personen kent. Hoe voorkom je dat vluchtelingen die een verblijfsstatus krijgen in Bulgarije, Hongarije of Roemenië vervolgens op enig moment doortrekken naar Oostenrijk, Duitsland of een ander Europees land? Wanneer herverdeling mislukt, zal dat het draagvlak voor opvang echter ernstig kunnen ondermijnen. Gedeelde solidariteit en verantwoordelijkheid moeten hard te maken zijn. Daarom wil ik ook graag van het kabinet horen in hoeverre de plannen van Europa en de eigen plannen realistisch zijn? Mededogen en duurzaamheid in samenhang kunnen ervoor zorgen dat mensen in nood nu worden geholpen en straks geen reden meer hebben om hun eigen land te ontvluchten. Barmhartigheid nu en zo snel mogelijk een duurzame planeet, dat is de volgorde. Ik hoor graag van het kabinet of er bereidheid is om de voedingsbodem voor de vluchtelingenstroom duurzaam weg te nemen door een andere industriepolitiek, door een andere handelspolitiek en door een ander politiek klimaat waarin mededogen en duurzaamheid het uitgangspunt vormen. Daarom ben ik ook van mening dat er een einde moet komen aan de bio-industrie.

De heer **Klein** (Klein):

Voorzitter. Niemand blijft in een land waar dood, marteling, verkrachting en verhongering de toekomst zijn. We lezen over vluchtelingen, maar we hebben het over mensen. Het zijn mensen die zichzelf en hun kinderen een toekomst willen geven. Dat willen we toch allemaal? Dus wat houdt ons tegen? De angst voor mensen uit een ander land? De angst om te moeten delen? Zijn we echt in staat om solidariteit te tonen en mensen te voorzien in basisbehoeften zoals veiligheid, voedsel en een dak boven het hoofd, of dit nu in Nederland is of elders in de wereld?

We kunnen veel, en moreel zijn we verplicht om dat te doen. We beschouwen onszelf als solidair, vrijzinnig en humanitair. Natuurlijk kiest onze fractie voor een goede opvang in de regio en het tegengaan van mensensmokkel en dramatische boot- en voettochten. Maar Nederland kan het niet alleen. Dit moet in Europees verband gebeuren, dus we moeten onvoorwaardelijk kiezen voor het plan van Juncker.

Ik kom op de kabinetsbrief. Aan welke aanvullende voorstellen denkt het kabinet? Aan welke termijnen denkt het? En welke juridische consequenties zijn er?

Afrondend. We kunnen onze steen bijdragen. En geen laf steentje om er gemakkelijk vanaf te komen, maar de zwaarste steen die we kunnen tillen. Als we dat samen doen, valt het gewicht best mee.

De heer **Samsom** (PvdA):

Voorzitter. Vorige week stond ik hier met een hartenkreet: het moet afgelopen zijn. In ons Europa sterven geen kinderen tijdens een wanhopige overtocht. In ons Europa verkommeren geen gezinnen op Hongaarse stations. In ons Europa van rechtvaardigheid, solidariteit en barmhartigheid ontfermen we ons over hen die bescherming nodig hebben en geven we een gezamenlijk antwoord op de oorzaken van de vluchtelingenstroom. Dat Europa is ver weg, beschamend ver weg. Het komt nu dichterbij. Gisteren presenteerde de Europese Commissie een pakket dat de basis moet vormen voor een gezamenlijk antwoord van 28 Europese lidstaten. Het is een antwoord dat met grote urgentie moet worden gegeven. Nederland moet daarbij wat ons betreft een voortrekkersrol vervullen. De Partij van de Arbeid is daarom blij met de brief van het kabinet. Die is een welkome poging om niet alleen met grote snelheid de acute problemen op te lossen, maar ook verder te kijken naar de lange termijn.

Het acute antwoord gaat over de vluchtelingenstroom die nu door Europa trekt, met schrijnende situaties op de Griekse eilanden, de on-Europese vijandigheid in Hongarije en een vrachtwagen met omgekomen vluchtelingen in Oostenrijk. Laat dat alsjeblieft ophouden. Dat kan door met grote snelheid Europese hulp te bieden voor de opvang van de overbelaste grenzen van Griekenland, Italië en Hongarije, en door een rechtvaardige verdeling van de asielstroom. Dit betekent niet langer het Europa van ieder voor zich, maar een gezamenlijke benadering. Het is iets waar de Partij van de Arbeid al langer voor pleit.

Terecht merkt het kabinet op dat na deze stap, die de ergste nood oplost, eigenlijk nog een structurelere aanpak de voorkeur verdient, waarin er echt één Europees asielbeleid komt. Wij steunen die gedachte van harte. Ik wijs er wel op dat zo'n aanpak ook verplichtingen schept in Nederland. De opvang, integratie en huisvesting van al die nieuwe mensen moet goed worden geregeld.

Een antwoord op de vluchtelingenstroom in Europa is echter nog geen antwoord op de vluchtelingenstroom náár Europa. Een herverdeling van vluchtelingen vanaf Kos had de dodelijke reis van het jongetje Aylan naar Kos niet voorkomen. Daarvoor is meer nodig. Daarvoor moeten we de grootste groep vluchtelingen bijstaan. Dat zijn zij die zich in de

directe nabijheid van Syrië begeven, dus in Turkije, Libanon of Jordanië. Hun moeten we perspectief bieden. Het voorstel om meer te investeren in veilige opvang in de regio is niet nieuw, maar het wordt deze keer wel met meer kracht gedaan door het kabinet. Dat is namelijk niet alleen gericht op veiligheid en opvang, maar ook op perspectief, zoals onderwijs en werk. Dat werd hoog tijd.

Belangrijker nog is het voorstel om de mogelijkheden voor asielaanvragen in Europa vanuit de regio structureel te vergroten. Dat kan een belangrijk element zijn in het ontmantelen van de mensensmokkel.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Mijn vraag kan ik het beste inleiden aan de hand van de laatste zinnen die de heer Samsom uitsprak. Wij bieden de mogelijkheid van aanvragen in de landen van de regio. Nu zegt de VVD, die ook in deze coalitie zit, dat deze brief betekent dat de Europese grenzen dichtgaan en dat er niemand meer in komt via de normale route. Is dat de uitleg die aan deze brief moet worden gegeven?

De heer **Samsom** (PvdA):

Nee, in die brief staat dat de mogelijkheden voor hervestiging moeten worden vergroot. Die mogelijkheden zijn er al. Daar zijn wij met z'n allen blij mee. Velen van ons vonden die mogelijkheden eigenlijk te klein. Daarover hebben wij hier eerder debatten gevoerd. Die mogelijkheden moeten drastisch worden vergroot. Daarnaast moet uiteraard gewoon de opvang in de regio zelf worden vergroot, want daar bevinden zich de grootste aantallen vluchtelingen. Als dat allemaal lukt, kan de consequentie zijn dat, als er alsnog asielaanvragen in Europa worden gedaan, de asielzoeker op basis van het veiligderdlandprincipe wordt terugverwezen naar dat veilige derde land. Dat is niet nieuw. Dat is al vele jaren de staande praktijk in Europa. Daar hebben wij onlangs nog wetten voor gewijzigd waar de Kamer bijna unaniem voor was. Ironisch genoeg was alleen de PVV daartegen. Dat principe hebben wij dus al heel lang. Het probleem is natuurlijk dat weinig landen aan dat principe voldoen. Noorwegen en Zwitserland zijn veilige derde landen. Het streven van het kabinet is om uiteindelijk te komen tot een situatie waarin dit zich ook voordoet in landen die dicht bij de brandhaarden liggen. In dit geval zou Turkije zo'n land kunnen zijn, maar zover zijn wij nog niet.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dit is wel een heel lang verhaal, maar geen antwoord op mijn vraag. Ik stel dus geen nieuwe vraag, maar ik vraag een antwoord. De uitleg van de VVD is: als dit lukt, zijn alle Europese grenzen dicht en hoeven er dus geen aanvragen meer ingediend te worden. Geeft de PvdA precies dezelfde uitleg daaraan? Op die vraag wil graag "ja" of "nee" horen.

De heer **Samsom** (PvdA):

Nee, wij geven de uitleg die in de brief staat. Dat betekent dat, als de situatie zich in de regio voordoet, een asielaanvraag op basis van het veiligderdelandprincipe kan leiden tot terugverwijzing van de asielzoeker. Overigens worden aanvragen van vluchtelingen uit delen van de wereld waar geen veilige opvang beschikbaar is, in Europa inhoudelijk in behandeling genomen. Dit gebeurt altijd op basis van de geldende Europese afspraken en vluchtelingenverdragen. Ook dat staat in de brief. Die uitleg lijkt mij helder.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dan concludeer ik wat dat betreft dat er nu al twee brieven zijn. In de ene staat dat de Europese grenzen dichtgaan en in de andere staat dit niet.

De heer **Samsom** (PvdA):

Er is maar één brief en daarin staat niet dat de Europese grenzen dichtgaan.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dat is duidelijk. Dan zit de VVD ernaast. Ik zal dat straks nog even vragen. Ik heb nog een vraag over de veilige derde landen. Is de PvdA bereid om de criteria die wij voor veilige landen hebben, sterk naar beneden bij te stellen? Als de heer Samsom daar antwoord op geeft, komt mijn laatste vraag daar nog overheen. Op die manier is hij reeds daarop voorbereid.

De heer **Samsom** (PvdA):

De criteria daarvoor zijn al vele jaren geleden vastgelegd. Ze worden af en toe wel bijgesteld, maar over het algemeen naar boven. De wereld gaat vooruit. Wij verlangen meer op het vlak van veiligheid en mogelijkheden voor asiel in bijvoorbeeld Turkije of andere landen. Nee, dat lijkt mij dus niet voor de hand liggend.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik hoef nu eigenlijk geen vraag te stellen. Mijn stelling is: daarmee is er dus geen brief. Want het veiligederdelandencriterium gaat over landen die minimaal het Vluchtelingenverdrag hebben onderschreven. Dat is het criterium. Als de heer Samsom dat niet wil aanpassen, gaat dat niet gebeuren. Jordanië heeft het immers niet onderschreven. Saudi-Arabië heeft het niet onderschreven. Libanon heeft het niet onderschreven. De Emiraten hebben het niet onderschreven. En die slimme Turken hebben het zo onderschreven dat het alleen maar geldt voor vluchtelingen die uit Europa komen. Ik kan u een ding vertellen, mijnheer Samsom: al deze landen gaan het Vluchtelingenverdrag niet onderschrijven. Want als ze dat zouden doen, zouden ze aan al die miljoenen vluchtelingen dezelfde rechten moeten geven als wij in Nederland aan vluchtelingen geven. Zij moeten namelijk binnen drie jaar

recht hebben op alle vreemdelingendingen. Dat gaat niet gebeuren. Dankzij dit antwoord van de heer Samsom is die hele brief dus totaal loos.

De heer **Samsom** (PvdA):

Een paar jaar geleden had Turkije het Vluchtelingenverdrag niet onderschreven en inmiddels is dat wel het geval.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Welk land?

De heer **Samsom** (PvdA):

Turkije.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik ga nu toch zeggen wat Turkije gedaan heeft, omdat dit over de kern van die brief gaat. Turkije heeft het heel slim gedaan. Het heeft het Vluchtelingenverdrag wel onderschreven — ik zou dit niet moeten vertellen, want die brief wordt daar geschreven en niet hier — maar Turkije heeft het verdrag zo onderschreven dat het van toepassing verklaard is op vluchtelingen zoals bedoeld in het oude verdrag van 1951, het Europese Vluchtelingenverdrag. Dat is echter niet bedoeld voor Syriërs, dus het geldt helemaal niet.

De heer **Samsom** (PvdA):

Die discussie voert Europa al een hele tijd met Turkije. Die heeft inmiddels geleid tot een halve stap voorwaarts en misschien komt er nog een halve stap bij. Het is overigens niet de enige stap die in Turkije moet worden gezet. Deze vraag roept bij mij weer vragen op. Moeten wij niet willen dat Turkije verdergaat met het verbeteren van de opvang? Moeten wij niet willen dat er in Turkije veilige opvang is voor die mensen uit Syrië waarvan het grootste deel Europa niet bereikt, omdat zij graag in de buurt willen blijven van het land waar zij ooit nog naar terug willen? Moeten wij dat niet willen? Moet dat niet het streven zijn? Waar is ons idealisme gebleven voor de aanpak van dit grote probleem? Ik ben blij dat dat idealisme, dat streven en die ambitie in de brief van het kabinet zitten. Ik onderschrijf dat van harte.

De heer **Roemer** (SP):

Er liggen nu twee dingen op tafel. In de eerste plaats de problemen die wij nu acuut moeten oplossen. Ik meen dat wij op dat punt wel een heel eind met elkaar komen. In de tweede plaats de vraag wat wij doen voor de langere termijn. De VVD was daar overduidelijk over; ik heb de fractievoorzitter en de staatssecretaris daarover gehoord. De fractievoorzitter zei het heel duidelijk: het wordt gekoppeld. Het is mooi als je dan leest wat dat langetermijnplan in de brief is; dat is een-op-een het plan-Azmani. Ik dacht toen: wacht

even, dat hebben wij in maart ook gehad en toen was de heer Samsom daar nog heel erg duidelijk over. Hij zei: het VVD-plan is volstrekt onaanvaardbaar, het druist in tegen alle internationale solidariteit en de barmhartigheid waar wij voor staan, en het is bovendien in strijd met veel internationale verdragen. Nu is het gewoon onderdeel van het antwoord. Wat is er met de heer Samsom gebeurd?

De heer **Samsom** (PvdA):

Wat in de brief staat, is in lijn met de internationale verdragen. Ik citeer uit de brief: "Als zij uit delen van de wereld komen waar veilige opvang en adequate procedures — daar sprak ik zojuist met de heer Buma over — beschikbaar zijn, die rekening houden met de specifieke achtergrond van individuen, zoals lhbt's, — de heer Van der Staaij verwees hier naar — zullen zij op grond van afspraken met de landen waar die opvang is, worden teruggestuurd teneinde daar bescherming te genieten." Dat is de staande praktijk van het Europese asielbeleid, al vele jaren. Het is de basis van de Dublinafspraken en van de manier waarop wij met bijvoorbeeld landen als Noorwegen omgaan. Dat die situatie daar nog niet zo is, zal niemand — tenzij hij onder een steen heeft geleefd — ontkennen en dat wij daar nog ver van verwijderd zijn, is helaas ook het geval. Maar dit betekent niet dat wij op onze handen kunnen gaan zitten en wachten tot miljoenen mensen daar zo wanhopig zijn dat zij een bootje kopen, de overtocht wagen en dood op een strand liggen. Wij zijn verplicht om alles op alles te zetten om ervoor te zorgen dat in Turkije, en ook in Jordanië en Libanon, de omstandigheden voor die mensen verbeteren.

Straks zit de heer Rutte met 27 collega's aan tafel. Ik kan me niet voorstellen dat één van die 28 daar ook maar enige aarzeling heeft om dit plan te ondersteunen. Dit is wat wij moeten doen. Wij moeten investeren in die regio en ervoor zorgen dat mensen daar perspectief krijgen. Daar zitten miljoenen mensen zonder perspectief en soms zelfs zonder water en gezondheidszorg. Wij hebben de plicht om dat op te lossen en als wij dat kunnen oplossen, kunnen wij nog meer. Dan kunnen wij ook onderwijs regelen en dan kunnen wij daar ook huisvesting regelen. En als wij dat kunnen, kunnen wij misschien nog meer. Dan kunnen wij afspraken maken met landen als Turkije, Libanon en Jordanië opdat zij fatsoenlijk met de vluchtelingen omgaan zoals Noorwegen en Zwitserland dat ook doen. Als wij dat kunnen, zijn wij in de situatie die wij eigenlijk willen bereiken.

De heer **Roemer** (SP):

Ik snap de bevlogenheid van de heer Samsom als hij spreekt over wat wij allemaal zien. Die heb ik ook, die heeft iedereen hier, mag ik hopen. Niemand zit op beelden te wachten van nog meer slippertjes die aanspoelen. Wij staan hier echter voor de vraag met welke boodschap wij het kabinet naar Brussel sturen. Ja, ik hoop dat het met iets terugkomt waarmee al die mensen worden geholpen en dat het met oplossingen komt, maar mijn vraag is wat wij voor de lange termijn gaan doen. Ik heb de kranten gelezen, ik heb de

uitspraken gehoord en ik heb ze in beeld gezien. Voor de VVD is het helder: een grens om Europa. Daar komt niemand meer in; wij sturen de mensen terug naar de veilige gebieden. Dat is het plan-Azmani. Een paar maanden geleden was dit nog onaanvaardbaar, asociaal en ik weet niet hoe de heer Samsom het allemaal noemde, maar nu omarmt hij het. Dan kan hij wel zeggen dat hij hier niet op ingaat en dan kan hij wel weer een emotioneel verhaal houden over de foto's die wij zien, maar de Partij van de Arbeid gooit voor de langere termijn de grenzen dicht. De VVD koppelt het immers aan elkaar: wij doen hier nu niets als het niet aan elkaar is gekoppeld. Wees daar dan ook eerlijk over en zeg: ik heb moeten onderhandelen, ik heb moeten toegeven en dat ding zijn wij kwijt.

De heer **Samsom** (PvdA):

U maakt een onnavolgbare uitstap richting de VVD. U staat tegenover de voorzitter van de Partij van de Arbeid-fractie. U moet mij vragen wat mijn interpretatie van die brief is. Ik las u die brief net voor, maar u wandelde toen meteen weer een andere hoek van de zaal in. Geeft u nou antwoord op mijn citaat uit die brief.

De heer **Roemer** (SP):

Het is dan toch logisch ...

De **voorzitter**:

Nee, het woord is aan de heer Samsom.

De heer **Samsom** (PvdA):

Er staat heel helder: "Aanvragen van vluchtelingen uit delen van de wereld waar geen veilige opvang beschikbaar is worden in Europa inhoudelijk in behandeling genomen." Er staat heel helder dat er op individuele gronden een afweging wordt gemaakt, in lijn met de Europese en internationale vluchtelingenverdragen. Er staat ook heel helder dat we ernaar streven — en waarom zouden we dat niet doen? — dat de situatie in Turkije, Libanon en Jordanië zodanig wordt dat je inderdaad van een veilig derde land zou kunnen spreken. Op dit moment zet de Europese Commissie Turkije op de lijst van landen van veilige oorsprong. Dat is stap één. Daar zijn ook criteria aan verbonden. Die zijn minder zwaar, want die gelden natuurlijk alleen voor de Turkse bevolking zelf, maar niettemin, Turkije staat erop. Terecht heeft het kabinet daar nog wel enige terughoudendheid over, als je kijkt hoe Turkije met mensen omgaat. Maar is dat een reden om de stap niet te zetten? Is dat de reden om achterover te gaan leunen en niet met Turkije in gesprek te gaan over de manier waarop zij met hun mensen, en overigens ook met vluchtelingen, omgaan? Nee, en daarom is de ambitie die erin staat prima. Daar hoort een eindbeeld bij dat leidt tot een veiliger wereld. Ik bewonder wat dat betreft de premier, die zich altijd zo tegen dat soort eindbeelden verzet, dat hij het dit keer wel heeft gedurfd.

De heer **Roemer** (SP):

Tot slot, mevrouw de voorzitter. Verwijt mij de verwarring niet. Er ligt een brief en ik hoor de heer Samsom nu een totaal andere uitleg geven dan die ik de VVD'ers op radio, televisie en in de krant heb horen geven. Prima, het is zijn antwoord en zijn opdracht richting het kabinet. Ik geloof echter niet dat zij jus kunnen maken van wat zij nu moeten gaan doen. Ik ben dus benieuwd waar het kabinet straks mee komt. Het verhaal van de heer Samsom is duidelijk anders. En wat de VVD betreft: sorry, mijnheer Azmani, maar uw plan is toch van tafel.

De heer **Pechtold** (D66):

Normaal gesproken vind ik het prima als een collega gepassioneerd en zelfs geëmotioneerd is, maar dit valt mij wel rauw. Twee jaar lang proberen we hier met de PvdA debatten te krijgen. Dat wordt door de coalitie tegengehouden. We proberen juist over de feiten schriftelijke vragen te stellen om ze hier niet allemaal te hoeven stellen, maar de PvdA houdt dat tegen. Als je hier nu vraagt naar de tegenstrijdigheid tussen wat de VVD en PvdA zeggen over dezelfde brief, krijg je gewoon twee antwoorden. Laat ik het maar heel kort zeggen: een eerlijke verdeling leidt ertoe dat er 7.214 — wrang, dat getal zo tot op de punt nauwkeurig, maar oké — naar Nederland zouden mogen komen. Is dat zonder conditie, ja of nee? En wanneer gebeurt dat?

De heer **Samsom** (PvdA):

Een eerlijke verdeling over Europa betekent dat we er allemaal aan meedoen, anders is het geen eerlijke verdeling over Europa. En weet u, 7.214 is zo wrang dat ik het getal alleen maar uit uw mond herhaal en het verder zelf niet zal noemen. Het gaat erom dat we een eerlijke verdeling hebben. Dat kan ook leiden tot meer. Er is nu al sprake van berichten dat de 160.000 waarover de heer Juncker het heeft, het getal van vorige maand is. Inmiddels spoelen er meer mensen aan, van wie velen de overtocht gelukkig hebben overleefd. Het zou dus kunnen dat die getallen anders worden. Daarvoor is de volgende stap — die het kabinet nota bene zelf bepleit — dat alle vluchtelingen die in Europa asiel aanvragen, worden verdeeld. Ook degenen die zich op Schiphol, op vliegveld Frankfurt of in de havens van Spanje melden. Pas dezelfde formule daarop toe en dan krijg je dus meer mensen. De heer Pechtold vroeg zich af of dit het getal is. Nee, dat is niet het getal. Want als het over vluchtelingen gaat, gaat het over mensen en niet over getallen.

De heer **Pechtold** (D66):

Dat was mijn vraag niet. Ik heb er moeite mee dat de heer Samsom óf allemaal zijpaden neemt naar de haven van Spanje — ik was daar in ieder geval niet beland — óf rond beelden emotie oproept die we hier allemaal hebben. Zelfs Wilders zegt dat hij dat beeld verschrikkelijk vindt. Natuurlijk, dat vinden we allemaal, daar gaan we niet over tegen elkaar opbieden. Mijn vraag betreft de techniek van de brief. Mijn vraag is waar het kabinet dade-

lijk nou mee gaat onderhandelen. Dat is volstrekt niet duidelijk, omdat de fractie van de heer Samsom andere uitingen geeft.

De heer **Samsom** (PvdA):

Met deze brief.

De heer **Pechtold** (D66):

Dan vraag ik het nog een keer: dat getal van 7.214, kunnen die zonder conditie hiernaartoe komen? Gaan de staatssecretaris en de minister-president zonder voorwaarden akkoord met die verdeelsleutel? En zeg dan niet: wanneer iedereen akkoord is. Want dat gaat bij gekwalificeerde meerderheid. Die is er in Europa, dus Nederland gaat op dat punt niet dwarsliggen. Daarover gaat mijn vraag.

De heer **Samsom** (PvdA):

Nee, dat staat hier ook. Nederland gaat niet dwarsliggen, natuurlijk niet. Nederland gaat met deze inzet naar Europa. Nederland wil heel graag dat wij komen tot die herverdeling. Nederland wil zelfs dat die herverdeling permanent en fundamenteel wordt en dat wij eindelijk gaan werken aan de oorzaak van het probleem elders in de regio. De afgelopen dagen is vaak gezegd dat de Commissie dat helemaal niet gaat doen.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik vraag dit allemaal niet.

De heer **Samsom** (PvdA):

Dat vroeg u net wel. U krijgt het antwoord.

De **voorzitter**:

Dit is het antwoord dat de heer Samsom geeft.

De heer **Samsom** (PvdA):

Gaat het kabinet met deze inzet naar Brussel? Jazeker, met de inzet om de herverdeling te laten slagen. Dat deed Nederland, dit kabinet als een van de weinige landen voor de zomer overigens ook al. De uitkomst was toen dat het niet slaagde omdat er geen gekwalificeerde meerderheid was. De uitkomst voor Nederland was dat het toch — en daar ben ik trots op — eenzijdig zei: oké, maar wij tekenen wel in voor dat aantal. Dat kan de uitkomst zijn, maar dat blijkt na deze onderhandelingen.

De heer **Pechtold** (D66):

De vraag is niet of ik de brief kan lezen. Uit de brief komen veel punten naar voren en veel punten worden met name door vertegenwoordigers van twee coalitiepartijen anders uitge-

legt Het zijn er nogal wat. De vraag is wat de brief dan behelst. Ik zal het nog duidelijker maken. De VVD zegt dat er alleen 7.200 komen als de grenzen dichtgaan. De korte en de lange termijn van de heer Samsom worden uitgeruild. Over de lange termijn, zijnde de grenzen dicht, zegt Mogherini in goed Nederlands: ammenooitniet. Zij zegt dat de landen daar al overbelast zijn en dat ze het niet gaat doen. De Hoge Vertegenwoordiger zegt dat het onwerkbaar is en dat we het niet gaan doen. Als die toekomstmuziek van de VVD, dat grenzen dicht, niet werkt, zijn dan die 7.200 volgens de herverdeling nog steeds welkom? Ja of nee? Ik hoef geen uitstapje, ik hoef alleen te weten of die 7.200 zonder condities hier welkom zijn en of het kabinet dit maandag namens ons gaat inbrengen.

De heer **Samsom** (PvdA):

Ze zijn welkom en dit kabinet gaat dat namens ons inbrengen. Het gaat tegelijkertijd inbrengen dat het wil De heer Pechtold spreekt over uitruilen, maar het is beide. Waarom zouden wij het een doen en het ander niet? Wij willen beide doen. Wilt u dat niet, mijnheer Pechtold? Wilt u niet dat er in de regio wordt gewerkt aan opvang? Ja, dat wil men en sterker nog: dat wil de Commissie ook. Het is één van de prioriteiten uit het werkprogramma dat gisteren is gepresenteerd. De prioriteit is een permanent systeem van hervestiging, gekoppeld aan verbeterde veiligheid. Dat is een prioriteit van de Europese Commissie. Ik zou bijna zeggen: het enige waarover de premier teleurgesteld kan zijn, is dat zijn voortrekkersrol inmiddels is overgenomen door de heer Juncker. Maar zijn grote waardering voor de heer Juncker kennende, denk ik dat hij dat niet zo erg zal vinden.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Er zijn betere momenten voor grappen, zou ik bijna zeggen. De heer Samsom had het vorige week over de dikke-iktest. Wel dit is hem. De vraag die de heer Pechtold stelt, is zeer terecht en wordt ontweken. De afgelopen twee dagen heb ik op televisie de staatssecretaris en de fractievoorzitter van de VVD gehoord. Zij zeggen dat Nederland alleen mensen zal opnemen als er ook een commitment is om op de lange termijn te gaan werken. Nu horen wij vanuit Brussel geluiden dat dit niet gaat gebeuren, dat men dat niet wil. Ik vraag aan de Partij van de Arbeid, aan de heer Samsom, of het kabinet ook akkoord gaat met het opnemen van vluchtelingen als de koppeling met de lange termijn er niet komt. Die dikke-ikvraag ligt nu voor. Wat is daarop het antwoord van de heer Samsom?

De heer **Samsom** (PvdA):

Sorry, maar de premisse van de heer Klaver klopt niet. De Europese Commissie heeft gisteren duidelijk aangegeven dat dit een van haar prioriteiten is. De eerste vicepresident van Europa, de heer Timmermans, heeft gezegd dat hetgeen door de Nederlandse regering is aangekondigd — dat was gisteren in Europa natuurlijk ook al bekend — compleet in lijn is met wat de Commissie voorstelt. Dat is logisch, want de Commissie wil graag extra investeren in de regio en een uitbreiding van het hervestigingsprogramma. Dat is precies de

inzet van Nederland. Ik wil dat de regering niet nu al zegt dat het haar niet zoveel uitmaakt wat er gebeurt in Europa. Het maakt ons namelijk wel uit wat er gebeurt in Europa. Ik zal u zeggen, mijnheer Klaver, dat de verschillen in deze zaal minimaal zijn vergeleken met de verschillen tussen Europese landen. Mijn politieke familie bevat een aantal mensen, Sobotka in Tsjechië en Fico in Slowakije, met wie ik de komende dagen nog ongelooflijk veel zal moeten bellen en op wie ik hard zal moeten drukken om het te regelen. De familie van de heer Buma bevat een meneer, de heer Orban ...

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Mijn politieke familie.

De heer **Samsom** (PvdA):

De politieke familie. Dat is al erg genoeg. De politieke familie van de heer Buma bevat de heer Orbán, die zich op dit moment verzet tegen het fundamentele idee waarvan de heer Klaver wil dat het zomaar gratis binnenloopt. Dat gaat niet zomaar gebeuren. Dit kabinet heeft de plicht om ervoor te zorgen dat dit plan slaagt. Dat betekent dat het met een harde inzet naar Europa moet, want anders gebeurt het niet. Ik wil dat allebei gebeurt. Ik wil dat we die mensen gaan opvangen. Laat daar helderheid over zijn, dat is onze inzet. En ik wil dat er in de regio wordt gewerkt aan veilige opvang, aan perspectief en aan meer mogelijkheden voor hervestiging. Dat wil ik ook. Het kabinet zou geen knip voor de neus waard zijn als het zei: een van die twee kan ons niks schelen, we lopen gewoon door. Dan gebeurt het niet. Dat zou de heer Klaver betreuren en ik trouwens ook.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik kan de heer Samsom niet helemaal volgen. Ik dacht echt dat hij een compromis had gesloten, maar hij staat er volledig achter dat wij mensen daar in de regio moeten opvangen. Ik ga weer terug naar het plan-Azmani.

De heer **Samsom** (PvdA):

Daar staat u niet achter?

De **voorzitter**:

De heer Klaver heeft het woord.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik ga terug naar het plan-Azmani en hoe u toen reageerde. Daar zei u: "De aantallen vluchtelingen die zij moeten opvangen..." — "zij" zijn hier Libanon, Jordanië en Turkije — "...zijn al zoveel hoger dan bij ons, dan lopen we het risico dat we nog meer landen destabiliseren. Dat is niet hun belang en dat is niet ons belang. We moeten zorgen dat we ook mensen hier op gaan nemen. Dat betekent hervestiging via de UNHCR, dat betekent ook

dat de asielprocedures die wij gewoon in Nederland kennen en in Europa open moeten blijven staan om mensen over te nemen". Daarom is de volgende vraag zo relevant, mijnheer Samsom. Ook als maandag de koppeling niet wordt gelegd tussen die lange termijn en die korte termijn — ik kan me namelijk voorstellen dat dat misschien wat langer duurt — komt het kabinet dan maandag terug naar Nederland uit Brussel met de mededeling: wij gaan zo snel mogelijk die extra vluchtelingen hier in Nederland overnemen?

De heer **Samsom** (PvdA):

Wat de heer Klaver wil, staat allemaal in de brief. Meer hervestiging, dat klopt, meer opvang in de regio, dat klopt, en dus wil ik dat het kabinet daarmee naar Brussel gaat. Ik hoop dat het daarin slaagt. Ik heb ook geen enkele reden om aan te nemen dat dat niet zo is. Als dat uiteindelijk niet mag lukken, want daar wilt u kennelijk naartoe, mijnheer Klaver, dan mislukt aanstaande maandag de top in Brussel. Dat is een veel groter probleem dan het jij-bakje dat u en ik hier nu allebei staan te maken. Dat is een veel groter probleem, want dan mislukt de top en dan wordt er niet hervestigd.

Misschien gebeurt dat dan op vrijwillige basis; dan zal Nederland zich weer moeten bera- den. Dan zal de inzet van de Partij van de Arbeid zijn dat wij op vrijwillige basis gewoon die 7.000 en-een-aantal-erbij opnemen. Dat zal onze inzet zijn, maar dat is pas nadat het mislukt is.

Ik ga niet nu met u discussiëren over die situatie. Ik ga met u discussiëren over datgene wat wij moeten doen om ervoor te zorgen dat die top slaagt, want dat is nu heel hard nodig. U en ik kunnen elkaar hier de maat nemen over wat er elders zou moeten gebeuren, maar uiteindelijk heeft dit kabinet — ik voel mij daar mede verantwoordelijk voor — de taak om te zorgen dat die top slaagt. Dat betekent dat de hele inzet, de hele brief, inderdaad naar Europa moet, want ik wil — en volgens mij bent u dat met ons eens — dat de opvang in de regio wel degelijk plaatsvindt. Wie zou dat niet willen?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Laat ik aan al het andere wat de heer Samsom zei voorbijgaan maar laat ik proberen het positieve eruit te pakken. Als ik het goed hoor, zegt hij: mocht het mislukken, mochten we er niet uitkomen dat we gelijk medestanders krijgen voor het plan dat het kabinet in de brief heeft neergelegd, met het langetermijnperspectief, dan is de inzet van de PvdA dat vluchtelingen gewoon moeten worden opgevangen, ook als er nog geen overeenstemming is over die lange termijn. Dat heb ik gehoord en daar ben ik heel blij mee.

De heer **Samsom** (PvdA):

Ja, dat hebben wij voor de zomer ook gezegd en met succes overigens, dus dat was niets nieuws. Eerlijk gezegd zou het een dramatische situatie zijn als wij hier na maandag moe-

ten gaan discussiëren over wat Nederland dan in zijn eentje kan bijdragen aan de oplossing van het vluchtelingenprobleem, want wat wij ook kunnen bijdragen, in ons eentje zal het nooit genoeg zijn. Zelfs 28 landen samen kunnen geen goed antwoord geven en in ons eentje zal dat nooit genoeg zijn. We sussen dan ons geweten, we doen wat we moeten doen maar het zal niet genoeg zijn.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dit is pertinente onzin. Ik heb het niet over wat Nederland alleen zou moeten doen. Waar het om gaat is de koppeling die heel duidelijk wordt gelegd in de brief, in de geannoteerde agenda die wij gisteravond laat nog hebben gekregen, tussen het langetermijnperspectief van dit kabinet en van de heer Samsom en het kortetermijnperspectief.

De **voorzitter**:

Dat punt hebt u ook al eerder in uw vraag aan de orde gesteld.

De heer **Samsom** (PvdA):

Daarvan heb ik al eerder gezegd dat die koppeling door het kabinet — ik neem dat het kabinet niet kwalijk — een beetje makkelijk is, want die is al binnen. De Commissie heeft gisteren al aangekondigd dat ze zal inzetten op opvang in de regio, op een versterkt her-vestigingsprogramma. Die aankondiging is al gedaan. Nu nog waarmaken.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

De heer Samsom gaf aan dat hij wil dat de top maandag gaat slagen. Ik denk dat de meeste fracties in deze Kamer dat ook willen. Maar de vraag is natuurlijk wel met welke inzet Nederland daar zit en wat dan de bijdrage van Nederland aan het slagen van die top zal zijn. Dan heb ik toch een leeswijzer nodig bij de brief van het kabinet. Ik weet dat de heer Samsom daar ook bij betrokken is geweest, dus misschien kan hij die geven. Hoe moeten we de zin lezen over de langetermijnvisie van de registratie buiten Europa? Er staat: "De hierboven omschreven gecombineerde oplossing is niet op korte termijn te realiseren" — dat is die langetermijnvisie dus — "maar een essentieel eindpunt waar de EU naartoe moet werken. Europees commitment aan deze oplossing is dan ook een voorwaarde voor een succesvolle tussenfase." Hoe moet ik deze zin lezen? Betekent die voorwaarde dat het een gedachte is van het kabinet, dat dit het toekomstideaal is waarvoor dit en dat nodig is en dat het goed zou zijn als Europa daaraan meewerkt? Of is het een voorwaarde om akkoord te gaan met de herverdeling? Dat moeten we met elkaar echt scherp hebben.

De heer **Samsom** (PvdA):

Zoals het hier staat, is het een feit. Als je niets in de regio doet, dan is hervestiging niet succesvol. Dat staat hier en dat is ook zo. Dat betekent niet dat we niet uiteindelijk eenzijdig — want dat zou dan helaas de nieuwe discussie moeten zijn — tot herverdeling in Eu-

ropa moeten overgaan. Die discussie voeren we hopelijk niet, maar als we haar moeten voeren dan doen we dat na maandag. Dan gaat het namelijk om een situatie waarin de top is mislukt. Laten we de realiteit in Europa even voor ogen nemen. De programma's in de regio zijn niet omstreden. Die wil iedereen doen. De herverdeling in Europa is omstreden. Zelfs mensen uit onze politieke families verzetten zich daar snoeihard tegen. Ook mensen uit de politieke familie van de heer Slob doen dat overigens, als ik Cameron daartoe mag rekenen. Zij verzetten zich daar keihard tegen. Dat is onze opdracht op dit moment: om ervoor te zorgen dat die slaagt. De koppeling met opvang in de regio is snel gemaakt, want die gebeurt gewoon.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Begrijp ik de heer Samsom goed dat het een voorwaarde is dat er een commitment vanuit Europa is voor de lange termijn? Dat betekent niet dat er komende maandag gewoon al kan worden besloten om ons aan te sluiten bij de herverdeling, die nu urgent is en nu zal moeten plaatsvinden.

De heer **Samsom** (PvdA):

Ik zeg dat die voorwaarde niet in de weg zal staan, want aan die voorwaarde wordt voldaan. Het probleem is dat er een kans is dat we niet kunnen beslissen tot herverdeling van de mensen die nu al in Griekenland, Italië en Hongarije zitten, omdat daar de grote bezwaren zijn. Ik zou zo graag willen dat wij hier met elkaar het kabinet versterken om die oplossing te verzinnen. Ik heb al gezegd dat ik zal proberen om mijn steentje bij te dragen waar het mijn politieke familie betreft. Ik hoop dat de heer Buma dat op zijn politieke familie wil richten en de heer Slob op de zijne. Daar zitten de tegenstanders op dit moment.

De **voorzitter**:

Mijnheer Buma, u gaat nu voor de tweede keer interrumperen. Dat vind ik prima, maar ik wil u in deze ronde wel het volgende vragen. De vorige keer heb ik u uitgebreid de kans gegeven. Ik vraag u om nu geen heel uitgebreide opvatting te geven, maar om een vraag te stellen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Als het antwoord op de vraag dan ook maar komt.

De **voorzitter**:

Dat zou ik dan ook aan de heer Samsom willen vragen, die wel heel erg aan het herhalen is om te proberen

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ja, want hoe inhoudelijker en preciezer de vraag van de collega's, hoe algemener en pa-

thetischer het antwoord van de heer Samsom. Daar komen we gewoon niet verder mee. Duidelijk is nu wel dat er gewoon geen brief is. De heer Samsom weet blijkbaar al een beetje waar de top op uitkomt. Ik moet zeggen dat we dat allemaal wel kunnen inschatten. Er komt natuurlijk iets in te staan van "we moeten meer in de regio doen". Ik hoor de heer Samsom ja zeggen. Ik wist dat nog niet, maar dat is goed om te weten. Dan komt de premier terug met "Toppie! De eerste stap op weg naar mijn doel." Voor de heer Samsom is het doel: bied meer opvang in de regio. Ik denk dat de hele Kamer dat steunt.

De **voorzitter**:

Wat is uw vraag?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

De grote leugen van deze brief is wat daarachter staat en wat de minister-president, de staatssecretaris en de VVD zeggen, ...

De **voorzitter**:

Uw vraag?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

... namelijk dat alle grenzen dichtgaan. Ik kom daarom terug bij de vraag die de heer Samsom naar mij terugkaatste. Daarom sta ik hier nog steeds. Het gaat om de basisvraag of je bereid bent om, om dat doel te bereiken, ook de maatregelen te nemen die daarbij horen. Je kunt in een brief opschrijven dat je naar volledige werkgelegenheid wilt — dan zijn we het allemaal eens — maar vervolgens niets doen.

De **voorzitter**:

Wat is uw vraag?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

De vraag die ik heb luidt als volgt. Het veiligelandencriterium is tot nu toe internationaal algemeen uitgelegd als geldend voor landen die het Vluchtelingenverdrag hebben onderschreven. "Key" is of de PvdA dat loslaat.

De **voorzitter**:

Is dat uw vraag?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Als je het loslaat, kan het inderdaad met enig tempo gebeuren. Laat je het niet los, dan zullen die miljoenen echt niet in Turkije in de procedure komen, dan zullen zij daar geen baan krijgen en geen huis.

De heer **Samsom** (PvdA):

Dit is, zo geformuleerd, geen eenvoudige vraag, maar ik begrijp hem beter. In eerste instantie zou ik geneigd zijn om daarop nee te zeggen. Ik zou het Vluchtelingenverdrag niet willen compromitteren, om het zo maar te zeggen. Gelukkig zegt ook het kabinet dat. Dat willen wij niet doen. Maar ik vrees dat de heer Buma nog even moet terugkomen. Ik ga even met zijn redenering mee. Stel dat het een blokkerende voorwaarde is voor een oplossing in de regio. Stelt dat het echt de enige en laatste blokkerende voorwaarde is voor opvang in de regio. Dan zou je je kunnen voorstellen dat je met zijn allen om de tafel gaat zitten en zegt: dat Vluchtelingenverdrag moet op dat punt enigszins worden aangepast. Het is een wat uitgebreider antwoord, maar het lijkt mij wel een antwoord waar wij elkaar in kunnen vinden. Volgens mij is ook het CDA, als partij van internationaal recht, niet snel genegen om te zeggen: gooi dat verdrag maar aan de kant. Maar stel dat het de enige en laatste voorwaarde is en dat het geen afbreuk doet aan internationale, fundamentele mensenrechtzaken, dan zou je kunnen overwegen om elkaar op dat punt te vinden en het verdrag in die zin te wijzigen. Dat zou toch kunnen?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik vind dit heel interessant. Je hebt draaien en je hebt majeure internationale volkenrechtelijke draaien van partijen met een lange traditie. Dat laatste gebeurt hier. De PvdA heeft het langst gezegd: het Vluchtelingenverdrag is de basis waarop wij elkaar aanspreken. Het CDA en anderen hebben al veel eerder gezegd dat wij het moeten aanpassen, omdat het uit de tijd is. Nu maakt de Partij van de Arbeid die grote draai. Ik hoop dat de achterban die draai meemaakt. Het is groot, het is majeur, het is een grote overwinning voor degenen die een andere stap willen zetten.

De heer **Samsom** (PvdA):

Als u constructiviteit zo wilt uitleggen, mag dat.

De heer **Roemer** (SP):

Dit is wel de kern van de vraag. Deze koppeling wordt namelijk wel door de coalitiegenoot gelegd. Daarom stel ik een toelichtende vraag.

De **voorzitter**:

Met een korte toelichting alstublieft.

De heer **Roemer** (SP):

De heer Samsom zei dat de wet eigenlijk al werd uitgevoerd als het gaat om de mogelijkheid van terugkeer naar veilige derde landen. Dat klopt, maar wat staat er in de brief? In de Vreemdelingenwet staat dat terugsturen naar veilige derde landen kan. In de brief staat: we zullen het doen. Dat is dus een enorm groot verschil met de Vreemdelingenwet.

Dat is natuurlijk ook de intentie van de VVD. Mijn vraag sluit aan bij datgene wat de heer Buma zei. Gaan de Partij van de Arbeid straks voor de langere termijn — ik heb het nu even niet over al die andere voorwaarden — instemmen met het terugsturen van vluchtelingen die zich hier alsnog in Europa melden, naar landen als Libanon of Turkije?

De heer **Samsom** (PvdA):

De heer Roemer schetst een verschil dat er niet is. In de brief staat namelijk ook dat rekening wordt gehouden met individuele omstandigheden en met de specifieke achtergrond van individuen, zoals lhbt's. Dat is de invulling. Het gaat dus niet altijd gebeuren. Dat is precies hetzelfde als nu in de huidige Vreemdelingenwet, waar u voor gestemd hebt, is vastgelegd. Als mensen zich melden die via een veilig derde land zijn gereisd, dan kunnen zij worden teruggestuurd. Dat gaat niet gebeuren op het moment dat individuele omstandigheden daartoe aanleiding geven. Wij hebben daar niet zo lang geleden een voorbeeld van gezien. Wij hebben iedere week weer vele voorbeelden. De mensen die het asielrecht volgen, kunnen dat zien. In de wet staat precies hetzelfde als nu in de brief staat. Het grote verschil is dat er nu een ambitie bijgevoegd is om ook landen die daar tot nu toe niet in de buurt kwamen, uiteindelijk in de buurt of zelfs over de grens te brengen, zodat wij een betere situatie in de wereld creëren, namelijk meer landen die voldoen aan het criterium van veilig derde land.

De heer **Roemer** (SP):

Het komt nogal nauw. Het uitgangspunt in de wet is of was: het kan. De praktijk was dat het gewoon nooit gebeurde. In de brief staat: zullen. Natuurlijk zullen individuele omstandigheden een enkeling weerhouden, maar dit is een duidelijke trendbreuk. Stemt de Partij van de Arbeid er voor de langere termijn mee in dat mensen die zich vanuit Europa hier melden, worden teruggestuurd naar bijvoorbeeld Libanon, omdat dat gezien kan worden als een veilig derde land?

De heer **Samsom** (PvdA):

De heer Roemer zegt dat het tot nu toe niet gebeurde, maar het gebeurt dagelijks met landen binnen en zelfs buiten Europa, bijvoorbeeld Zwitserland en Noorwegen. Als mensen zich via Noorwegen hier melden, dan zullen ze worden teruggestuurd, tenzij individuele omstandigheden leiden tot een ander besluit. Die afweging vindt altijd plaats, ook in de huidige wetgeving. Daarop wordt door dit kabinet geen enkele wijziging voorgesteld. De aankondiging betreft slechts de ambitie om andere landen in die situatie te brengen. Als je Noorwegen en Turkije met elkaar vergelijkt, moet je constateren dat daar nog wel een gat is te vullen. Turkije hoeft niet het rijkste land van de wereld te worden om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen. Maar er zal nog wel het een en ander moeten gebeuren om ervoor te zorgen dat je in die situatie terechtkomt. Wij hebben de ambitie om dat te laten gebeuren. Ik hoop dat andere landen die ambitie met ons delen.

De heer **Roemer** (SP):

Mijn vraag was of de Partij van de Arbeid er voor de langere termijn mee instemt dat mensen die zich in Nederland of elders in Europa melden, terug worden gestuurd naar bijvoorbeeld Libanon, omdat dat een veilig derde land zou zijn?

De heer **Samsom** (PvdA):

Sterker nog, daar hebben mijn fractie en de SP-fractie vorig jaar al mee ingestemd toen we stemden over de aanpassingen van de Vreemdelingenwet. Daarbij ging het precies om dit punt. De SP-fractie heeft er dus al mee ingestemd, net als mijn fractie. Het geldt alleen niet voor Libanon, want dat is geen veilig derde land. De heer Roemer suggereert echter in zijn vraag dat dit wel zo is.

De heer **Roemer** (SP):

Dus de heer Samsom wil toch een hek om Europa?

De heer **Samsom** (PvdA):

Wij hebben met hetzelfde ingestemd als de SP-fractie.

De heer **Pechtold** (D66):

Het wordt er niet makkelijker op, maar laten we toch maar even in de techniek blijven.

De **voorzitter**:

Ik vraag u om het kort te houden.

De heer **Pechtold** (D66):

We hebben het principe waarin de vluchteling die naar Europa komt, wordt opgevangen in het eerste land. Blijft dat principe bestaan, ja of nee?

De heer **Samsom** (PvdA):

De jure blijft het bestaan, maar we zeggen gelukkig ook — ik hoop dat de heer Pechtold het daarmee eens is — dat de inzet is dat het daar niet bij blijft. Als we het laten bij Griekenland, Italië en Hongarije, dan kunnen ze het niet aan. We moeten solidair zijn en die vluchteling uiteindelijk in een tweede land een plek bieden. De inbreuk op de Dublin-afspraken begint daar.

De heer **Pechtold** (D66):

Waarom schrijft de PvdA dan op haar website dat dit principe in het Dublin-verdrag van tafel moet?

De heer **Samsom** (PvdA):

Dat is precies wat ik zeg.

De heer **Pechtold** (D66):

Nee, dat is ...

De **voorzitter**:

Nee, mijnheer Pechtold.

De heer **Samsom** (PvdA):

Ik probeerde net misschien wat onbeholpen uit te leggen dat het van tafel gaat omdat we op dat punt inbreuk maken op wat er in Dublin is afgesproken. Iemand die zich in Italië meldt, zal namelijk niet per se in Italië onderdak en asiel verkrijgen. Hij zou best in Nederland onderdak en asiel kunnen verkrijgen, omdat we met elkaar een herverdeling gaan afspreken. Nog geen halfuur geleden pleitte de heer Pechtold hartstochtelijk voor zo'n herverdeling. We zijn het op dit punt met elkaar eens; het is al moeilijk genoeg.

De heer **Pechtold** (D66):

Wij zijn het eens. Sterker nog, ik vind het belangrijk. De VVD heeft echter een andere mening. Zij zegt: de buitengrenzen gaan dicht en degenen die vanuit een ander land in Nederland komen, sturen we terug en vervolgens gaan we ze uit die kampen halen. Ik kom nu op het punt van het halen uit de landen in de regio. De heer Samsom zegt dat hij dat met vertrouwen tegemoetziet. Dat terwijl gisteren in de Staat van de Unie de heer Juncker zei: we duwen geen bootjes terug. Mevrouw Mogherini die het Nederlandse plan onder ogen kreeg, zei letterlijk: "Iedere poging om dit buiten onze grenzen af te handelen gaat niet werken. Ik peins er niet over om voor te stellen dit in Libanon, Jordanië of Turkije te doen. De aantallen vluchtelingen die zij moeten herbergen, zijn al zoveel hoger dan bij ons." Wat is de slagingskans als degene die erover gaat, nu zegt: ik peins er niet over. Mevrouw Mogherini keek daarbij alsof ze een vieze smaak in haar mond had.

De heer **Samsom** (PvdA):

Zij antwoordde dat op een vraag van een journalist. Hij vroeg: gaat u zonder dat er nu iets wordt gewijzigd, bijvoorbeeld zonder dat er meer hervestiging is, die mensen weer terug laten keren; gaat u die bootjes terugduwen? Nee, natuurlijk wordt dat niet gedaan. Niemand spreekt over bootjes terugduwen. We spreken juist over een veel grotere hervestigingsinspanning. Hervestiging betekent dat mensen daarvandaan hiernaartoe komen in plaats van andersom. Nadat mevrouw Mogherini was uitgesproken, nam de heer Timmermans het woord. Hij zei dat meer hervestiging een essentieel onderdeel is als we dit hele plan willen laten slagen. Het is een essentieel onderdeel van het antwoord dat Europa moet geven. Wat dat betreft zijn de plannen van de Nederlandse regering compleet in lijn met

die van de Commissie. Wat de heer Timmermans zei, ging over hervestiging. Dat lijkt mij wel vrij cruciaal.

De heer **Pechtold** (D66):

Het is fantastisch als we mensen kunnen hervestigen. Het is fantastisch als landen daar in de regio van alles aankunnen. Het is fantastisch als wij in Nederland via een eerlijke verdeling het een en ander weten op te vangen. Alleen de koppeling die de VVD er bij de PvdA in heeft geschoven, is dat het een niet gebeurt als het ander niet wordt gerealiseerd. Dat is een illusie. Daarom vraag ik nogmaals: blijft de koppeling waarbij mensen alleen via het verdeelsysteem worden opgenomen als het ander is geregeld bestaan, ook al zegt iedereen over dat andere dat het een illusie is en dat het niet gaat gebeuren? Blijft die koppeling bestaan, ja of nee?

De heer **Samsom** (PvdA):

Ik wil het allebei. Ik koppel het, want ik wil dat allebei gebeurt. Ik hoor u net zeggen dat u dat ook wilt, want u wilt hervestiging. U wilt dat er meer opvang in de regio komt en u en ik willen ook dat we de mensen, die al in Europa zijn, rechtvaardiger verdelen over het Europese continent. Dat willen we allemaal. In die zin heb ik dat inderdaad ook gekoppeld. Anders dan u lees ik in de plannen van de Europese Commissie dat het een van de prioriteiten is dat veilige opvang en vergrote hervestigingprogramma's nu eindelijk worden uitgevoerd. Dat is niet zomaar een zinnetje. Dat is de komende jaren een van de belangrijkste prioriteiten van het werkprogramma van de Europese Commissie. Ik gun iedereen zijn pessimisme en zijn cynisme, maar in dit vraagstuk is er echt al genoeg cynisme. Hier kan ik ook hoop uit putten en extra energie om het kabinet aan te sporen om dit daadwerkelijk succesvol te laten worden.

De heer **Pechtold** (D66):

Cynisch word je van de opstelling van het kabinet dat ons met dit fata morgana op stap stuurt. Concrete vraag: acht de heer Samsom het voor mogelijk dat in de nabije toekomst een vluchteling die toch met een boot Europa weet te bereiken, wordt teruggestuurd onder het mom "we komen je wel halen in Libanon"? Worden alle mensen die met boten aankomen, als het aan de heer Samsom ligt, tegengehouden? Ja of nee?

De heer **Samsom** (PvdA):

Ze worden sowieso niet tegengehouden. Daarop is het antwoord dus nee.

Ik zie de heer Pechtold protesteren, maar hij wilde zelf de techniek in, want hij stelde een heel specifieke vraag. Dan krijgt hij ook een specifiek antwoord. Nee, natuurlijk worden ze niet tegengehouden. Uw fractie heeft vorig jaar ook gewoon voor het derdelandprincipe gestemd en volgens dat principe worden mensen hier in Nederland ontvangen. Vervolgens

beoordelen we waar ze vandaan zijn gekomen en via welke route ze zijn gereisd. Mocht in die route een veilig derde land zitten en als er aan nog een aantal voorwaarden is voldaan — ik zal de voorzitter daar nu maar niet meer mee vermoeien — zal die asielzoeker worden terugverwezen naar dat derde land. Zo gebeurt het nu en zo gebeurt het straks. Daar verandert helemaal niets aan. Dat heeft niets te maken met terugduwen, tegenhouden of anderszins aan de slag gaan.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Hoeveel meer mensen moeten er in de regio worden opgevangen?

De heer **Samsom** (PvdA):

Het moeten er juist minder worden en daarom moeten we bij de hervestiging een veel grotere inspanning leveren.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Net nog moesten we van u juist het langetermijnperspectief zien, omdat we allemaal willen dat mensen in de regio worden opgevangen.

De heer **Samsom** (PvdA):

Niet meer, maar beter.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Niet meer mensen in de regio?

De heer **Samsom** (PvdA):

Mijn god, laten we niet nog meer mensen in de regio opvangen. Het is daar op dit moment al veel te vol. Libanon heeft op dit moment een kwart van de bevolking als vluchteling. Daar moet u toch ook wat aan willen doen? Laten we die mensen nou hervestigen naar Europa. Dat is een van de inzetten van dit kabinet die het graag wil waarmaken en niet zomaar wil loslaten. Ik hoop dat u dat ook niet doet.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik ben hier dolblij mee, want natuurlijk moeten we mensen hervestigen. Daarmee komen we bijna bij mijn punt. We moeten mensen hervestigen. We moeten mensen hervestigen in Europa, we moeten ervoor zorgen dat de opvang daar beter wordt georganiseerd en we moeten ervoor zorgen dat we via de UNHCR ook meer mensen opnemen. Het kabinet legt een andere koppeling. Het kabinet heeft eigenlijk de ambitie — en die spreekt u ook uit — dat er zo min mogelijk vluchtelingen naar Europa komen en dat iedereen in de regio wordt opgevangen. Dat zegt ook uw coalitiepartner. Dat is waar Mogherini gisteren op reageerde. Daarover zei Mogherini: we doen al alles wat we kunnen, maar, gezien de precaire situatie

rond de voornaamste conflictgebieden, is het niet realistisch hierop in te zetten. Dat ging over meer opvang in de regio. Dat is waar het plan van het kabinet ook op ziet en dat is wat ik de heer Samsom gelukkig niet hoor zeggen. Hij zegt dat we er juist voor moeten ...

De **voorzitter**:

Dank u wel.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Voorzitter, wellicht zou u ons gewoon even kunnen laten uitpraten over dit toch belangrijke thema.

De heer **Samsom** (PvdA):

Daar ben ik voor.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dan zijn we het daarover eens.

De heer Samsom zegt dat we er juist voor moeten zorgen dat de druk van de regio wordt gehaald door meer mensen hiernaartoe te laten komen.

De heer **Samsom** (PvdA):

Dat is ook precies wat in de brief staat, waar de heer Pechtold het onaangename woord "overdrukventiel" uit haalde. Ik kon zelf ook geen beter woord verzinnen, maar dat is wel precies wat ons voor ogen staat. En ja, ik heb de ambitie dat er minder vluchtelingen naar Europa komen, omdat ik de ambitie heb om een zo veilige regio te creëren dat mensen niet de wanhoop voelen om een bootje naar Europa te nemen. Dat is uiteindelijk de drijfveer van mensen, de wanhoop. Als u en ik allebei de ambitie hebben om die wanhoop weg te nemen kunnen we het eens worden. Maar dat vereist wel een harde inzet op alle onderdelen van dit plan. Ik begrijp werkelijk niet waarom er partijen zijn die zeggen: joh, al die onderdelen zijn best belangrijk maar weet je wat, we vergeten dat ene. Dan zou je dus vergeten dat je snoeihard moet inzetten op meer hervestiging en dat je keihard moet streven naar betere opvang met meer perspectief in de regio. Als u daar laconiek over doet, zijn wij het niet met elkaar eens, want ik doe daar niet laconiek over.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Snoeihard inzetten op hervestiging? Prachtig, daar zijn we het over eens. Hoeveel dan? Ik zie daar niks over in de brief. Als dit zo'n belangrijk onderdeel is, waarom weet ik dan niet wat de inzet van het kabinet op dit punt is? Waarom weet ik dan niet wat de inzet van de PvdA is?

De heer **Samsom** (PvdA):

Genoeg om de regio te ontlasten. Vandaar weer dat heel ongemakkelijke woord ...

De heer **Klaver** (GroenLinks):

En hoeveel is dat?

De heer **Samsom** (PvdA):

Weet u hoeveel dat er zijn? Precies zo veel als nu nodig is om ervoor te zorgen dat er in die regio ... Als u zegt dat het er tien zijn, denk ik dat u het nogal onderschat. Als u zegt dat het er 10 miljoen zijn, denk ik dat u het overschat. Weet u precies wat het antwoord is? Zou u een inzet willen kiezen op een asielaantal?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Is uw antwoord "zo veel als nodig"?

De heer **Samsom** (PvdA):

Ja, natuurlijk. Precies zo veel als nodig is om een veilige regio te kunnen creëren waar geen overdruk ontstaat, om dat moeilijke woord toch maar weer te gebruiken, zoals dat nu bijvoorbeeld in Libanon het geval is. Als daar een kwart van de bevolking inmiddels vluchteling is en allang niet meer in kampen leeft — Libanon staat namelijk allang geen kampen meer toe — maar in garages of zelfgeorganiseerde bouwvallen, dan moeten wij toch met elkaar kunnen afspreken dat wij een deel van die mensen hierheen halen om hun een betere toekomst te bieden en Libanon te ontlasten?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Nog één vraag. De heer Samsom kent de brief echt heel goed, maar ik heb toch moeite gehad om die te lezen. Volgens mij geldt dat voor meer collega's, want wij hebben er veel vragen over. Is "zo veel als mogelijk" ook de inzet van dit kabinet?

De heer **Samsom** (PvdA):

Zo veel als nodig.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Pardon, zo veel als nodig. Is dat ook de inzet van dit kabinet?

De heer **Samsom** (PvdA):

Ja, en daar heeft het een ingewikkeld woord voor gevonden: overdrukventiel. Ik moet eerlijk zeggen: als u het zo stelt, is dat woord inderdaad niet helemaal geschikt en moet het kabinet op zoek naar een beter woord, maar we weten wat we bedoelen.

De heer **Wilders** (PVV):

Ik krijg er echt ongeveer kippenvel van als ik de heer Samsom hoor zeggen: we moeten Libanon ontlasten. Zou u dat maar eens zeggen voor uw eigen kiezer! Zou u dat maar eens zeggen voor de Nederlander! Als gevolg van het beleid van de Partij van de Arbeid worden de ouderen uit het verzorgingshuis gejaagd, wordt de WW gekort en worden de mensen in dit land aan alle kanten gepakt. En wat zegt de vertegenwoordiger van de Partij van de Arbeid hier in dit huis? "We moeten Libanon ontlasten." Ontlast die Nederlander maar een keer! Die heeft op u gestemd! Als u zich afvraagt waarom u maar op negen zetels staat en snel op weg bent naar nul: dat komt doordat u zich drukker maakt om de mensen uit Libanon dan de mensen in Nederland.

De heer **Samsom** (PvdA):

Ik maak mij druk over de idealen die in deze wereld nog moeten worden nageleefd; dat klopt. Als u adviezen hebt om van die negen zetels af te komen, hoor ik ze graag. We kunnen alle adviezen gebruiken op dat punt.

Voorzitter. Ik ga afronden, want in de interrupties heb ik al veel mogen aanhalen. Het voorstel om meer in de regio te investeren, dat zojuist enkele keren is langsgelopen, is dus niet nieuw, maar wordt nu wel met meer kracht door het kabinet gedaan. Het is niet alleen gericht op veiligheid en opvang, zeg ik tegen de heer Klaver en anderen, maar ook op meer perspectief bieden tijdens die opvang. Er is zo veel gebrek aan onderwijs en werk! Daarom nemen mensen uiteindelijk die boot naar Europa. Het werd dus hoog tijd.

Belangrijker nog is het voorstel om de mogelijkheden voor hervestiging in Europa vanuit de regio structureel te vergroten. Dat kan een belangrijk element zijn in de aanpak van mensensmokkel. Het kabinet schetst daarbij een perspectief, dat van het creëren van een veilig derde land. Zoals het kabinet nu al terecht aangeeft, zal dat niet eenvoudig zijn. Volgens mij was een aantal collega's het daarmee eens. Dit vergt namelijk vergaande afspraken, er is veel geld mee gemoeid en het vraagt de volledige inzet van ons buitenlandse beleid. Maar ook hier geldt dat een gezamenlijke Europese afspraak het verschil kan maken. Ik constateer ook met tevredenheid dat de Europese Commissie deze inzet gisteren al als prioriteit voor het werkprogramma voor het komende jaar benoemde.

Mijn fractie steunt de inzet van het kabinet en hoopt dat wij zo snel mogelijk werk kunnen gaan maken van alle onderdelen daarvan, zodat wij de waarden van Europa weer recht doen, maar veel belangrijker nog, zodat wij alles doen wat mogelijk is om aan hen die oorlog en vervolging ontvluchten, een veilig heenkomen te kunnen bieden.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Voorzitter. Beelden zeggen vaak meer dan duizend woorden. De afgelopen tijd hebben we vaak, te vaak schokkende beelden gezien van migranten die naar Europa proberen te komen, kinderen en volwassenen die kansloos verdrinken in de Middellandse Zee of kansloos stikken in een vrachtwagen. Het zijn beelden die je niet loslaten, maar die beelden zijn niet nieuw. Ze zijn er al jaren. Daarom heeft de VVD afgelopen maart een plan gepresenteerd om deze mensonterende ellende te voorkomen, een plan dat de problemen bij de bron aanpakt. De kern van dit plan is dat we echte vluchtelingen in de eigen regio opvangen. Daar in de regio bieden we een veilige plek met als consequentie dat er in Europa voor deze mensen geen asielprocedures meer nodig zijn. Daarmee bieden we echte vluchtelingen veiligheid en dammen we de toenemende migratiestroom richting Europa en richting Nederland in.

De heer **Roemer** (SP):

Dat plan kennen we natuurlijk nog, want dat is in maart gepresenteerd. Moeten wij de brief van het kabinet nu zo lezen dat de strekking, de kern van het plan-Azmani voor de langere termijn ook is verwoord in de brief en dat dit voor het kabinet het uitgangspunt is om mee te nemen naar Brussel en er daar zo veel mogelijk uit te halen?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik beschrijf hier het plan van de VVD. Ik kom zo op de brief van het kabinet. Het moge duidelijk zijn dat er overeenkomsten in zitten.

De heer **Roemer** (SP):

Zeker, maar de vraag was niet of er overeenkomsten in zaten. De vraag was of de kern van het plan van de VVD ook de kern is van de langetermijnvisie zoals verwoord in de brief.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ja.

De heer **Roemer** (SP):

Dank u wel.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

In het interruptiedebat met de heer Samsom zei hij gelukkig op het laatst: laten we niet nog meer mensen in de regio opvangen, laten we alles op alles zetten voor hervestiging. Hoe kijkt de heer Zijlstra daartegen aan?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik had het net over het VVD-plan van afgelopen maart. Gezien de reacties waren velen niet verder gekomen met lezen dan de eerste alinea. In dat plan staat hervestiging. Wij hebben toen dat element genoemd en het staat ook in de kabinetsreactie.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Is de VVD ervoor dat er niet meer mensen in de regio worden opgevangen, maar dat we er juist voor zorgen dat die mensen hiernaartoe komen en dat we het overdrukventiel, zoals het werd genoemd, inzetten? Begrijp ik het goed dat dat de gezamenlijke inzet van de PvdA en de VVD is die het kabinet moet uitvoeren?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Meer opvang in de regio. Het woord "meer" heeft volgens mij maar één betekenis: meer.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Als ik het goed begrijp, wil de heer Zijlstra meer mensen in de regio opvangen, dus niet meer mensen hier.

De heer **Zijlstra** (VVD):

De essentie van het kabinetsvoorstel en van ons voorstel is dat je mensen zo dicht mogelijk bij hun eigen huis en haard opvangt. In de Eerste Wereldoorlog heeft Nederland een miljoen Belgen opgevangen met alle problemen die daarbij horen. Dat was onze plicht. Hetzelfde geldt voor mensen uit andere regio's in de wereld. Mensen worden het liefst in de buurt van hun huis en hun haard opgevangen. Als een oorlog, als de ellende voorbij is, kunnen zij terug naar hun huis en hun haard. Dan moet je meer opvangen in de regio. De heer Klaver had net een debatje met de heer Samsom over het overdrukventiel. Je zult er rekening mee moeten houden dat landen moeten meewerken; daarom stond dat ook al in ons plan. Je zult in hun richting duidelijk moeten aangeven dat wij altijd zullen meedoen in het kader van de solidariteit in de wereld, maar dan wel op basis van uitnodiging, op basis van een keuze die wij hier maken of en zo ja, hoeveel mensen we uitnodigen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Heel concreet: bijna 98% van de vluchtelingen wordt al in de regio opgevangen. Hoeveel meer wil je nog? De heer Samsom was daar gelukkig heel helder in. Hij zei: nee, we moeten daar niet nog meer mensen hebben, we moeten meer mensen hier uitnodigen om zich hier te hervestigen. Als ik u hoor, zegt u dat het meer dan die 98% wordt. Wat is nou de inzet van het kabinet? Moeten er meer of minder mensen worden opgevangen in de regio?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Als ik zeg "meer opvang in de regio", dan moet dat toch helder zijn. Overigens: past u

even op met die 98%. Wij zeiden 97%. Uit de NRC Fact-check kwam overigens dat het 95% schijnt te zijn, maar laten we dat maar even in het midden laten.

De heer **Roemer** (SP):

De heer Zijlstra is inderdaad heel helder. Maar nu wordt het toch wel verwarrend. We hebben een brief van het kabinet waarover de heer Zijlstra heel helder is. We hebben een brief, gesteund door twee coalitiepartijen. Zojuist hebben we heel lang naar de heer Samsom mogen luisteren. Dan kan niemand toch een andere conclusie trekken dan: het verhaal van de heer Zijlstra staat haaks op dat van de heer Samsom? De heer Zijlstra zegt dat daar meer moet worden opgevangen, terwijl de heer Samsom zegt dat daar minder moet worden opgevangen. Er verandert volgens de heer Samsom op de lange termijn feitelijk helemaal niets als het gaat om het terugsturen naar derde landen, terwijl de heer Zijlstra een groot verschil ziet. Kom op, zeg, dit staat toch haaks op elkaar?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik vind dat eerlijk gezegd reuze meevallen. Ik hoorde de heer Samsom heel duidelijk aangeven dat moet worden gekeken of een land meedoet aan het Vluchtelingenverdrag. De opening was duidelijk: we willen een probleem oplossen. Want dat vind ik eerlijk gezegd een beetje de tendens van dit debat tot nu toe: waar hebben we het nu over? We hebben allemaal de verschrikkelijke beelden voor ogen die de afgelopen tijd veelvuldig voorbij gekomen zijn. We voeren hier een Haagse discussie over de vraag wat er wel of niet kan, terwijl de inzet van de PvdA- en de VVD-fractie is dat we het probleem willen aanpakken. We willen de mensensmokkelaars die de mensen in de bootjes zetten aanpakken. We willen voorkomen dat mensen in een boot stappen en verdrinken in de Middellandse Zee. Dat is de inzet van beide partijen. Dat betekent dat je vergaande stappen moet zetten. Er zijn twee partijen die die bereidheid hebben. Ik zou tegen al die andere partijen die daarover misschien nog aarzelingen hebben — dat blijkt een beetje uit het debat —: stap daar nou eens overheen, kijk eens naar het echte probleem. We weten allemaal dat je, als we willen voorkomen dat mensen in die bootjes stappen, als we willen voorkomen dat we, zoals vorige week, foto's krijgen die een enorme indruk op ons allemaal hebben gemaakt, wat moet doen aan de wijze waarop wij onze asielprocedures hebben geregeld. Dan moet je de mensen naar de regio brengen en ze daar veilig opvangen. Daarmee verdwijnt het asielrecht voor die mensen.

De heer **Roemer** (SP):

De heer Zijlstra — ik snap dat wel — probeert natuurlijk een verhaal te houden waarover, op één partij na, ongeveer iedereen het eens is: we moeten vooral een beetje op elkaar letten en we moeten het probleem oplossen. Maar Nederland is niet gek, houd Nederland dan ook niet voor de gek. We hebben hier een brief van het kabinet en twee partijen die haaks staan op elkaar. De een zegt dat het plan van de VVD de kern van de brief is en de

ander zegt: no way, verre van dat, want dat vinden wij asociaal. De een zegt dat we mensen op lange termijn terug kunnen sturen en de ander zegt: nee hoor, er kunnen er nog meer naar Nederland komen, want een land als Libanon is al overvol. Probeer uzelf voor de gek te houden, maar niet heel Nederland. Met welke boodschap moet de regering straks naar Europa? Niemand kan hier nog een touw aan vastknopen.

De heer **Zijlstra** (VVD):

De brief is vrij helder. De heer Roemer vergeet de effecten die zullen optreden. Dat is een van de onderliggende zaken. Op het moment dat mensen een veilige plek hebben in de regio en daardoor niet meer voor asiel in aanmerking komen in Europa en als ze wel komen teruggaan, haal je het hele bedrijfsmodel van de mensensmokkelaars onderuit. Want waarom zou je dan nog op dat bootje stappen? Dat zal ook een effect hebben. De echte vluchtelingen bieden we bescherming in de regio. Maar ik hoop dat niemand hier zal ontkennen dat er ook heel veel mensen zijn die zich als vluchteling melden en op een bootje stappen, maar om economische redenen hier naar toe komen. Dat is gewoon een gegeven. Dat soort mensen zal straks geen gebruik meer maken van dat soort opvangvoorzieningen. Daarmee kun je die vluchtelingenstroom misschien wel kleiner maken. En dan komt het effect van de heer Samsom overeen met dat van VVD. Dat is precies de lijn van de kabinetsbrief.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Tot nog toe legde de VVD het eigen plan uit als: alle grenzen gaan dicht voor vluchtelingen — ik moet zeggen: asielzoekers — in Europa. Is dat nog steeds de uitleg van de VVD van het eigen plan?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Er is een beeld gecreëerd van "grenzen dicht". De VVD heeft steeds gezegd: je moet veilige havens in de regio creëren. Als die er zijn, vervalt het asielrecht voor mensen die uit die regio komen. U mag dat als "grenzen dicht" betitelen, maar ze zijn niet volledig dicht. Als iemand uit een regio komt waar we geen veilige haven hebben, kan die persoon nog steeds in Europa terecht.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dit is ook weer een verandering van ongekende omvang. Het woord "draai" zit in mijn achterhoofd. Het was namelijk de VVD zelf die overal, in dit huis, rondbazuinde: nu gaan eindelijk de grenzen dicht. Die uitspraak is alleen van de VVD gekomen. Mijn grote boosheid zit in het feit dat dit echt een leugen is; ze gaan namelijk niet dicht. De heer Zijlstra erkent dat nu ook. Het zou enorm helpen als de VVD eindelijk eens zou beseffen dat we allemaal in dit huis, misschien op een of twee fracties na, opvang in de regio willen en op een goede manier naar dat doel toe willen gaan, maar dat we eerlijk moeten zijn in de richting van de

Nederlandse bevolking en moeten erkennen dat de grenzen gewoon niet dichtgaan. Zeg dat nou eens een keer!

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik vind dit een licht verwarrende interruptie. Volgens mij ben ik vrij helder. Op het moment dat er voor mensen in de regio een veilige haven is, vervalt het asielrecht. Dan komen ze er hier niet in, en als ze wel komen, zorgen wij ervoor dat zij op een nette manier in een stevige boot of in een vliegtuig teruggaan naar een veilige haven in de regio. Dat staat helder beschreven in de brief van het kabinet, en dat gebeurt dus. Volgens mij is dat precies wat de VVD in maart heeft aangegeven. Ik zie de overeenkomsten in de brief aan het kabinet, en daar is de VVD-fractie dus ook tevreden over.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dan blijf ik zeggen dat, om de Nederlandse burger weer mee te nemen in wat wij als politiek echt kunnen doen, de wijze moet veranderen waarop de VVD dat zegt. Dan moet de VVD erkennen — dat doet de heer Zijlstra nu — dat de grenzen níet dichtgaan. Sterker nog: we kunnen vinden dat alle oorlogen de wereld uit moeten, want dan komen er geen vluchtelingen meer. Dan houd je de burger iets voor wat niet klopt. Nogmaals, het wordt beter als de heer Zijlstra — dat doet hij nu ook — zegt: sorry, we kunnen de grenzen helemaal niet sluiten, maar we willen in veilige landen opvangen. Maandag gaat het daarover. De heer Samsom heeft al een inkijkje gegeven in de besluitvorming van maandag. Als de besluitvorming maandag is in de zin van "we gaan werken aan meer opvang in de regio", is de VVD dan akkoord? Dan kan de VVD immers stiekem zeggen: ja, want wij willen uiteindelijk alle grenzen dicht. Is dat voldoende om akkoord te gaan met het eerste deel, namelijk hervestiging? Of moet er meer gebeuren?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik kom eerst terug op het eerste punt. Op het moment dat je besluit dat mensen die vanuit een regio komen waar een veilige haven is, geen asielrecht meer hebben, dan is de grens voor die mensen dus dicht. Als ze hiernaartoe komen, brengen we ze terug. Volgens mij komt dat overeen met wat de VVD heeft gezegd. Het tweede punt betreft de inzet voor komende maandag. Volgens mij is het kabinet daarover heel helder. Ik hoor graag de bevestiging van het kabinet. Volgens mij was de heer Samsom daarover ook helder. De brief van het kabinet bevat twee elementen. Ten eerste. Hoe gaan we voorkomen dat mensen in een boot of in een vrachtwagen stappen en daar kansloos om het leven komen? Ten tweede. Wat doen we in de tussentijd? Daarvan heeft het kabinet gezegd: beide zaken moeten gerealiseerd worden; wij gaan dus binnen Europa akkoord met herverdeling voor de korte termijn, voor de tussenfase, maar ondertussen gaan wij er ook voor zorgen dat die vreselijke beelden verdwijnen door wat te gaan doen aan de mensensmokkelaars en de mensen die in een bootje stappen. Die koppeling is er. Het kabinet zegt volgens mij letterlijk dat

het een voorwaarde is dat Europa daartoe voor de lange termijn besluit. En als Europa daartoe besluit, besluiten we ook mee te werken aan herverdeling op korte termijn. Die twee dingen zijn aan elkaar gekoppeld. Die koppeling lijkt mij meer dan terecht.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Zeker, want hier is dan uiteindelijk de ballon door de heer Zijlstra zelf lekgeprikt. Er blijft dus helemaal niks over van: alle grenzen moeten dicht en pas dan gaan we akkoord. Dat is de beeldvorming waar de VVD zo ontzettend blij mee was. Nee, als Europa bereid is om stappen te zetten naar meer opvang in de regio zodat dat perspectief er blijft, is de VVD akkoord. Nou, dat delen we hier allemaal. Eigenlijk is het dus een heel apart debat, want de PvdA is inmiddels akkoord met het wijzigen van het Vluchtelingenverdrag na dit debat. Van de heer Zijlstra hoeven de grenzen niet meer dicht na dit debat. Nog nooit hebben we zo veel winst gehad in zo korte tijd.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Volgens mij moet je jurist zijn om deze redenering te kunnen volgen, maar laat ik er toch op reageren. Als Europa — dat geldt ook voor alle partijen hier — iets wil doen aan die vreselijke beelden die we hebben gezien, dan moeten we er ook voor zorgen dat mensen niet meer op een boot stappen. Er zijn twee redenen waarom mensen vluchten. De eerste is veiligheid. Dat is de meest basale. Mensen die vluchten vanwege veiligheid, moeten we altijd een beschermde, veilige plek bieden. Daarvoor hebben we ook vluchtelingenverdragen getekend. Daar zullen en mogen we nooit voor weglopen. In geen vluchtelingenverdrag staat overigens dat die veilige plek in Europa moet zijn, maar we moeten het wel regelen. Die verantwoordelijkheid moet Europa op zich nemen, en wij ook. Als dat er is, is er geen asielrecht meer in Europa. Dat moet Europa besluiten. Dat is er niet van vandaag op morgen; laat dat helder zijn. En dan gaat ook de VVD op de korte termijn akkoord met herverdeling. Daar zit volgens mij geen woord Spaans, Russisch of wat voor taal dan ook bij. Het is buitengewoon helder en buitengewoon consequent.

De heer **Pechtold** (D66):

Maar het verhaal gaat niet op als je binnen een halfuur Samsom en Zijlstra naast elkaar ziet. Het kan gewoon niet. De heer Samsom zegt: de mensen zitten in Libanon en Jordanië in kelderboxen en garages; we moeten ze daar nu zo veel mogelijk zelfs weg gaan hálen. Dat zegt hij. En de heer Zijlstra zegt: zolang we nog Jordanië en Libanon hebben, kun je die kant op en sterker nog, dan vervalt je recht op asiel in Europa. Wat is het nou? Zijn die landen op dit moment te vol of kunnen de mensen er nog bij?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Neem een land als Jordanië. Daar zijn minimaal 120.000 plekken beschikbaar in de vluchtelingenkampen die er al zijn. Ook wordt er nog een zesde kamp boven op de vijf bestaan-

de gebouwd. Dus dat vind ik een heilloze discussie. Een van de kernpunten van de brief van het kabinet is: zorg ervoor dat je goede, veilige opvang in de regio biedt. Dat vind ik een goed element. En het is meer dan er nu gebeurt, met onderwijs voor kinderen en met goede gezondheidszorg. De heer Samsom zei het ook al. Dat soort perspectief moet je mensen bieden. In die situatie is er geen noodzaak meer voor die mensen om hiernaartoe te komen. Het wrange van de verschrikkelijke foto van het jongetje van vorige week, was namelijk dat dit jongetje en zijn familie in een opvangkamp in Turkije zaten. Hun kun je niet verwijten dat ze liever naar Nederland of naar Duitsland gaan? Dat is te begrijpen. Dat zouden we waarschijnlijk zelf ook doen. En waarom zijn ze gegaan? Omdat de mogelijkheid van een asielprocedure in Europa er is. Dat is de reden, en die moet je wegnemen.

De heer **Pechtold** (D66):

Dit is toch van een tekentafelgebeuren en van een maakbaarheidsgedachte ... Dat betekent dus dat we er eerst nog 120.000 naar Jordanië sturen. Dat zegt de heer Zijlstra zelf. Daar is nog ruimte. Ik probeer het nog één keer, wat scherper. Is in de ogen van de heer Zijlstra iedere vluchteling die dadelijk vanuit Jordanië of Libanon deze kant op komt, er een die teruggeduwd wordt en tegen wie wordt gezegd: nee, je bent zelf gekomen dus je gaat terug, 100%, allemaal? Ja of nee?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Het is helaas net iets complexer. Er zijn vluchtelingen uit regio's waar een veilige opvang is. Die moet er wel zijn. Als er geen veilige opvang in de regio is, bijvoorbeeld als er een conflict is in Azië, dan komen ze en hebben ze gewoon recht op een asielprocedure hier in Europa. Maar als er wel veilige havens zijn, heb je dat recht niet, behalve als je daar niet veilig bent. Dat is ook de kern van wat is neergezet. Maar dan word je uitgenodigd. In lijn met het interruptiedebatje dat u met de heer Van der Staaij had, noem ik maar wat. Het kan zijn dat christelijke vluchtelingen of homo's in een kamp zitten waar het voor hen niet veilig is. Dan halen wij ze naar Europa, want er wordt dan niet aan de veiligheidsvoorwaarden voldaan.

De heer **Pechtold** (D66):

Zijn Libanon en Jordanië in de ogen van de heer Zijlstra nu veilig? Als hij ja zegt, kan er dus niemand meer uit die landen deze kant op. Als hij nee zegt, gaan wij zonder de clausule in ieder geval 7.200 mensen opnemen, maar ook het "overdrukventiel" — zoals het kabinet schrijft; een vreselijk woord — gebruiken en mensen dus actief uitnodigen. Zijn die landen veilig? Ik doel nu specifiek op Jordanië en Libanon. Zijn die veilig, ja of nee?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik denk dat die landen veilig zijn voor vluchtelingen, maar ze voldoen nog niet aan de criteria die wij gesteld hebben. De opvang in die landen houdt niet in alle gevallen over; laat

ik het maar eufemistisch zeggen. Daarom moet Europa ook besluiten om het beter te doen en daar echte veilige havens met goede voorzieningen creëren. En dan vervalt het asielrecht. Dat hebben wij niet van vandaag op morgen geregeld. Daar loop ik niet voor weg. Het is niet zo dat het, als Europa maandag zegt "wij gaan dit doen", op dinsdag daadwerkelijk geregeld is; zeker niet. Daarom gaan wij voor de tussentijd akkoord met de herverdeling, maar alleen als Europa besluit om deze richting op te gaan.

De heer **Pechtold** (D66):

Elke keer als je denkt dat de redenering klopt, komt er een disclaimer waardoor je denkt: de hele redenering valt weer onderuit. Ofwel stuur je het kabinet maandag op weg met een paar miljard op zak om daar die veilige havens te creëren of je erkent ... Dat zegt de heer Zijlstra nu ook. Ik probeer hem hierin mee te nemen aan de hand van zijn eigen woorden. Hij zegt: het is nu onveilig, maar wij gaan het veilig maken. Dat betekent dat mensen in de tussentijd, zolang het niet veilig is, hier welkom zijn en dat het asielrecht dus niet vervalt. Waar of niet waar?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Als er geen veilige haven in de regio is, mag men hier komen. Dat staat letterlijk in de kabinetsbrief. En wat is de inzet? Wij gaan daar veilige havens creëren. Soms zijn die er al, maar wij zullen Europa zo ver moeten krijgen dat wij dan ook het asielrecht laten vervallen. Dat moeten wij dus wel eerst doen. Er zit dus helemaal geen inconsistentie in. Het leuke van dit verhaal is dat het zo consistent is als het maar kan. Tegen de heer Pechtold en anderen zeg ik dat dit ook het enige is waarmee we echt iets doen aan het wezenlijke probleem. Het wezenlijke probleem is dat mensen naar een mensensmokkelaar gaan en veel geld betalen om zich in een wrak bootje op de Middellandse Zee te begeven om dan maar af te wachten of ze levend de overkant halen. Als wij daar wat aan willen doen, helpt herverdeling helemaal niet. Die begint namelijk pas op het moment dat de mensen op het strand staan, maar dan ben je te laat. Dan zijn er al duizenden verdrongen of tijdens hun tocht door de woestijn overleden. Dat probleem willen wij bestrijden. Als je daar echt iets aan wilt doen — dat zeg ik tegen al die partijen die hier heel makkelijk weglopen van een oplossing — moet je in dit soort zaken meegaan.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het is een heel consistent VVD-verhaal, maar het verhaal van het kabinet en de coalitie wordt volgens mij steeds inconsistent. Ik wil even de voorwaarden scherp krijgen waaronder de VVD gaat instemmen met herverdeling. Als ik de heer Zijlstra goed heb gehoord, zegt hij dat de VVD alleen kan instemmen met het onderdeel herverdeling als er in Europa straks wordt afgesproken dat het recht op asielaanvraag in Europa vervalt, zodra er veilige havens zijn, dus veilige gebieden in de regio. Heb ik dat goed begrepen?

De heer **Zijlstra** (VVD):

De VVD steunt het kabinet en dat is heel helder in zijn brief. Daarin staat dat Europa moet besluiten om dit te doen. Dat is niet meteen gerealiseerd. Dus totdat Europa daartoe besluit, gaan wij ermee akkoord om in de tussentijd te gaan herverdelen. Europa moet wel besluiten om echt iets aan het probleem te doen, want anders is het met symptoombestrijding bezig.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het zit hem in het woordje "dit". Ik begrijp dat dit niet van vandaag op morgen is geregeld. De heer Zijlstra zegt hier volgens mij heel duidelijk het volgende en daar zou ik graag een bevestiging op krijgen, want anders heb ik het VVD-standpunt gewoon niet begrepen ...

De heer **Zijlstra** (VVD):

Nou dat lijkt mij heel stug.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Volgens mij zegt u dat u alleen kunt instemmen met de herverdeling als er ook in Europa aan wordt gewerkt en dat er binnen een x-aantal jaren wordt besloten dat het asielrecht vervalt op het moment dat mensen in de regio veilig kunnen worden opgevangen. Dan vervalt het dus en dat is iets anders dan wat nu staande praktijk is. Want als er een veilige plek is, kom je wel in de procedure, maar word je gewoon teruggestuurd. Dan wordt de aanvraag niet erkend. Dat is dus een wijziging ten opzichte van de huidige situatie. Heb ik dat goed begrepen?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Het staat in de brief van het kabinet en wij steunen het kabinet daarin.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik vraag dit omdat ik dit ook meende te lezen, maar toen ik naar mijn collega van de Partij van de Arbeid luisterde, kreeg ik een iets andere uitleg op dat punt.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Volgens mij was de heer Samsom ...

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik kreeg de indruk dat het asiel niet vervalt. Volgens mij werd uitgelegd dat de bestaande situatie zo is. Dat is volgens mij waar, maar de heer Zijlstra stelt iets veel radicalers voor, namelijk dat het recht op het aanvragen van asiel vervalt.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Als er een veilige haven is. Dat staat in de brief. Wij steunen het kabinet zeer in hetgeen daarin staat opgeschreven. Dat is consistent en het is ook de enige echte oplossing die er is. Ik weet niet hoe vaak ik het nog moet zeggen, maar volgens mij is het vrij duidelijk.

De heer **Wilders** (PVV):

Laten wij ons bij de feiten houden. De feiten zijn dat de VVD-fractie, en de VVD-premier eerder, de kiezer opnieuw straal voor de gek houden. Want wat gebeurt er: het plannetje van het kabinet dat wordt gesteund door de heer Zijlstra, is een papieren werkelijkheid. Als dit al werkelijkheid zou worden, gaat het jaren duren. In de tussentijd — en daar hebben de mensen in Nederland vandaag en morgen mee te maken — zet de VVD de handtekening eronder dat er duizenden — 8.000, 9.000 of 10.000 — mensen naar Nederland mogen komen. In die tussentijd mogen mensen nog steeds op zijn minst naar Nederland komen om een asielaanvraag te doen. Ook daarna kunnen zij gewoon nog naar Nederland komen, een aanvraag doen, de illegaliteit ingaan en met de steun van de VVD bed, bad en brood krijgen en misschien ook nog een keer een generaal pardon erbij. Wat telt is wat de heer Zijlstra de mensen morgen geeft. Hij geeft de mensen een vaag plan en het kan nog jaren duren voordat het is uitgevoerd, als het überhaupt al wordt uitgevoerd. Morgen krijgen zij duizenden extra asielzoekers als cadeautje van de VVD. Dat moet de heer Zijlstra eerlijk zeggen.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Wat de heer Wilders nu zegt, is verbazingwekkend. Toen de heer Azmani van de VVD in maart zijn plan presenteerde, was de reactie van de heer Wilders: geweldig plan, meteen doen. De reacties in de Kamer waren: opportunistisch, schaamteloos, onaanvaardbaar. Wij hebben alles zien langskomen. Nu zijn wij vijf maanden verder en het kabinetsbeleid heeft wezenlijke delen van dat plan in zich. Nogmaals, een plan waarvan de heer Wilders zei: heel goed plan, doen. Dit perspectief kan inderdaad niet van vandaag op morgen worden gerealiseerd, maar als wij zien hoe groot de nood is en hoe snel wij in deze Kamer van één partij tot een meerderheid zijn gekomen, dan heb ik er goed vertrouwen in dat de economische macht van Europa ervoor zal zorgen dat dit lukt en binnen afzienbare tijd. Dat gebeurt niet binnen een paar maanden, maar het zal ook geen jaren hoeven te duren, want wij zullen iedere keer worden geconfronteerd met die vreselijke beelden en daar willen wij iets aan doen.

De heer **Wilders** (PVV):

De PVV zei toen en zegt nu dat het geen goed plan is. Het plan voor opvang in de regio zou goed zijn als je de grenzen van Nederland sluit. Dat zeiden wij toen en dat zeggen wij nu. Ook de kiezer van de VVD is voor drie kwart — ik weet niet of de heer Zijlstra wel eens naar de peilingen kijkt — van mening dat Schengen moet worden verlaten en dat er weer

grenscontroles moeten worden ingevoerd. Alleen dan houd je mensen tegen. De heer Zijlstra komt nu met een vaag plan waarvan het maar de vraag is of het werkt en of er steun voor is, maar hij zegt in de tussentijd wel: kom maar naar Nederland, tienduizend mensen. Waarschijnlijk komen er over een paar maanden nog eens 10.000 mensen. Dat is de mensen voor de gek houden. De handtekening van de VVD in de afgelopen jaren? Dingen beloven en het tegenovergestelde doen. Beloven dat de grenzen dichtgaan, maar ze gaan niet dicht. Wat krijgen de mensen? Duizenden asielzoekers erbij. Wees eerlijk! U bent gepiepeld door de Partij van de Arbeid.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Nogmaals, blijkbaar laat het geheugen van de heer Wilders hem in de steek, want hij zei persoonlijk over dit plan: prima plan, willen wij graag uitvoeren. Dat gaan wij nu doen en ik zou zeggen: help eens mee. Over herverdelen zijn wij het eens. Herverdelen is geen oplossing, maar de huidige situatie werkt ook niet meer. Op dit moment werkt Dublin niet meer, want als een asielzoeker zich op Kos of in Italië aanmeldt, zou hij daar geregistreerd moeten worden en daar in procedure moeten gaan. In die redenering, en daarin volg ik de heer Wilders, zou het aantal asielzoekers dat hier komt, toch vele malen lager moeten zijn. Die landen laten ze doorlopen. Dat snap je, gezien de beelden, aan de ene kant ook nog wel. En dus denk ik dat het voor Nederland nog niet eens zo slecht hoeft uit te pakken.

We moeten goed kijken naar de verdelingscriteria, maar nu zitten we in de situatie dat er allerlei mensen doorlopen die feitelijk in andere landen asiel hadden moeten aanvragen. Uit diezelfde landen krijgen we dan nog eens een keer een stelletje extra. Ik denk dat het kabinet daar in zijn voorstel heel realistisch mee omgaat. Maar het moet wel voor de korte termijn zijn, want het lost het probleem waar het feitelijk om gaat niet op. Het lost het probleem niet op van mensen die overlijden op de Middellandse Zee of in vrachtwagens. Dat zou ons aller motivatie moeten zijn, van alle partijen, en niet met allemaal vage verhalen waarom je vanwege allerlei regels of procedures iets niet zou kunnen doen. Als je oprecht geschokt bent door dat soort beelden, ga je er ook wat aan doen en ga je niet een of ander Haags debatje voeren met: het kan niet om deze reden of het is zo vaag daar en daar. Dan ga je er wat aan doen!

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Ik kan zeggen dat ik een tikje positiever ben over de plannen die nu voorliggen dan veel andere collega's. Ik geef toe dat ik wel vaker last heb van een wat positieve benadering van plannen. Maar ik wil toch even ingaan op het punt dat nu speelt, namelijk de vraag hoe haalbaar en realistisch het is. Ook wij zeggen: het is prima om vandaag wat te doen, maar dat systeem moet morgen wel anders. Alleen zeggen we dat eigenlijk al heel lang. Is het niet essentieel dat behalve binnen Europa — daar is het ook al eerder aan de orde geweest; het Verenigd Koninkrijk en Italië zijn eerder met voorstellen gekomen — juist ook

de landen in de gebieden waar de mensen straks naartoe, en nog meer naartoe, zouden moeten ook akkoord gaan? Hoe ziet de heer Zijlstra het perspectief daarvoor?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat is een zeer terechte vraag van de heer Van der Staaij. Dit vergt dat wij met de landen waar veilige havens komen, afspraken gaan maken. We kunnen niet zeggen "stempeltje erop, wij verklaren u bij dezen veilig" terwijl dat niet zo is. We willen dat creëren. Dan zullen we als Europa met die landen afspraken moeten maken. Daarom is het besluit van Europa ook zo belangrijk. Als Europa besluit om dit te doen, gaat de grootste economische macht ter wereld met landen praten die economisch nog wel wat te winnen hebben. Dan kun je dit soort stappen zetten. Dat is niet van vandaag op morgen gerealiseerd. Dat hebben wij altijd gezegd en dat zeg ik ook nu. Maar ik geloof dat al die landen in Europa, die allemaal de onhoudbaarheid van de huidige situatie zien, deze stap zullen willen zetten. Dan denk ik dat de landen waar dit zal plaatsvinden, genoeg medewerking zullen verlenen om het voor elkaar te krijgen.

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Als ik terugkijk op de afgelopen jaren, zie ik wel dat het bij afspraken met landen over terugnameovereenkomsten uitermate langdurig en moeizaam ging. Dat was eigenlijk nog eenvoudiger dan wat nu voorligt. Wat kan Europa daadwerkelijk aan dit soort landen bieden om ze over de streep te trekken?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat is een terecht punt, maar die constatering is een andere. Als terugkeer niet lukt, heeft dat, de uitzondering daargelaten, bijna altijd te maken met het feit dat de vreemdeling er niet aan meewerkt. Landen hebben de bereidheid om hun onderdanen terug te nemen als die meewerken. Waarom worden ze vervolgens niet uitgezet? Omdat we te maken hebben met asielprocedures in Nederland, in Europa. Dat moet je dus wegnemen. Laten we elkaar niet voor de gek houden: als mensen in een veilige haven in de regio zitten — we hebben vorige week de trieste voorbeelden daarvan gezien — en er nog steeds de mogelijkheid is van een asielprocedure in Europa, met alles wat erbij hoort, en de kans klein is dat ze terug moeten, dan gaan mensen dat proberen. Daarom moet je die route dichtschroeven. In het belang van die mensen, maar ook — laten we daar helder over zijn — in het belang van onze eigen maatschappij. Want onze maatschappij, onze waarden in Europa, onze sociale voorzieningen, dat alles is onhoudbaar met open grenzen.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

De heer Zijlstra gaf aan dat de VVD bereid is om de herverdeling te steunen. Vervolgens — maar dat had te maken met de langetermijnvisie die het kabinet in de brief verwoordt — zei hij: alleen als Europa beslist deze richting uit te gaan. Hoe moet ik dat verstaan? Als

Europa maandag bijvoorbeeld zegt dat het een interessante gedachte is en dat men daar verder naar gaat kijken, is dat dan voldoende of moet Europa zeggen: we zijn het ermee eens, dit gaan we doen, nu aan de slag?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Het tweede.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Dus — de Hoge Vertegenwoordiger heeft gisteren al opmerkingen hierover gemaakt — als dit komende maandag de teksten worden vanuit Europa en dit niet een volledig commitment voor de lange termijn betekent, is wat de VVD betreft de herverdeling van tafel?

De heer **Zijlstra** (VVD):

De heer Samsom gaf net al heel terecht aan dat de Commissie, gezien het plan dat zij presenteert, gaat voor opvang in de regio en voor verplaatsing van de problematiek daarnaartoe. Mevrouw Mogherini antwoordde op een heel andere vraag. Zij ging uit van wat er nu aan de hand is. Ik zag vandaag nog een voorpagina van het AD over dingen die niet zouden kunnen. Het bleek overigens te gaan om een rapport uit 2010. Toen was er nog niet eens een kabinetsvoorstel. Best knap dat je iets kunt afwijzen wat je toen niet eens kende. Er worden allerlei beelden geschapen of beren op de weg gelegd, terwijl wij met elkaar nu eens de bereidheid moeten hebben om te zeggen dat wij die beren gaan weghalen en de mensen die onnodig in de Middellandse Zee verdrinken, gaan helpen zodat het volgende jongetje niet oversteekt en het volgende meisje niet oversteekt. Dat is de kern van dit plan. Het is niet gemakkelijk, maar laten wij als politiek gezamenlijk uit onze dagelijkse meningsverschillen stappen en zeggen dat het zo belangrijk is dat we dit samen gaan doen en over alle politieke meningsverschillen heenstappen. Dat is hier gebeurd in de coalitie en het zou de Kamer in den brede sieren als het hier in totaliteit gebeurt.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Ik ben in mijn eerste termijn heel erg duidelijk geweest. Het is ook mijn verlangen dat wij met elkaar de schouders eronder zetten en proberen iets te doen aan dit enorm grote probleem, dat zeker in de afgelopen weken heel erg dichtbij gekomen is. Het probleem is op dit moment zo groot dat er nu gehandeld moet worden, gezien de enorme hoeveelheid mensen die nu in Griekenland zitten of vanuit Hongarije naar Duitsland proberen te komen, hetgeen er in Italië gebeurt of hetgeen bij Calais gebeurt. Er zijn heel veel grote situaties waarin echt gehandeld moet worden. Als wij dit een-op-een gaan verbinden aan volledig commitment voor de lange termijn, lopen wij toch het risico dat er maandag helemaal niets gebeurt. En dat zou ik echt heel erg vinden. Het is prima om een langetermijnvisie te hebben en het is goed om te kijken wat er mogelijk is, maar er moet ook nu gehandeld worden. Ik zou het betreuren als dit maandag niet gaat gebeuren.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat snap ik en ik hoop dat wij het maandag gaan oplossen, wat beide aspecten betreft. Tegen de heer Slob zeg ik wel dat als Europa deze route niet zou willen lopen, wat ik mij bijna niet kan voorstellen, Europa op dat moment eigenlijk zegt dat wij aan het echte probleem niets gaan doen. Dan los je dus ook voor de tussentijd niets op. Dan ben je alleen maar aan het schuiven met de hete aardappel. Dat moet je niet doen. Daarom vind ik het ook zo goed van het kabinet dat het dit heel strak heeft opgeschreven. Als Europa het echte probleem niet wil oplossen, waarom zouden wij dan met schijnoplossingen akkoord gaan? Die situatie treedt dan namelijk in. De inzet van beide partijen en van het kabinet in de brief is om beide dingen te doen. Dan lossen we iets op voor de korte termijn, maar dat heeft alleen maar zin als wij ook hebben besloten tot dat aspect van de definitieve oplossing op lange termijn. Anders zijn wij alleen maar bezig met schijnoplossingen en elkaar voor de gek houden.

De heer **Slob** (ChristenUnie):

Je moet elkaar nooit voor de gek houden, maar de realiteit is dat er 20.000 vluchtelingen op Lesbos rondlopen en dat er nauwelijks fatsoenlijke opvang is of dat er op andere plekken soms duizenden mensen worden opgevangen op een manier die voor een of twee dagen zou kunnen, maar die niet veel langer moet duren. Het is natuurlijk waar dat wij ook naar de lange termijn moeten kijken en dat de korte en lange termijn, als het maar even kan, aan elkaar verbonden moeten worden. Wat echter ook waar is, is dat er nu een urgent probleem is waarin gehandeld moet worden. Ik zou het betreuren als Nederland zich afwendt van de korte termijn omdat er geen duidelijkheid komt over de lange termijn. Dan zouden wij ons diep moeten schamen.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Die mening deel ik niet. Als je alleen maar naar de korte termijn kijkt, denk ik dat je nooit op de lange termijn tot een oplossing komt. Dat is het verschil; het ene is geen oplossing, het andere wel. Daar zul je naartoe moeten. Ik deel de inzet van de heer Slob, want zo proef ik zijn woorden wel, dat ook hij vindt dat je eigenlijk beide zou moeten doen. Dat is ook de inzet van het kabinet en ook de inzet van de VVD. Punt.

De heer **Pechtold** (D66):

Het probleem is dat we het allemaal eens zijn over het feit dat er op de korte termijn een herverdeling moet zijn en dat er op de lange termijn een veilige regio moet zijn. Alleen, het probleem wordt geschapen doordat het kabinet en de VVD erop hameren dat het een niet zonder het ander kan. Dat betekent dat als die lange termijn maandag nog niet duidelijk is, we op de korte termijn met een levensgroot probleem blijven zitten. Nu zei de heer Zijlstra zojuist: dat is mijn inzet, maar eerder zei hij: het is mijn harde eis. Is het nu inzet of is het harde eis?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik deel volledig de mening van het kabinet die het in zijn brief opschrijft, namelijk dat als het een niet gebeurt — de lange termijn — je niet moet meewerken aan de korte termijn. Dus als u dat eisen wilt noemen, ja.

De heer **Pechtold** (D66):

Als er maandag, dus binnen een paar dagen, iets wat in vier jaar rond Syrië niet gelukt is, niet een concreet plan ligt voor veilige landen eromheen — Libanon, Jordanië en Turkije — zal wat de VVD betreft het kabinet niet akkoord gaan met een herverdeling binnen Europa op de korte termijn. Maar dan is mijn vraag hoe de VVD, hoe het kabinet dat dan gaat blokkeren. Want dat gaat niet bij consensus, in die zin dat alle 28 landen het eens moeten zijn, het gaat bij gekwalificeerde meerderheid; van 55% van de lidstaten die 65% van de bevolking vertegenwoordigen. Volgens mij is die meerderheid er al. Wat doet het Nederlandse kabinet wanneer aan die gekwalificeerde meerderheid wordt voldaan? Legt het zich dan neer bij de oplossing van de korte termijn of gaat het met de kont tegen de krib?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat is een tegenstelling die er niet is. Het Nederlandse kabinet gaat daar met een inzet naartoe en zal daar namens Nederland een besluit nemen. Het kabinet geeft zelf al in zijn brief aan dat het niet zal instemmen met een herverdeling op korte termijn als de lange-termijnoplossing niet is geregeld. Het zal niet instemmen, dat lijkt mij buitengewoon helder. Als Europa dan vervolgens iets zou doen wat een andere kant op gaat, dan zien wij wel weer wat er dan gebeurt. Als ik de geluiden uit Brussel hoor, als ik kijk naar het commissievoorstel van gisteren, als ik Europese leiders door heel Europa hoor spreken, dan is er wel die sense of urgency, dan is er wel die bereidheid om te komen tot een echte oplossing. Dus ik maak me daar geen zorgen over. Ik denk dat de Nederlandse inzet — volgens mij doelde de premier daar ook afgelopen vrijdag op — juist wel eens kan zorgen dat we in Europa niet verdeeld hoeven te zijn. Ik denk dat we zowel Oost-Europese landen, omdat we echt zorgen dat die asielpcedures verdwijnen en naar de regio gaan, erbij kunnen trekken alsook een land als Duitsland erbij kunnen trekken omdat we wel degelijk aan al onze verplichtingen voldoen, namelijk veiligheid bieden, perspectief bieden, maar dan in de regio. Ook de Commissie zit op die lijn, dus ik ben helemaal niet bang voor dat scenario. Ik geloof dat Europa in staat is om deze horde te nemen, omdat Europa weet dat de enige echte oplossing van het voorkomen dat mensen verdrinken in de Middellandse Zee niet ligt in een herverdeling maar in een oplossing zoals de Nederlandse.

De heer **Pechtold** (D66):

Nu dan heel scherp, het Nederlandse kabinet zal niet instemmen met een herverdeling van vluchtelingen als de buitengrenzen van Europa niet worden gesloten voor diegenen die uit zichzelf hier naartoe komen. Waar of niet waar?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Als Europa niet besluit tot het creëren van veilige opvang in de regio en daarmee tot stopzetting van asielprocedures voor die mensen die veilig daar kunnen zijn en tot het terugsturen van degenen die wel komen en hun asielverzoek hier ook niet in behandeling te nemen, volgens mij — dat moet het kabinet zo maar beantwoorden, maar ik ben het daarmee eens, laat dat helder zijn — zegt het kabinet dan: dat zullen we dan voor de korte termijn niet doen. Dat staat volgens mij in de brief als voorwaarde.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik snap het niet. Ik deed mijn uiterste best om het simpel te formuleren, maar ik krijg een veel te lang antwoord. Ik wil gewoon een kort antwoord: ja of nee?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Waarop?

De heer **Pechtold** (D66):

Het kabinet zal niet akkoord gaan met een eerlijke herverdeling over Europa zolang er maandag op Europees niveau niet duidelijk is afgesproken dat een vluchteling die hier uit zichzelf naartoe komt, wordt gestopt en zijn asielrecht verliest omdat hij bijvoorbeeld uit Libanon of Jordanië komt. Dat is toch wat u zegt?

De heer **Zijlstra** (VVD):

De afslag van de heer Pechtold is net te kort, maar hij komt een heel eind. Wat het kabinet vindt, moet het kabinet maar aangeven. De beantwoording komt nog. De VVD steunt de lijn van het kabinet. Waarom steunen wij die lijn? De enige reden waarom mensen vanuit een veilig opvangkamp in de regio hiernaartoe komen, is dat er nog de mogelijkheid in Europa is om asiel aan te vragen. De mogelijkheid van asiel moet je wegnemen, anders stappen ze alsnog in dat bootje. Er is ook nog de verplichting om daadwerkelijk veiligheid te bieden waar die er op dit moment mogelijk nog niet is. Die verplichting nemen we wel op ons. Dat zullen we ook altijd moeten doen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Nu draait de heer Zijlstra op het laatst toch weer weg van de eerdere stelling. We moeten echt helder hebben wanneer voor de VVD de uitkomst maandag goed is. Moet er staan: het perspectief is opvang in de regio en dus geen recht meer op een asielprocedure hier? Of is het antwoord hetzelfde als de heer Samsom zei: als er maar wordt gewerkt aan meer opvang in de regio? Dat zijn twee totaal verschillende dingen. Welke van de twee is het?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ook de heer Van Haersma Buma vraagt naar de bekende weg. Het staat namelijk gewoon

in de brief van het kabinet. Een voorwaarde is dat ertoe wordt besloten het langetermijnperspectief voor ogen te houden. Dan zijn de Nederlandse regering en ook de VVD bereid om op korte termijn in te stemmen met herverdeling. Ik weet niet hoeveel helderder ik het nog moet zeggen. Ik heb het al vaak gezegd.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Dit is wel van belang. De heer Samsom zei namelijk iets totaal anders. Hij zei: dat is hun perspectief, maar voor ons gaat het alleen om meer opvang in de regio. De heer Zijlstra zegt nu echter dat de VVD alleen akkoord gaat met herverdeling als Europa afspreekt dat het perspectief is dat er geen asielprocedures meer hier worden gehouden. Ik zal hem daarna de uitkomst van het overleg ook aanhouden. De kern van zijn woorden is: geen asielprocedures meer hier als in de regio alle opvang veilig is. Dat komt neer op het wegstrepen van alle verdragen. Het hele verhaal van de heer Zijlstra over dat we het daar veilig gaan maken en dat iedereen er dan naartoe kan, is namelijk een totaal belachelijke illusie. Dat gebeurt helaas niet. Het zou beter zijn als de heer Zijlstra zich zou aansluiten bij de werkelijkheid.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik vind deze stelling wel heel erg gewaagd voor een fractievoorzitter van een partij die afgelopen week nog durfde te suggereren dat we die veilige regio in Syrië zelf konden neerzetten, terwijl hij op de kaart niet eens het verschil tussen Benidorm en de Syrische regio wist vast te stellen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Daar wil ik graag op ingaan. Ik deed niet veel anders dan aansluiten bij een resolutie waar de heer Van Baalen al in 2013 zijn handtekening onder zette in het Europees Parlement. Die resolutie houdt in dat er ook in Syrië veilige regio's moeten komen. Dat de heer Zijlstra vervolgens via de meest trieste jij-bak van dit debat, probeert dat terug te kaatsen, moet hij zelf weten. Het CDA wil uitleggen hoe moeilijk het is om tot die bron te komen, maar het CDA zegt tenminste ook welke stappen we moeten nemen. Daar sta ik voor. De heer Zijlstra wil dat niet en dat is zijn goed recht, maar hij geeft allemaal illusies voor de toekomst waar deze hele zaal en waarschijnlijk 16 miljoen Nederlanders van weten dat het niet gaat gebeuren. Jordanië zal niet twee miljoen vluchtelingen opvangen omdat Europa dat zo graag wil. Ook Turkije zal niet 2 miljoen vluchtelingen opvangen omdat Europa dat zo graag wil. De heer Zijlstra wil dat de Nederlander denkt dat de VVD het oplost. Het gaat hem niet om de vraag of het wordt opgelost.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Als deze redenering politiek gemeengoed wordt, dan kunnen we beter met zijn allen ophouden. Dat betekent namelijk dat je nooit iets moet doen, want stel je voor dat het niet

lukt. Ik zeg hier in alle oprechtheid dat ik niet kan garanderen dat het lukt. Dat zeg ik de heer Van Haersma Buma na, maar ik wil dat we het proberen. Ik geloof dat het ook gaat lukken, maar ik kan het niet garanderen. Wat het CDA feitelijk zegt is: we zien zo veel beren op de weg; laten we er maar niet aan beginnen. Dan zullen die mensen blijven komen. Dan zullen al die beelden blijven komen. Daar zouden we wat aan moeten doen. Er hoeft geen verdrag weggestreept te worden. Het Vluchtelingenverdrag zegt dat je mensen niet direct of indirect mag terugsturen naar het land waaruit ze gevlucht zijn. En daar voldoen wij aan, want wij sturen ze niet terug naar dat land. Wij geven ze de veiligheid die beschreven staat in het Vluchtelingenverdrag. Het past daarbinnen. Het EVRM? Idem dito. Daar staat geen recht op asiel in, maar een recht op veiligheid en een recht dat je niet teruggestuurd wordt naar het land waaruit je gevlucht bent. Dat zou de heer Buma ook moeten weten.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik stel een precieze vraag om echt helder te krijgen waar het verschil of misschien de overeenkomst zit. Misschien gaat het alleen om twee partijen die het proberen te claimen als iets van zichzelf. Zowel de PvdA als de VVD wil investeren in de regio en proberen daar voor veilige opvang te zorgen. De vraag die nu centraal staat, is of de heer Zijlstra wil dat wij de asielregels in Europa, onze eigen regels, gaan aanpassen. Dan zou hij mij wel moeten uitleggen op welke wijze dat niet in strijd is met de verdragen. Het klopt: je kunt mensen terugsturen naar een veilig derde land. Maar mensen blijven hier dan wel een jaar of vijf zitten, want zo lang duren die procedures. Wil de heer Zijlstra dat die procedures worden aangepast? Wil hij dat iemand bijvoorbeeld niet meer het recht heeft om in beroep te gaan?

De heer **Zijlstra** (VVD):

Er is dan geen procedure meer. Dat vergt een aanpassing van het Europees asielprotocol. Dat is de kern waarop Europa akkoord moet gaan met dit plan. En dan gaat Europa het ook doen, maar daar zit dus niet zo veel tegenspraak in. De heer Samsom gaf het ook al aan: hier moet je bekijken hoe je dit oplost. De heer Klaver doet het indirecter dan de heer Buma, maar feitelijk zegt hij ook: ik zie zo veel beren op de weg, ik ga het niet doen. Dat vond ik het mooie van het antwoord van de heer Samsom. Hij zei: wij willen het probleem oplossen en als dit een hobbel is die in de weg ligt, dan gaan wij die hobbel weghalen. Dat zijn goede woorden, waar ik het zeer mee eens ben.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik geloof niet in het argument "het kan niet". Ik wil het niet op de wijze van het kabinet oplossen, omdat dat niet is waar ik voor sta.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat is wat anders.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik probeerde een precieze vraag te stellen. Het gaat niet alleen om die investeringen in de regio, maar ook om het aanpassen van de asielregels. Daarvoor zouden Europese verdragen moeten worden aangepast. Mensen komen niet in procedure en kunnen dus ook niet in beroep gaan. Het worden geen procedures van vier, vijf jaar. Mensen kunnen direct worden teruggestuurd.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat gaat niet om Europese verdragen, maar om het asielprotocol. Dat is wat anders dan een verdrag, maar goed, daarmee gaan wij juridisch de diepte in en dat helpt meestal niet in zo'n debat.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het zit op verschillende plekken, het zit in het EVRM, het zit in het Vluchtelingenverdrag, het zit in de procedurerichtlijn. Je moet al die zaken aanpassen. Dat is dus de inzet van de VVD en van het kabinet. Zo moet ik de kabinetsbrief wat de VVD betreft lezen.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Je hoeft het EVRM en het Vluchtelingenverdrag niet aan te passen. De richtlijn wel, dat klopt. Daarom is het ook belangrijk dat Europa ja moet zeggen. Overigens zijn het helemaal geen grote aanpassingen. Er gaan helemaal geen principes overboord, maar je zult hier en daar wel een tekst moeten wijzigen om het in overeenstemming te brengen met die veilige havens in de regio. Maar dat is niet zo groot als de heer Klaver kennelijk denkt dat het is. Dat valt reuze mee. Dat is ook het mooie van deze oplossing. Maar dan moeten wij dat pad wel aflopen. Dat de heer Klaver dat niet wil, is helder. Dat is een politieke mening, waar ik respect voor heb. Hij zegt in feite: doe de grenzen open; die mensen zijn hier welkom. Ik zeg: wij moeten die mensen veiligheid bieden, maar wij kunnen niet alle vluchtelingen in de wereld in Europa opvangen, want dan komt ook de partij van de heer Klaver in een heel moeilijke klem. Een verzorgingsstaat met grote sociale voorzieningen en open grenzen? Dat gaat niet samen.

De **voorzitter**:

Mijnheer Klaver, u wordt nu wel heel erg uitgedaagd.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik waardeer altijd de heldere stellingname van de heer Zijlstra. Het is altijd met open vizier. Maar laten wij niet doen alsof Nederland of Europa overstroomd raakt door vluchtelin-

gen. Het gaat om 0,2% van de totale vluchtelingenstroom in de wereld. De heer Zijlstra heeft gelijk als hij zegt dat ik geloof in andere manieren van migratie. Ik vind dat je legale vormen van migratie mogelijk moet maken. Ik vind dat je met humanitaire visa zou moeten werken. 90% van de mensen die uit Syrië komen, accepteren wij hier in Nederland. Wat ik onbegrijpelijk vind, is dat wij tegen de mensen zeggen dat zij eerst een soort zeskamp moeten overleven, dat zij een levensgevaarlijke zee moeten oversteken, dat zij €1.000 per persoon moeten betalen voor een bootje, terwijl wij ook zouden kunnen zeggen: pakt u het vliegtuig, dat is een stuk goedkoper en een heel stuk veiliger. Dat is inderdaad waar ik voor ben. Iedereen die zegt dat dat een aanzuigende werking heeft, moet niet huilen bij foto's van dode kinderen.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat is uw mening. Ik zeg dat daarvoor een andere oplossing bestaat en dat zegt het kabinet ook, namelijk ervoor zorgen dat ze in de regio worden opgevangen. U hebt een andere oplossing. Ik maak u daarvoor een compliment, want u bent de enige die wat anders heeft geopperd. Ik ben het er wel volslagen mee oneens, want ik denk dat de Europese samenleving dat niet kan dragen. U noemt percentages, maar de werkelijkheid is dat er elke week drie asielzoekerscentra in Nederland opengaan. Vluchtelingen gaan namelijk steeds naar dezelfde landen en in die landen zijn daardoor de percentages veel hoger. Liberalen hebben aan de wieg gestaan van de oprichting van de huidige verzorgingsstaat. Wij koesteren die, maar ik zeg het nogmaals: op de lange termijn gaat een verzorgingsstaat niet samen met open grenzen. Dat zouden partijen ook eens onder ogen moeten durven zien om daar vervolgens naar te handelen.

Voorzitter. Waarom doen wij dit? Wij doen het voor al die duizenden, honderdduizenden, misschien wel miljoenen mensen die niet op een foto hebben gestaan. Ik geloof, gehoord de bijdrages, dat alle partijen in dit huis willen voorkomen dat die schrijnende situaties zich voordoen. Ik heb de afgelopen weken in Nederland veel oprechte emotie gezien. Veel emotie! Maar als die emotie echt is, moet die emotie ook leiden tot een echte oplossing. Daarom is de VVD tevreden over de brief van het kabinet. Daarin staat klip-en-klaar dat er duurzame opvang van asielzoekers in de eigen regio moet komen.

Wanneer er veilige opvang wordt geboden, inclusief onderwijs en gezondheidszorg, is opvang in Europa niet meer nodig. Het kabinet is duidelijk: in dat geval kan er in Europa dus geen asiel meer worden aangevraagd. Recht op bescherming is niet langer gelijk aan het recht op asiel. Hiermee vernietigen we het bedrijfsmodel van mensensmokkelaars, een bedrijfsmodel dat drijft op de mogelijkheid om in Europa een asielaanvraag te doen. Omdat die mogelijkheid wordt weggenomen, heeft het voor migranten geen zin meer om in een wrak bootje te stappen, waarvan maar moeten worden afgewacht of het de overkant haalt.

Als ze het toch doen, gaan ze meteen terug naar een veilige haven in hun eigen regio. Het inhuren van mensensmokkelaars en het nemen van grotere risico's heeft dan geen zin meer. Het is goed dat het kabinet deze stap heeft gezet en het kan ook. We hadden het net over de vluchtelingenverdragen, maar die staan dat wel degelijk toe. Natuurlijk zal Europa altijd solidariteit betrachten als er grote problemen in de wereld zijn. Ook dat staat in de brief, maar dat doen we via hervestiging, waarbij we zelf besluiten of en hoeveel mensen we uitnodigen. De VVD wil verdere humanitaire drama's een halt toeroepen, mensensmokkel stoppen en de ontwrichtende werking van grote aantallen vluchtelingen en asielzoekers op onze eigen samenleving voorkomen. Ik had het er met de heer Klaver al over, maar iedereen in deze zaal weet het: open grenzen en een verzorgingsstaat als de onze gaan op de lange termijn niet samen.

Het is goed dat het kabinet met het voorliggende voorstel naar Brussel gaat. Ik heb er vertrouwen in dat ook de andere Europese landen inzien dat de benadering die het kabinet kiest, de enig echte oplossing is. Zij worden immers elke dag met dezelfde onhoudbaarheid van het huidige migratiebeleid geconfronteerd. Zij weten heel goed dat het herverdelen van vluchtelingen geen oplossing biedt voor het echte probleem. Hervredeling voorkomt namelijk niet dat mensen hun leven in de waagschaal stellen door in een bootje te stappen. Het kabinet geeft aan dat het bereid is om in te stemmen met herverdeling van vluchtelingen, op voorwaarde dat de Europese lidstaten besluiten akkoord te gaan met het Nederlandse voorstel. De VVD kan dat steunen, omdat opvang in de regio niet van vandaag op morgen geregeld is. De VVD steunt ook zeer de lijn van het kabinet dat Nederland niet zal instemmen met herverdelingsvoorstellen, indien Europa niet akkoord gaat met het Nederlandse voorstel. Dat is een consequente lijn, want als je het probleem écht serieus neemt, moet je alleen akkoord gaan met echte oplossingen.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**:

Daarmee is er een einde gekomen aan de eerste termijn van de zijde van de Kamer. Ik stel voor om te schorsen voor de lunch, maar ik zie dat de heer Pechtold een punt van orde heeft.

De heer **Pechtold** (D66):

Voorzitter. Ik wil dat laatste voorstel van u niet amenderen, maar ik heb vanochtend gevraagd om antwoorden op mijn vragen. U merkt al dat hier de antwoorden moeilijk komen, maar de eenvoudige vragen die ik naar aanleiding van de brief gesteld heb, worden maar niet beantwoord. Ik vind het wel heel moeilijk om dadelijk een tweede deel van dit debat met het kabinet in te gaan als ik nog niet weet wat precies de feiten zijn.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik wil dat verzoek graag ondersteunen. Wij hoorden zojuist al de uiteenlopende verklaringen van de coalitiepartijen van wat er nou precies in de brief staat. Een aantal fracties heeft daarover een aantal technische vragen gesteld. Ik vind inderdaad dat die voor de tweede termijn beantwoord moeten worden. Als het kabinet daarvoor meer tijd nodig heeft, ben ik meer dan bereid om die te geven.

De **voorzitter**:

Ik heb aan het begin van het debat beloofd dat ik dit even zou uitzoeken, maar heb daar nog niets over gehoord. Ik zie dat ik nu een briefje krijg, maar dat bevat helaas niet het antwoord. Het kabinet zit daar, maar het is niet de gebruikelijke gang van zaken om het op die manier te doen. Maar ik begrijp dat de minister-president er iets over kan zeggen. Ik geef hem het woord.

Minister **Rutte**:

Voorzitter. Alle vragen die aan het kabinet gesteld zijn in dit debat, gaan wij beantwoorden. Ik weet niet of wij alle vragen naar tevredenheid zullen beantwoorden, maar ik heb geen vragen gehoord die wij niet kunnen beantwoorden. In de lijst van vragen die wij gisteren gekregen hebben, zitten echt een paar zaken die meer tijd vragen. Het gaat dus niet lukken om alle vragen van die lijst voor de tweede termijn te beantwoorden.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik zit hier met een probleem. Het kabinet heeft lang gedaan over zijn standpunt. Wij hebben twee dagen voor dit debat die brief gekregen. Het kabinet moet maandag naar Brussel. Kennelijk is het mij gelukt om vragen over de brief te stellen die niet nu beantwoord kunnen worden en ook niet op korte termijn. Worden ze dan beantwoord nadat het kabinet onderhandeld heeft? Het zijn toch heel eenvoudige vragen. "Kunt u juridisch onderbouwen waarom dit geen schending van het VN-Vluchtelingenverdrag is?" Dat zijn toch allemaal simpele vragen. "Wat acht u het realistisch vastgesteld quotum voor dit jaar voor de hele EU ..."

Minister **Rutte**:

Die vragen beantwoord ik.

De **voorzitter**:

Wij gaan de vragen niet allemaal voorlezen. Wij hebben hier in huis een procedure en wij hebben hierover afspraken gemaakt. Als er straks nog essentiële vragen zijn die u voor het einde van het debat beantwoord zou willen zien, kunt u die bij interruptie stellen. Maar over de schriftelijke vragen hebben wij met het kabinet afgesproken dat het drie weken de tijd heeft om de vragen te beantwoorden. Vaak probeert het kabinet tegemoet te komen

aan de wens van de Kamer om dat eerder te doen, maar blijkbaar is dat nu niet mogelijk. De allerbeste methode om zeker te weten dat u de antwoorden hebt die voor u essentieel zijn om uw standpunt te bepalen, is dat u ze gewoon straks in het debat stelt. Ik zeg u toe dat u daartoe van mij de gelegenheid krijgt.

De heer **Pechtold** (D66):

Constructief als wij zijn, zou ik dan willen voorstellen dat de vragen die ik schriftelijk heb gesteld, beschouwd zouden worden als vragen die ik zojuist in mijn bijdrage in eerste termijn ook heb gesteld.

De **voorzitter**:

Tja, dat is ... Waarvan akte, zou ik haast zeggen. Ik ga hier niet over in discussie.

Ik stel voor dat wij nu gaan lunchen tot 14.00 uur. Daarna is er eerst nog een regeling van werkzaamheden voordat wij het debat voortzetten.

De vergadering wordt van 13.29 uur tot 14.00 uur geschorst.

Aan de orde is de voortzetting van het **debat** over **het gemeenschappelijk asielbeleid in Europa**.

De **voorzitter**:

Mevrouw Thieme heeft mij gevraagd om aan u te laten weten dat zij niet langer bij het debat aanwezig kan zijn vanwege verplichtingen elders; er wordt natuurlijk wel meegelisterd naar de antwoorden.

De heer Slob heeft mij laten weten dat hij wordt vervangen door de heer Voordewind; hij heeft ook verplichtingen elders.

Ik geef nu het woord aan de minister-president voor zijn beantwoording in eerste termijn.

Minister **Rutte**:

Mevrouw de voorzitter. Laten we beginnen met vast te stellen dat dit debat gaat over een thema dat buitengewoon complex is en op dit moment buitengewoon urgent. Volgens het kabinet is het van belang om ons een aantal dingen te realiseren. Natuurlijk is het belangrijk dat vluchtelingen een veilige opvang hebben. Gezien de situatie met de bootjes en de mensen die omkomen en de door verschillende sprekers genoemde verschrikkelijke beelden die we hebben gezien en de feiten die we hebben waargenomen of gelezen, moeten

we er alles aan doen om die praktijk of die activiteit van deze cynische mensensmokkelaars en het businessmodel wat daar achter zit, te slopen.

Een derde thema was in het debat iets minder pregnant aanwezig, maar wel waarneembaar in een aantal interrupties. Dat is het feit dat we moeten voorkomen dat mensen zich voor asiel melden en asiel krijgen in Europa en dat zij zelf op zoek gaan naar het land waar zij het liefst willen wonen. We moeten daarvoor een Europees asielsysteem hebben, waarbij we met elkaar bepalen waar die specifieke asielaanvraag toe zou moeten leiden in termen van de opvang.

De achtergrond wordt gevormd door die verschillende doelstellingen. Je wilt voorkomen dat mensen in Europa op zoek gaan naar de landen die zij zelf kiezen in die zin dat zij daar het liefst willen wonen. In een aantal interruptiedebatten met Geert Wilders van de PVV kwam dat naar voren. Het andere vraagstuk is hoe je voorkomt dat mensensmokkelaars geld kunnen verdienen en die levensgevaarlijke situaties tot stand kunnen brengen. Het kabinet heeft gekozen voor een benadering op de kortere termijn en een benadering op de iets langere of middellange termijn, maar graag zo snel mogelijk. Ik zeg de verschillende sprekers van de coalitie na dat deze met elkaar verbonden zijn en nauw samenhangen.

Allereerst willen wij bereiken dat er veilige opvang is in de regio. We realiseren ons dat dit inspanning zal kosten, ook financieel. Dat moeten we collectief doen als Europa. Ik vraag de voorzitter om mij de kans te geven om nog twee minuten de centrale gedachten neer te zetten en dan de interrupties te behandelen. Wij willen in de regio toewerken naar plekken, bijvoorbeeld voortbouwend op bestaande UNHCR-locaties. We willen mogelijk maken dat mensen daar onderwijs kunnen volgen en dat er werkmogelijkheden zijn, zodat je mensen in de buurt van de brandhaarden veilig kunt opvangen, terwijl er ook perspectief is.

Dat hangt met twee dingen samen. Het ene is dat Europa met een zekere regelmaat zal bekijken of wij groepen uit die kampen via resettlement een plek in Europa willen geven. Het vreselijke woord "overdrukventiel" is hiervoor gebruikt. Ik had mij niet gerealiseerd dat die term een eigen leven zou gaan leiden, maar dat gebeurt er als een deel van de coalitie een bèta-achtergrond heeft. Het tweede waar het mee samenhangt, is dat als dat lukt, er geen recht is op asiel in Europa zelf, maar dat mensen die zich hier melden, naar die veilige plekken worden gebracht.

Dat is één element. Het tweede element voor de kortere termijn is dat wij kennis nemen van het voorstel van de Europese Commissie van gisteren over de aanpak van de noodrelocatie. Wij zeggen eigenlijk dat je een stap verder moet gaan. De Europese Unie zou nu al moeten afspreken om veel meer naar een Europees asielsysteem te gaan. Als iemand zich meldt, wordt bekeken of hij recht heeft op asiel, maar dat betekent niet dat iemand die

zich in Nederland meldt, ook in Nederland asiel krijgt. Het zou kunnen dat iemand asiel heeft in Griekenland of in Litouwen. Niet de persoon bepaalt in welk land hij asiel krijgt, maar dat bepaalt het Europese systeem. Dat is een punt voor de korte termijn. Dat vindt het kabinet eigenlijk beter dan nu weer werken aan noodscenario's. Die twee dingen hangen nauw met elkaar samen. Als je toewerkt naar een Europese aanpak voor de korte termijn, dan kan dat alleen in samenhang met het besluit van Europa om ervoor te zorgen dat ook de visie voor de middellange termijn zal worden gerealiseerd. Dat betekent dus: werken aan de locaties met perspectief op onderwijs en werk, het uitwerken van het resettlementinstrument en geen asielaanvragen meer uit die landen in Europa waar deze voorzieningen zijn. Die twee dingen hangen onlosmakelijk met elkaar samen.

Daarmee sluit ik mijn inleidende woorden af, voorzitter. Er zijn natuurlijk een hoop vragen die ik wil beantwoorden, maar hiermee wilde ik even van mijn kant de zaak precies neerzetten.

De heer **Roemer** (SP):

De minister-president zei het wat zachter in een bijzinnetje, maar hij zei het wel heel duidelijk: beide zijn aan elkaar gekoppeld. Dat betekent dat de druk op het overleg van maandag heel groot is. De heer Zijlstra zei al in eerste termijn dat er eerst besloten moet zijn. Er moet zelfs besloten zijn in welke richting men gaat op de middellange of lange termijn. Dat moet geregeld zijn. Dat moet besloten zijn. Ik ken Europa inmiddels wel wat langer dan vandaag. Dat betekent dat de minister er maandag nooit zo ver uitkomt. De minister koppelt dit. Betekent dit dat Nederland zich dan ook heel hard zal opstellen inzake de verdeelsleutel en extra vluchtelingen op korte termijn niet in Nederland zal opvangen?

Minister **Rutte**:

Ik deel niet de analyse over het politieke speelveld in Europa die de heer Roemer hier schetst. Daarbij denk ik aan de contacten die ik de afgelopen dagen, na het kabinetsbesluit, heb gehad met Europese collega's, maar ook aan de communicatie vanuit de Commissie van gisteren. Zij sprak over een betere opvang en hervestiging. Ik verwijs daarbij zelfs, gek genoeg, naar de uitspraken van de Hoge Vertegenwoordiger. Die gingen juist over de huidige situatie, maar de Hoge Vertegenwoordiger schetste in datzelfde antwoord ook dat zij wil toewerken naar meer opvang in de regio en het realiseren van plekken daarvoor. Maandag vergadert de JHA-council. Mogelijk zal een tweede vergadering nodig zijn. Die is dacht ik ook voorzien voor als het niet in één keer lukt, maar het zou mooi zijn als het wel in één keer gebeurt. Ik kan het fout hebben, maar mijn verwachting is eerlijk gezegd dat iedereen het daarover maandag eens wordt. Als het vastloopt, zo is mijn politieke verwachting, zal dat eerder zijn op het vraagstuk van het noodmechanisme voor de mensen die nu al in Europa zijn dan op dat andere punt. Voor de Nederlandse regering —

die vraag werd mij gesteld — kan het een niet zonder het ander en zijn die twee aan elkaar gekoppeld. Dat is ook logisch, omdat zij twee zijden vormen van dezelfde medaille.

De heer **Roemer** (SP):

Het idee van een betere opvang in de regio wordt, meen ik, bijna breed gedragen. Dat is het probleem niet. Daar gaat in de meeste partijen, en in ieder geval in mijn partij, de discussie niet over. Waar het om gaat, is de onmogelijkheid om nu met elkaar voor de middellange of lange termijn hard af te spreken dat in Europa iedereen maar naar veilige landen en veilige regio's kan worden teruggestuurd. Dat krijgt de minister op één maandag nooit zo besloten, louter en alleen al omdat een van de coalitiepartners dat niet eens zegt. Als je zo'n harde eis stelt, zoals dat hier door de VVD is gedaan, en dat maandag niet voor elkaar krijgt, dan stem je dus niet in met het opvangen van extra vluchtelingen op korte termijn.

Minister **Rutte**:

Het plan is één en ondeelbaar; dat heb ik gezegd. Maar mijn politieke verwachting is dat het deel waarover de heer Roemer zich zorgen maakt, sneller zal gaan dan het deel dat te maken heeft met het tijdelijke noodmechanisme voor Europa. Dit kabinet zou overigens liever meteen doorpakken naar een Europees mechanisme. Maar goed, het noodmechanisme ligt op tafel en daar zullen we met elkaar over spreken, maar wij zullen toch het pleidooi houden om meer ambitie te tonen en zeggen: daarmee los je het probleem niet op dat mensen in Europa zelf op zoek gaan naar het land waar ze zich willen vestigen, dus laat dat door Europa doen.

Terug naar het andere punt. Juist vanwege de verschrikkelijke beelden van de bootjes en de mensensmokkelaars is eerlijk gezegd mijn verwachting uit mijn contacten dat men zegt: we hebben een oplossing nodig die dat businessmodel — die term gebruik ik maar even —, dus de economische rationale om dat te doen, doorbreekt. Als je die veilige UN-HCR-pluskampen hebt in de regio, met onderwijs en werkperspectief, waar mensen terecht kunnen — het resettlementinstrument is daar natuurlijk onderdeel van — en je toch nog asielaanvragen in Europa zou behandelen, dan begrijpen mensen ook dat dit ertoe leidt dat die bootjes blijven varen. Hoewel er een opvang mogelijk is, blijf je dan immers de kans houden dat je hier asiel aanvraagt en dat in behandeling wordt genomen, met als gevolg dat het aantrekkelijk is om op die bootjes te blijven stappen. Mensen snappen dat.

De heer **Roemer** (SP):

Als je goed luistert naar wat de premier zegt, dan haal je gelijk naar boven dat het onhaalbaar is wat hij überhaupt wil zeggen. Neem Libanon. In zo'n klein land met zo'n kleine bevolking zitten al anderhalf miljoen vluchtelingen. De premier heeft het over volwaardig onderwijs en werkperspectief. Hij roept hier zomaar even twee dingen tussendoor. Als je

ziet hoe de situatie daar nu is, waarin kinderen van 3, 4, 5 jaar in die kampen bloemen verkopen om aan iets van een boterham te komen, en je er ook nog van uitgaat dat als iemand zich straks in Europa meldt, wij dan rustig tegen zo'n land kunnen zeggen: hier hebt u hem terug, want hij kwam volgens mij van uw land af. En Libanon zou dan gaan zeggen: oh, sorry, mijnheer Rutte, er was er eentje tussendoor geschoten, kom maar terug, wij betalen het ticket wel? Dat is toch een onrealisme van de bovenste plank?

Minister **Rutte**:

De heer Roemer schetst een plan dat ik niet ken, want dat is niet het plan van het kabinet. Ik geef hem gelijk: als dat zijn voorstel zou zijn, heeft hij gelijk met de analyse van zijn eigen voorstel, want dat gaat niet werken. Het kabinetsplan voorziet erin dat wij niet de bestaande UNHCR-achtige locaties gebruiken, maar wij ons realiseren dat wij als Europa een taak hebben met de landen zelf om daarin te investeren, zodat het onderwijs en werkperspectief er komen. Daar hoort bij dat je met die landen zelf die gesprekken voert. Die landen zullen daar natuurlijk ook bereidheid toe moeten tonen. Een van de woordvoerders, ik meen de heer Zijlstra, zei dat de samenhangende power die wij als Europa hebben, als grootste economie van de wereld, met onze plek in de wereld en betekenis in de regio, daarbij van belang is en dat het dus ook niet zonder investeringen zal gaan. Dit zal niet morgen gerealiseerd zijn. Daar zullen we met elkaar aan moeten werken. Ik mag geen vragen terugstellen, dus dat doe ik niet, maar anders zou ik ...

De **voorzitter**:

Nee, nee, dan gaat u het niet toch doen.

Minister **Rutte**:

Laat ik het dan anders zeggen. Als dit blijkbaar niet is wat de heer Roemer wil, ben ik zo benieuwd hoe je het dan voorkomt. Want dat is uiteindelijk wat we willen. Ik noemde die drie punten. Je wilt voorkomen dat mensen in Europa zelf gaan rondshoppen. Je wilt voorkomen dat vluchtelingen, waar ook in de wereld, niet terecht kunnen op een plek waar het veilig is. Tegelijkertijd wil je het businessmodel van de mensensmokkelaars doorbreken. Dat zijn de drie doelstellingen. Hoe bereik je die derde nou als je toch perspectief blijft bieden op asielaanvragen in Europa, terwijl dat niet nodig zou zijn omdat die veilige opvang daar mogelijk is?

De **voorzitter**:

Nu is die vraag er toch. Ik geef de heer Roemer dus de kans om daarop iets te zeggen.

De heer **Roemer** (SP):

Dank u wel, voorzitter. Wat er nu op tafel ligt, is voor de langere termijn. De premier heeft dan het idee dat na verbetering van de opvang landen als Libanon, waar al anderhalf mil-

joen mensen zitten en waar er nog heel veel bij komen, met een beetje geld erbij erin zouden slagen om onderwijs voor alle kinderen te organiseren en perspectief op werk in Libanon. Forget it! Dat gaat gewoon niet gebeuren. De premier houdt hier gewoon een kulverhaal om voor zijn eigen achterban een mooi praatje te hebben, maar het lukt gewoon niet. De realiteit is toch ver te zoeken?

Minister **Rutte**:

Ik doe het eenmalig.

De **voorzitter**:

Ik zeg er wel bij: als we op deze manier het debat gaan voeren, gaat het vrij lang duren. En er zijn heel veel vragen in eerste termijn gesteld die ook nog beantwoord moeten worden.

De heer **Roemer** (SP):

Twee dingen. Ik ga eerst in op die vraag. Ik was echt in de veronderstelling — ik was er ook enigszins blij mee — dat de discussie in het kabinet tussen de coalitiepartijen de goede kant op ging toen collega Samsom met een heel goed voorstel kwam voor Europese asielzoekerscentra aan de grenzen van Europa. Toen dacht ik: het gaat de goede kant op. Mijn collega's Dennis de Jong en Sharon Gesthuizen hebben dat drie jaar geleden al voorgesteld. Ik dacht dus: daar komen we al een heel eind uit. Maar daar is niets meer van over.

Minister **Rutte**:

Ja, nogmaals. Een beeld creëren en vervolgens zeggen dat het een raar beeld is, is iets wat mijn voorganger vaak deed in debatten en met succes. Laat ik bij de feiten blijven. Het kabinetsvoorstel is een ander voorstel. Het kabinet wil hier stap voor stap naartoe werken. Het realiseert zich ook, zoals in de brief staat, dat er praktische vraagstukken aan de orde zullen zijn om hiermee om te gaan. Niettemin wordt ook in de regio zelf de noodzaak gevoeld omdat in een aantal landen de zaak ook een zekere uitzichtloosheid heeft op dit moment, juist omdat de voorzieningen tekortschieten. Ik ben ervan overtuigd dat je met landen in gesprek kunt gaan. Ik zie dat de heer Roemer het er nog steeds niet mee eens is. Ik geloof niet dat ik hem overtuig, maar het is wel onze opvatting dat je met die landen in gesprek moet gaan om ervoor te zorgen dat opvang daar mogelijk is. Dat is ook de enige manier, zeg ik tegen de heer Roemer, om ervoor te zorgen dat mensen daar een veilig heenkomen hebben en om te voorkomen dat zij uiteindelijk aan boord stappen van zo'n bootje.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik kom nog even terug op de ononderbroken inleiding van de minister-president. Ik moet zeggen dat ik daarin een schaamteloze VVD-uitleg hoorde van de brief. Het begon met de

morele kant van de zaak: in de wereld moeten vluchtelingen worden opgevangen. Ik hoorde de Partij van de Arbeid een groot verhaal houden over onze morele verplichting. De premier gaat vervolgens diep in op dat langetermijnplan dat voor de VVD heel belangrijk is en voor de Partij van de Arbeid iets waarover eventueel later gepraat moet worden. Ik vind dit verrassend. Over dat kortetermijnverhaal heb ik een vraag. De premier zegt dat hij niet toe wil naar een verdeling van de 120.000, maar naar een verdeling van alle vluchtelingen. Nu ging het in 2014 om Europa om zo'n 560.000 vluchtelingen. Dit jaar zal het Europa-breed om 1 miljoen gaan, als het zo doorgaat. Dan ga ik ervan uit dat het kabinet op basis van de verdeelsleutel van 6% dit jaar 60.000 tot 70.000 vluchtelingen in Nederland wil opvangen.

Minister **Rutte**:

De verdeelsleutel parkeer ik maar even, want daarover kun je heel veel zeggen. De verdeelsleutel die nu gehanteerd wordt voor het noodmechanisme, ontziet bepaalde landen in Oost-Europa in wel heel hevige mate. Ook daarover moeten wij dus met elkaar doorpraten. Mijn punt is een ander en veel fundamenteeler punt. De situatie die wij op dit moment zien in Europa, dat mensen zelf doorreizen door allerlei veilige landen totdat zij in het land komen waar zij uiteindelijk willen uitkomen, is ongewenst omdat dit de asiëdruk veel te veel bij een beperkt aantal landen legt. Wij moeten dus toe naar een situatie waarin Europees deze zaken goed georganiseerd worden. Ik zou met Europa de uitdaging willen aangaan om daarnaartoe te werken. Ik realiseer mij dat op kortere termijn dit herverdelingsmechanisme er ligt. Ik weet ook niet of het ons lukt om in Europa in één keer de stap te zetten naar de door ons gewenste eindsituatie voor de korte termijn, namelijk herverdeling bij aanvang en niet nu alleen als noodmechanisme. Ik vind echter wel dat de inherente logica daarvan evident is.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Nu gaat de minister-president weer op zijn VVD-been staan. Dit is een belangrijk onderdeel voor de Partij van de Arbeid, naar ik aanneem. De minister-president zei zelf dat het kabinet niet 120.000 vluchtelingen wil verdelen in de tussenfase, maar alle vluchtelingen. En "alle" — ik kan het niet helpen — is dit jaar rond het miljoen.

Minister **Rutte**:

100 miljoen?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Nee, rond het miljoen. Dat betekent dan toch dat het kabinet voorstelt om van dat miljoen of hoeveel het er ook moge zijn, Nederland zijn fair share te laten nemen? Als het er 1 miljoen zijn, is dat dan toch al 60.000? Ik kan het niet anders maken. Als de premier daar

ook weer omheen wil draaien en dat niet wil zeggen, dat blijft er toch niet zoveel van over. Alle vluchtelingen verdelen van een miljoen is zo'n 60.000 in Nederland in 2015.

Minister **Rutte**:

Ik laat dit even onweersproken omdat het voor de luisteraar wel duidelijk is dat de heer Buma probeert delen van de brief toe te wijzen aan coalitiepartijen. Ik daag hem uit met de gedachte mee te gaan dat dit wellicht een brief is waar we ook in gezamenlijkheid enthousiast over zijn. Dan komt vervolgens de vraag aan de orde hoe je omgaat met de situatie op kortere termijn. Die heb ik geschetst. De heer Buma focust nu heel erg op het vraagstuk van de verdeelsleutel. Daarvan heb ik al gezegd dat daar nog wel heel veel over te zeggen is. Die verdeelsleutel is nog verre van vastgelegd omdat ook daar discussie over is. Dat betekent ook dat als je zou uitkomen bij een noodmechanisme voor de kortere termijn, de aantallen die daaraan gekoppeld zijn nog in beweging zijn. De Baltische staten springen daar wel heel goed uit en een aantal andere landen hebben een zware taak te pakken als het aan de Commissie ligt. Ik vind dat we daar nog eens even over moeten doorpraten.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Het is niet te geloven. Hier staat de minister-president van Nederland. Hij presenteert een plan: alle asielzoekers in Europa verdelen over de landen. Ik zeg dat de huidige verdeelsleutel ongeveer 6% is en dat dit hier dan uitkomt op 60.000. Dan zegt de minister-president niet dat dat grosso modo wel klopt, nee, hij gaat daar gewoon helemaal omheen en zegt dat het kan veranderen. Ja, het kan inderdaad 5,5% worden of 6,5%, maar veel meer zal het niet worden. Dus laat het tussen de 55.000 en 65.000 worden dit jaar, of tussen de 50.000 en de 70.000. Ik wil gewoon van de minister-president weten of hij beseft dat dat het gevolg is van wat hij hier heeft afgesproken. Tot nu toe geeft de minister-president geen antwoord. Dat vind ik echt niet kunnen, want dit is de rechtstreekse consequentie. Hij moet niet allerlei mooie praatjes voor de toekomst houden, hij is de minister-president die Nederland moet uitleggen wat de consequenties zijn van het kabinetsbeleid.

Minister **Rutte**:

De heer Buma noemt allerlei getallen, zowel de absolute instroom als de percentages waarvan sprake zou moeten zijn, die ik im Frage stel. Dus ik kan die vraag zo niet beantwoorden, echt niet.

De **voorzitter**:

Tot slot.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Duitsland heeft het over 800.000 tot 1 miljoen mensen, Nederland heeft er 1.800 per

week. Als het kabinet nu, in september, nog niet eens weet welke ramingen voor 2015 moeten gelden, hoe kan het dan überhaupt in Nederland mensen opvangen? Ik spreek deze minister-president op niets anders aan dan op zijn eigen brief — daar word ik echt boos over — en op zijn verhaal over alle vluchtelingen verdelen. Als ik vraag of hij de consequentie daarvan kent, zegt hij: dat ga ik je lekker niet vertellen, maar dat zijn er vast meer dan ik zelf hardop wil zeggen.

Minister **Rutte**:

Het laatste wat ik wil is dat de heer Buma boos is. Het is echt mijn doel vanmiddag om dat te voorkomen. Maar helaas, ik kan niet meer zeggen dat wat ik net zei, en toch vraag ik de heer Buma niet boos te zijn. Want hij komt met aantallen, zowel in absolute zin als met het verdeelmechanisme. Al die zaken zijn in beweging. Je kunt dat soort conclusies echt niet trekken.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Zou de minister-president dat acceptabel vinden als uitkomst?

Minister **Rutte**:

Dat zijn allemaal als-danvragen. Laten wij het debat professioneel voeren.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

We beginnen in ieder geval weer goed Rutteriaans, al was het maar omdat de minister-president zojuist zei dat we ervan uit kunnen gaan dat de coalitiepartners echt in gezamenlijkheid de brief hebben geschreven en daar ook enthousiast over kunnen zijn. Dat kan ik me voorstellen. Als je maar genoeg vaagheid op papier zet, kan iedereen daar zijn eigen ding uithalen. De gebeurde ook in het debat dat wij in eerste termijn voerden. De VVD zegt: er moeten meer mensen in de regio worden opgevangen, de PvdA zegt: het is goed als wij hier meer mensen in Europa opnemen zodat er minder mensen in de regio zitten, het is daar al heel druk. Waar staat het kabinet?

Minister **Rutte**:

Het kabinet is van mening dat er nu op de regio een enorme druk staat. Dat vertaalt zich ook in het feit dat voor een deel mensen op drift zijn geraakt. Wij willen in de regio naar een andere situatie. We willen daar afspraken maken om, vertrekkend bij bestaande opvanglocaties die zo langzamerhand onder te zware druk zijn komen te staan, daarin te investeren zodat er wel perspectief is. Dat leidt ook tot meer capaciteit, maar wel altijd in combinatie met het resettlementinstrument dat wij ook in de brief noemen. Dus je moet er echt onderscheid tussen maken waar wij op dit moment staat op dit moment en wat het kabinet wil bereiken met dit beleid.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dank voor deze uitleg. Je hebt het resettlementinstrument en je hebt de opvang in de regio. De vraag is wat uiteindelijk het effect is van dit beleid. Is het doel van wat het kabinet voorstelt om meer mensen in de regio op te vangen om de instroom hier te beperken, of gaan we dan op basis van uitnodiging — dat is waar de coalitiepartijen elkaar in kunnen vinden — zoveel mensen uitnodigen dat de druk in die regio afneemt?

Minister **Rutte**:

Je wilt dat de druk afneemt, onder andere door de faciliteiten te verbeteren. Je zult altijd het instrument van resettlement daarbij nodig hebben als overdrukventiel. Tegelijkertijd is het een feit dat wij ervan uitgaan dat dit eerder tot minder dan tot meer instroom zal leiden. Dat staat ook in de brief. Dat geld willen we mede gebruiken ter financiering van de extra investeringen die nodig zijn in de regio.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Verstond ik het goed dat de minister-president in een bijzin zei dat dit beleid tot meer instroom in Europa, dus tot meer vluchtelingen zal leiden?

Minister **Rutte**:

Nee. Wij gaan ervan uit dat het tot minder instroom zal leiden. Dat staat ook in de brief. Met de opbrengst daarvan willen wij voor een deel — er zal waarschijnlijk meer geld bij moeten — de kosten van opvang in de regio dekken.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dat is helder. Ongeveer 97% wordt in de regio opgevangen, maar het kabinet zegt dat er eigenlijk nog veel meer mensen in de regio zouden moeten worden opgevangen. Het wil ook wel een klein beetje daaraan bijdragen. Dat is dus duidelijk het doel van het kabinet. Ik hoor de PvdA iets heel anders zeggen, namelijk dat we juist als Europa de druk van de ketel moeten halen door meer mensen hier in Europa uit te nodigen.

Minister **Rutte**:

Nogmaals, de situatie is op dit moment zodanig dat er een enorme druk staat op die landen; daar heeft de heer Klaver gelijk in. Wij willen bereiken dat het professioneler gebeurt. Daarbij willen we ook ondersteunen. Ook uit de brief blijkt dat dit naar onze verwachting zal leiden tot minder instroom. Dat is niet eens een gewenst doel, maar een feitelijke constatering. De opbrengst hiervan gebruiken we deels ter financiering van de kosten van de investeringen in opvanglocaties.

De heer **Pechtold** (D66):

Heeft een Syrisch gezin dat twee jaar in een garagebox of een kelder in Libanon woont,

recht op een poging tot asiel in Europa volgens een in Europa af te spreken verdeelsysteem?

Minister **Rutte**:

Dat hangt er helemaal van af. Op dit moment valt zo'n Syrisch gezin vaak in handen van een mensensmokkelaar. Als het gezin aan boord van zo'n bootje stapt, zal het zeer waarschijnlijk hier een asielaanvraag doen. Die zal in de huidige situatie in behandeling worden genomen. Wij willen toe naar een situatie waarbij mensen voor wie er in de regio veilige opvang is, geen recht hebben op asiel in de EU, simpelweg omdat die mensen dan uit een veilig derde land komen. Zij krijgen dan geen asiel. De aanvraag wordt dan kennelijk niet-ontvankelijk verklaard of terstond afgewezen omdat er een veilige plek in de regio is. Op dit moment is dat vaak niet het geval. Het zal van geval tot geval anders zijn. Dat leidt natuurlijk tot de grote aantallen die we nu zien.

De heer **Pechtold** (D66):

Wat is volgens de minister-president op dit moment de situatie in Libanon? Leven daar mensen in kelderboxen en garages en is er sprake van een schrijnende situatie? Of kunnen er nog 120.000 vluchtelingen bij?

Minister **Rutte**:

Ik heb hier al een paar keer iets over gezegd. Kijk naar de situatie in Turkije, waar het grootste deel van de mensen niet in opvanglocaties woont maar door Zuid-Turkije wandelt. Kijk naar de situatie in Jordanië, waar wel een groot aantal van de mensen in opvanglocaties woont, maar waar ook een grote mate van druk op die locaties staat. Libanon heeft weer zijn eigen specifieke situatie. Daar gaat een groot deel van de brief ook over. Op korte termijn heb je te maken met een verhoogde asielinstroom. De vraag is niet alleen hoe je daar in Europa mee omgaat, maar ook hoe je voorkomt dat mensen genoodzaakt zijn hiernaartoe te komen.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik leg nu in twee vragen, waar ik overigens geen antwoord op krijg, heel duidelijk bloot wat het hele probleem van deze coalitie is. We hebben net de heer Samsom gehoord, die geroerd zei: mensen in Libanon zitten in kelderboxen en garages; dat kan zo niet langer.

Minister **Rutte**:

Ja, de situatie daar is verschrikkelijk.

De heer **Pechtold** (D66):

We hebben ook de heer Zijlstra gehoord, die zei: kijk naar Libanon; daar kunnen er nog

120.000 bij als het gaat om directe opvang. O nee, hij sprak over Jordanië in plaats van over Libanon. Maar in Jordanië hebben we ook kelderboxen.

Minister **Rutte**:

Toch is er sprake van verschillende situaties.

De heer **Pechtold** (D66):

Het is van tweeën één: óf we accepteren dat mensen in die landen in kelderboxen en garages zitten, óf er kunnen er nog 100.000 of meer bij. Mijn probleem met deze brief van het kabinet is dat we nu al een dag ...

De **voorzitter**:

Dat kunt u ook duidelijk maken in tweede termijn. Wat is uw vraag?

De heer **Pechtold** (D66):

Nee, voorzitter. Mijn vraag is: is dit niet exact het bed-bad-broodgedoe dat we hier een paar maanden geleden hadden? Er is een papieren werkelijkheid gecreëerd, maar we horen er vervolgens nooit meer wat van en de problematiek blijft bestaan. Ik vraag de premier om met deze Kamer te zoeken naar een werkbare oplossing. Is het kabinet bereid om de eerste stap te zetten en te zeggen: we gaan volop inzetten op het herverdelingsstelsel, want dat is haalbaar, maar we laten die idiote harde eis nu vallen? Die harde eis staat namelijk een oplossing in de weg.

Minister **Rutte**:

Ik moet hierop een antwoord geven dat ik in een iets andere vorm al aan de heer Roemer gaf. De heer Pechtold zegt dat wij niks doen en dat er nog wel een paar bij kunnen in de door hem genoemde kelderboxen in Libanon. Dan begrijp ik dat hij het een onwerkbaar plan vindt. Ik daag de heer Pechtold echter uit om te proberen de brief te bekijken alsof het niet per definitie een compromis is. Alles wat wij hier doen, heeft altijd elementen van compromissen in zich, maar laat voor een moment de mogelijkheid toe dat dit een aanpak is waarvan de coalitie de verschillende elementen in gezamenlijkheid kan dragen. Dan zal de heer Pechtold zien dat in de brief niet staat dat wij de mensen in de kelderboxen opvangen. Nee, er staat in dat wij gaan investeren in gastgemeenschappen die wij daadwerkelijk proberen op te plussen. Ik heb dat genoemd om aan te geven dat wij opvanglocaties hebben, vaak onder leiding van de UNHCR. Wij gaan de komende tijd op zoek. Ik ben er zelfs al mee begonnen. Er is mij gevraagd of ik er al iets over kan vertellen. Nee, ik kan er niks over vertellen, want als ik dat in het openbaar doe, is het kansloos. Ik bemerk in Europa een groot commitment om dit te doen, omdat het ertoe leidt dat er een veilige opvang voor vluchtelingen is, omdat het leidt tot het doorbreken van het businessmodel. Dat commitment bemerk ik ook voor de kortere termijn. Voor die kortere termijn houden wij

met het voorstel van de Commissie echter het probleem dat mensen voor een groot deel zelf op zoek gaan naar de plek waar zij het liefst asiel krijgen, terwijl wij het beter vinden om te komen tot een meer Europees systeem.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De premier zegt zojuist dat wij het niet moeten zien als een wens, maar als een feit. Als wij gaan investeren in de regio, als wij ervoor zorgen dat de opvang beter is, dan kunnen er meer mensen worden opgevangen en komen er minder mensen naar Europa. Waar haalt hij die wijsheid vandaan? Waarop baseert hij die kennis? Op welke wijze zouden er in die regio nou nog meer mensen opgevangen kunnen worden als wij nu al zien dat de verschrikkelikheden daar zo groot zijn? Hoe gaan wij de bescherming van mensen daar garanderen?

Minister **Rutte**:

Ik heb dat geschetst in de brief. Dat willen wij onder meer doen door er financieel bij betrokken te zijn. Dat vraagt echt een financieel commitment. Ik heb geschetst dat een deel van de financiering te maken heeft met de te verwachten lagere toestroom naar Europa. Dat is niet de hele oplossing van het financiële probleem; er zal meer nodig zijn. Het gaat niet werken met de bestaande locaties. Je zult in de regio moeten werken aan een verbetering van de situatie. Je zult moeten werken aan opvangplekken die voldoen aan een aantal minimumeisen, waar zij nu in veel gevallen niet aan voldoen. Tegen mensen die uit zulke landen met zulke veilige situaties komen, kun je dan zeggen dat zij geen recht op asiel hier hebben.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Maak dat nou eens concreet. Dat zou ik de premier willen vragen. Maak dat nou eens concreet. Je moet zorgen voor voorzieningen waarvan mensen zeggen: dit is zo goed, nu hoef ik echt niet meer te vluchten naar Europa. Hoe gaan wij die bescherming regelen? Uiteindelijk is de bescherming die wij deze vluchtelingen moeten bieden, een verantwoordelijkheid van het land waar het vluchtelingenkamp of deze tijdelijke voorziening zich bevindt. Maak nou eens concreet wat het kabinet wil doen. De minister heeft het over geld. Er wordt 110 miljoen extra uitgetrokken, terwijl dat geld volgens mij voor andere armen in de wereld was bedoeld. Het is 2,5% van het bedrag dat eigenlijk nodig is. Wat moet er met dat geld gekocht worden? Aan geld alleen heb je niks. Het gaat erom waarop je het inzet.

Minister **Rutte**:

Dat heb ik geschetst: onderwijs en werk.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Is dat nou het enige waar dit kabinet mee komt? Onderwijs en werk. Moet er misschien

iets met voedsel en huisvesting? Moet er niet voor worden gezorgd dat mensen daar in die kampen niet bedreigd worden? Valt dat allemaal niet binnen het gesloten compromis, pardon, binnen de gedeelde visie die is neergelegd in het duidelijke plan?

Minister **Rutte**:

Ik veronderstelde die elementen als vanzelfsprekend. Uiteraard horen ze er meer dan bij.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

De premier schetst een beeld van structurelere opvang in de regio dan nu, met nieuwe locaties, zorg, onderwijs en werkgelegenheid. Is de minister-president zich ervan bewust hoeveel geld men nu tekortkomt voor alleen al voedsel en onderdak?

Minister **Rutte**:

Ik heb de bedragen niet paraat, maar ik weet dat het om serieuze problemen gaat. Het gaat om een benadering waarin wij drie dingen tegelijk doen. Wij werken aan de locaties daar. Wij realiseren ons dat wij als Europa door middel van resettlement nog steeds mensen hier naartoe zullen halen, zij het veel meer georganiseerd. De heer Van der Staaij heeft er iets over gezegd. Wij kunnen hier veel meer beleid bij voeren. Als die plekken er zijn, moet je tegelijkertijd zeggen: dan kun je hier geen asiel aanvragen. Die hele samenhang moet er zijn. Ik ben ervan overtuigd dat daarvoor in Europa commitment te krijgen is. Dat commitment is ook nodig om akkoord te gaan met die herverdeling. Ik heb dat al een paar keer geschetst, want het hangt met elkaar samen. Als dat commitment er is, kan Europa zich hiervoor ook gezamenlijk inzetten. Ik ben het eens met al diegenen die zeggen dat Europa collectief iets tot stand kan brengen. Er zijn al eerste plekken in Niger. Daar zijn de eerste gesprekken gaande. Dat ligt natuurlijk een stuk dieper in Afrika. Dat realiseer ik mij. Ik ben ervan overtuigd, luisterend naar de UNHCR, dat er goede aanknopingspunten zijn, maar we zullen er inderdaad hard aan moeten werken.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

De minister schetst nu wel dit beeld, maar met welke boodschap gaat hij straks naar Brussel? Waarmee gaat hij zijn collega's overtuigen? Ik vraag dat, omdat hij in de brief 110 miljoen vrijmaakt, terwijl er miljarden nodig zijn, alleen al voor de acute nood. Ik heb het nu dus nog niet eens over locaties, onderwijs, zorg en werkgelegenheid, want dan praat je nog eens over miljarden. Gaat dit kabinet andere collega's overhalen om die miljarden de komende twee jaar vrij te maken? Welk voorbeeld geeft Nederland dan door eerst 700 miljoen te bezuinigen en er nu 110 miljoen bij te plussen?

Minister **Rutte**:

Nederland behoort nog steeds tot de landen die heel veel doen aan ontwikkelingshulp en ontwikkelingssamenwerking. Europa heeft daar natuurlijk ook budgetten voor. Ik merk in

contacten met mijn collega's dat men ook vindt dat dit waar is en dat we dit probleem structureel moeten oplossen. Structureel oplossen betekent ook ervoor zorgen dat mensen daadwerkelijk daar veiligheid kan worden geboden. Men realiseert zich ook dat dat geld kost. We praten hier vaak over Europa en volgens mij constateren we vrij breed dat Europa hier meerwaarde heeft. Je zult hieraan in Europa gezamenlijk moeten werken. Dat vraagt ook om financieel commitment. Dat realiseert het kabinet zich. Dat realiseert deze coalitie zich, maar het is niet zo dat Nederland het voor alle 28 hoeft te financieren. Dat zullen we collectief moeten doen, nadat we met elkaar collectief commitment voor dit plan hebben uitgesproken.

De **voorzitter**:

Gaat u verder met uw betoog.

Minister **Rutte**:

Voorzitter. Het voordeel van een debat met fractievoorzitters is dat in de interrupties heel veel eerder gestelde vragen nogmaals voorbijkomen. Ik heb er op die manier al een aantal beantwoord, maar er liggen er nog wel een paar.

De **voorzitter**:

Het nadeel van lang wachten met verdergaan, is dat zich dan weer iemand anders meldt.

De heer **Wilders** (PVV):

Wij kunnen ons niet permitteren om te wachten op de middellange termijn. Nederland wordt nu overspoeld, Europa wordt nu overspoeld met massa's mensen, een invasie van gelukzoekers, vaak uit islamitische landen. Op dit moment komen er 1.800 mensen Nederland binnen. Dat zijn drie nieuwe volle asielzoekerscentra per week. Maar wat wil Nederland? De werkelijkheid is een andere dan die we bij Umberto Tan en Jeroen Pauw op de televisie krijgen voorgeschoteld. De werkelijkheid is dat heel veel mensen dit niet willen. De meerderheid van de Nederlanders wil dat de grenzen dichtgaan en dat er grenscontroles komen. Mensen willen nu een oplossing om te voorkomen dat deze mensen hierheen komen. Ik hoor de minister-president alleen maar vage verhalen houden over plannen voor de middellange termijn. Wat hij moet doen, wat het kabinet moet doen, wat de VVD moet doen, is er nú voor zorgen dat die mensen het land niet inkomen. Dat u denkt over de toekomst is prachtig, maar de grenzen moeten nu dicht.

Minister **Rutte**:

Nu de heer Wilders zich meldt, wil ik van mijn kant opmerken dat twee elementen in zijn bijdrage een grote zwakte in zijn betoog laten zien. Overigens vind ik wel dat hij in zijn interrupties terecht aandacht vroeg voor het feit dat mensen op zoek gaan — dat is een sterk punt — naar het land waar ze uiteindelijk terecht willen komen. Het is kenmerkend

dat de heer Wilders de islamitische achtergrond benadrukt. Alsof wij daarin een keuze zouden kunnen maken: O, u komt uit een islamitisch land. Dan bent u geen vluchteling; u kunt hier niet terecht. Hij had het ook over waarden. Ik neem daar afstand van, want dat voegt niets toe aan dit debat.

Dan nu het antwoord op zijn vraag. Het lijkt mij ook wel eens fijn om leider te zijn van een partij die zegt: voor alles is een simpele oplossing. Daar verlangen we allemaal naar, maar we zitten hier toch echt als volwassen politici die moeten proberen om voor dit mooie land complexe problemen op te lossen. Dit is een complex vraagstuk. We hebben onze internationale verdragen. We hebben onze overtuigingen over wat fatsoenlijk is. Dat betekent dat je niets anders kunt doen dan dit probleem zowel op de kortere als de middellange termijn zo goed mogelijk het hoofd bieden. Daarvoor liggen er hier voorstellen en die gaan verder dan menig land in Europa tot nu toe is gegaan. Dat is hoe ik probeer om fatsoenlijke politiek te bedrijven en om mensen geen rad voor ogen te draaien door te doen alsof er voor alles een simpele oplossing is.

De heer **Wilders** (PVV):

Deze minister-president, niet de PVV-fractie, bedrijft onfatsoenlijke politiek. Opnieuw liegt hij de Nederlandse kiezers toe. Hij heeft dat eerder gedaan; we weten dat. "Geen geld meer naar de Grieken", zei hij. Iedereen zou €1.000 krijgen. Nu komt hij met een vaag plan voor de middellange termijn dat waarschijnlijk onuitvoerbaar is. Wat merkt de Nederlander daarvan? Wat merkt de VVD'er, die in meerderheid die asielzoekers helemaal niet wil, daarvan? Driekwart van uw eigen achterban merkt dat er vanaf volgende week duizenden asielzoekers, gelukzoekers of hoe je ze ook wilt noemen, naar Nederland komen. Dat is de realiteit. U hebt met uw vage compromis misschien de coalitie gered, maar u brengt de Nederlanders naar de afgrond. Daar zou u zich voor moeten schamen!

Minister **Rutte**:

Ook als de heer Wilders mijn baan zou hebben — ik hoop dat dat nooit gebeurt en daar zal ik hard voor blijven werken — zou hij te maken hebben met dit complexe vraagstuk. Dan zou hij snel merken dat er geen simpele oplossingen zijn. Daar komt bij dat zijn bijdrage mij verbaast als ik even naar de inhoud kijk. Elementen van dit voorstel die wat meer gericht zijn op de middellange termijn, werden eerder door de heer Wilders omarmd. Ik herinner mij debatten daarover. Het verbaast mij dat hij daar nu zo sterk afstand van neemt. Ook enige consequentie in de opstelling van de PVV helpt ons allemaal om dat debat met hem goed te kunnen voeren.

De heer **Pechtold** (D66):

Ik stel ten eerste vast dat wij nu vijf uur verder zijn, maar dat het kabinet nog niet een van de vragen die ik gesteld heb, beantwoord heeft.

Minister **Rutte**:

Ik heb ook niet echt de kans gekregen! Allemaal interrupties!

De heer **Pechtold** (D66):

Wij gaan het dadelijk zien. Als u het nummer van de vraag erbij wilt noemen, gaan wij zitten bingoën.

Ik vind de vraag naar de toekomst essentieel voor de haalbaarheid van de plannen van dit kabinet. Kan er in de visie van de minister-president in de toekomst echt geen enkele vluchteling meer op eigen gelegenheid vanuit Syrië of een van de omliggende landen naar Nederland komen, omdat het recht op asiel dan volledig vervalt?

Minister **Rutte**:

Daarvoor is het noodzakelijk dat wij er in de regio in geslaagd zijn om die locaties te creëren, met het perspectief dat ik net geschetst heb. Als dat zo is, zullen er nog steeds mensen naar Europa komen via het resettlement instrument; de heer Van der Staaij en anderen hebben daar ook aandacht voor gevraagd. Dit betekent inderdaad dat mensen uit de regio waar er veilige opvang is, geen recht hebben op asiel in de Europese Unie. Op grond van het feit dat zij uit een veilig derde land komen, zullen zij dat asiel ook niet krijgen. Een aanvraag zal terstond als kennelijk niet ontvankelijk worden afgewezen, omdat zij opvang kunnen krijgen op de locaties in de regio.

De heer **Pechtold** (D66):

Dit is ook weer een voorbeeld van de maakbaarheid, de papieren werkelijkheid van dit voorstel? Wij kunnen het conflict in Syrië al vier jaar noch met bombardementen, noch met hulp of wat dan ook oplossen, maar het kabinet denkt dat het wel mogelijk is om in landen als Jordanië en Libanon, die op dit moment voor 25% uit vluchtelingen bestaan, een situatie te creëren die aan alle veiligheids- en toekomstperspectieven voldoet! Dat is toch een illusie? Als dat nu al niet lukt, dan blijf je toch mensen houden die op de vlucht raken? Ik vind het streven interessant, maar je kunt dat toch niet als voorwaarde stellen voor mensen die uiteindelijk de sprong wagen?

Minister **Rutte**:

Ik had dat debat ook helemaal aan het begin met de heer Roemer. Als dit waar is, als de heer Pechtold zo in de wedstrijd zit, zegt hij hier eigenlijk tegen de Nederlandse bevolking: wij zullen de komende jaren zeer regelmatig beelden op televisie zien van mensen die verdrinken op de Middellandse Zee. Dat zegt hij. De heer Klaver heeft een andere oplossing dan het kabinet. Hij zegt: kom maar hiernaartoe! Dat bleek net uit zijn interruptiedebat met de heer Zijlstra. Het is niet mijn opvatting, maar in ieder geval is het ook een manier om die mensensmokkelaars het leven zuur te maken. Maar als de heer Pechtold gelijk

heeft en als hij niet met het kabinet wil samenwerken om dit perspectief in Europa te realiseren, zeggen wij eigenlijk tegen elkaar dat wij het fenomeen dat mensen omkomen op de vlucht naar Europa, niet kunnen bestrijden, dat wij daarvoor niet voldoende middelen hebben. Het is toch ongelofelijk tragisch om die conclusie te trekken?

De heer **Pechtold** (D66):

Ja, dat is het, net als het feit dat mensen vanuit het midden van Afrika gaan lopen, omdat zij niks te eten en te drinken hebben, en onderweg sneuvelen, en net als het feit dat er heel veel op de bodem van de Middellandse Zee liggen die niet eens in de getallen voorkomen. Dat is afschuwelijk! Zolang wij oorlog en hongersnood niet weten op te lossen, zal dat gebeuren. Zolang zullen mensen zoeken naar een plek waar het veiliger en beter is. Het kabinet verdoet tijd en verspeelt kansen door te zeggen: we gaan die mensen nu nog niet opvangen, maar we garanderen voor de toekomst onderwijs en veiligheid, en dat ze niet verkracht worden, in Libanon en Jordanië. Maar dat gebeurt al vier jaar niet. Kijk naar de rest van de wereld en de geschiedenis. Dat is mijn probleem. Ik zou graag met het kabinet in deze brief zoeken naar de oplossing, maar de allerbelangrijkste voorwaarde daarvoor is om die idiote voorwaarden tussen het een en het ander — dat noemen wij hier het compromis — los te laten. Dan kunnen we namelijk streven naar beiden.

Minister **Rutte**:

Ik had nooit verwacht dat ik de heer Pechtold op visie zou verslaan. Wat hij hier doet respecteer ik — het is een opvatting — maar ik leg me daar niet bij neer. Dit is echt capituleren voor dit probleem. Ik meen oprecht dat we er met elkaar aan moeten werken om dat probleem structureel op te lossen. Ik weet niet of we daar in alle opzichten in gaan slagen, maar ik weet wel dat daar in Europa draagvlak voor is. Ik ben ervan overtuigd dat we, als we daarover ook met de regio op een goede manier in gesprek gaan en helpen om de problemen die daar zijn niet te verergeren maar juist beheersbaarder te maken, kunnen toewerken naar een situatie waarin daar veiligheid kan worden geboden. Dan kunnen we voorkomen dat mensen hiernaartoe moeten komen. Ik weet dat dat geld zal kosten. En dat dat heel veel energie en mankracht zal kosten en dat dat niet morgen gerealiseerd is.

De heer **Roemer** (SP):

Als de premier zegt dat we de oorzaak moeten aanpakken, dan moet hij een stap teruggaan. Dan moet hij voorkomen dat de financiële vlucht vanuit Afrika naar het westen tien keer groter is dan de financiële hulp in omgekeerde richting vanuit het westen naar Afrika. Dan moet je dus voorkomen dat we Afrika arm houden en mensen inderdaad, zoals de heer Pechtold terecht zegt, op de vlucht slaan. We hebben vijftien jaar lang gezien wat bombardementen in het Midden-Oosten hebben opgeleverd: helemaal niks. Sterker nog: meer strijdende partijen, de groei van IS en nog meer vluchtelingen. Het is dus goed dat hier gezegd wordt, ook door de eigen partij van de minister-president, dat we daarmee

moeten ophouden. De minister-president zei net letterlijk: we gaan dat doen met de perspectieven die geschetst zijn. Daarmee doelde hij op onderwijs voor alle kinderen en perspectief op werk. Daarmee zegt hij toch eigenlijk: dat gaat ons nooit lukken. Hij weet toch dat dat nooit gaat lukken en hij hier een praatje voor de vaak houdt?

Minister **Rutte**:

Ik schets hier niet het beeld van een nieuw Amsterdam of een nieuw Leiden in de regio. Wat ik hier schets, is dat je vertrekt bij bestaande opvanglocaties. En dat je je bekreunt over de vraag wat je moet doen om ervoor te zorgen dat dat een langjarig perspectief aan mensen biedt om daar te blijven. Het zal niet het alternatief zijn voor thuis en het zal ook niet het alternatief zijn voor mensen die het liefst naar Europa zouden willen komen. Daarmee kun je wel eerder tegen mensen zeggen: wij hebben die voorzieningen, en wij vinden dat je daarvan ook gebruik zou moeten maken in plaats van dat je hiernaartoe komt. Ik kan hier geen garantie geven dat ik tot 18 jaar ieder kind op Europees niveau onderwijs kan geven of dat ik iedereen aan een baan kan helpen. Ik denk echter wel dat je naar onderwijs en werk zult moeten kijken als onderdeel van een langjarig perspectief.

Ik kom even terug op het begin van de analyse van de heer Roemer over Afrika. Voor zover het gaat om het aanpakken van grondoorzaken zijn de heer Roemer en ik het eens. Over de analyse van die grondoorzaken zou ik wat langer willen doorspreken, want daar zitten elementen in waarmee ik het niet eens ben. Natuurlijk probeer je altijd ook in het beleid grondoorzaken aan te pakken, maar wat ik nooit kan wegnemen is dat er naar mijn overtuiging de komende tientallen jaren een groot welvaartsverschil zal blijven bestaan tussen Europa en omliggende delen van de wereld. Dat zal altijd voor een aanzuigende werking blijven zorgen. Wij kunnen niet iedereen die daar gevoelig voor is, hier een heenkomen bieden. Dat gaat simpelweg niet.

De heer **Roemer** (SP):

Precies. Dus moeten we iets doen aan die eerlijke handel waarover dit kabinet in ieder geval altijd niet thuis geeft.

Ik kom even terug op mijn vraag. De premier haakt eigenlijk alweer af. In zijn inleiding zei hij namelijk letterlijk dat de opvang in de regio moet verbeteren. Naast voorzieningen als water, slaappleaatsen en eten, betekent dat volgens hem ook: goed onderwijs en perspectief op werk. Ik ben inmiddels in tal van kampen geweest, waaronder in Kenia aan de Somalische grens, in een van de grootste kampen midden in de woestijn. Ik zag daar een meisje van 17 jaar met een baby op haar hand. Zij liet die baby registreren bij de UNHCR. De man van de UNHCR zei tegen mij: die moeder is hier ook geboren. Dat betekent dus: nooit onderwijs en nooit perspectief op werk. Dat is nu ook de situatie in Libanon, in Jorda-

nië en in delen van Turkije. Hoe kan de premier hier dan met droge ogen zeggen: we sturen ze allemaal terug; het enige wat we moeten doen, is een beetje perspectief geven?

Minister **Rutte**:

Met alle respect, maar de heer Roemer probeert al een paar keer karikaturen te maken van hetgeen ik hier zeg. Dat mag. Daarmee zet hij de zaken scherp aan. Ik verwijt hem dat niet. Het gekke is dat zijn visie dan eigenlijk het tegendeel is van wat hij zegt. Hij zegt dan eigenlijk dat het toch niet gaat veranderen, dat de situatie is wat die is, dat we dat moeten accepteren en dat er dus mensen in heel grote stromen naar Europa blijven komen, ook gebruikmakend van levensgevaarlijke vaarroutes en onvoldoende goed uitgeruste schepen. Dat zegt hij eigenlijk. Ik leg mij daar niet bij neer. Ik vind het onze gezamenlijke taak als Europa om ervoor te zorgen dat mensen wel meer perspectief hebben. Dat hoort ook bij fatsoen. Nogmaals, mensen zullen het liefst terug willen naar het land waar het op dat moment onveilig is. Anderen wezen daar ook al op. Maar anders zullen mensen nog steeds, ook als die kampen verbeteren, het liefste naar Zweden of Duitsland of Nederland komen. Dat begrijp ik allemaal, maar ik wil tegen die mensen kunnen zeggen: we hebben een fatsoenlijk plek voor je in de buurt van het land waar de ellende is; we hebben daar allemaal vreselijk hard aan gewerkt en we gaan je helpen om daar een goed heenkomen te krijgen.

De heer **Roemer** (SP):

Ik wou dat we dat konden zeggen. Ik ben er gaan kijken. Ik heb ze inderdaad gezien, die kampen midden in de woestijn. Je zult toch maar de eerste zeventien jaar van je leven in een woestijn doorbrengen zonder onderwijs en perspectief op werk. Ik heb het gezien. De situatie in Jordanië en Libanon is nog vele malen erger. Kinderen van 3, 4 jaar proberen iets van geld te krijgen door een bloem te verkopen. Misschien moet de heer Rutte daar ook maar eens gaan kijken. Ik vraag mij af of hij dan nog steeds met gemak kan zeggen: het stroomt hier over, we moeten daar een klein beetje geld naartoe sturen en dan kunnen we in ieder geval oprecht zeggen dat mensen daar een veilige plek hebben en dan zoeken ze het daar maar uit. Dat zegt hij eigenlijk. Ik kan mij oprecht niet voorstellen dat dit beleid door beide coalitiepartijen gedeeld wordt.

Minister **Rutte**:

Dat is het beleid dus ook niet. Ik verwijs ook naar de brief en hetgeen de twee fractievoorzitters van de coalitiepartijen daarover gezegd hebben. Dat gaat echt verder dan de heer Roemer hier schetst.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

De premier zegt dat hij de ambitie heeft om de omstandigheden in derde landen te verbeteren en ervoor te zorgen dat mensen niet hoeven te vluchten. Hij heeft het zelf over 10, 15, 20 en misschien wel 30 jaar. Waarom koppel je zo'n langetermijnaanpak dan zo strak

aan de opvang op de korte termijn en de herverdeling binnen Europa? Waarom zeg je dat het één ondeelbaar plan is? Waarom koppel je dat niet los? Waarom zeg je niet: we hebben de ambitie om ervoor te zorgen dat de mensen daar veiliger zijn en dat er meer vrede en veiligheid en perspectief op onderwijs en werk komt, maar we koppelen dat los van de plicht die we nu hebben om mensen op te vangen en de druk in die regio te verminderen? Waarom is die verbinding zo strak, anders dan om politieke redenen, om de coalitie bij elkaar te houden?

Minister **Rutte**:

Ook in eerdere voorstellen van de Partij van de Arbeid en de VVD zie je veel elementen terug die in deze brief voorkomen. Dat is logisch, want deze brief is natuurlijk ook geïnspireerd door het denken in de coalitiefracties. Daar zit een samenhang in. Als je je zou beperken tot het probleem binnen Europa — ik geloof dat de heer Samsom dat zei — en niet de situatie van de regio naar Europa zou adresseren, als je alleen het ene doet en het andere laat, dan is er geen balans. Je zult beide moeten doen. Mijn politieke taxatie is eerlijk gezegd niet dat ik grote problemen verwacht op de middellange termijn. Ik verwacht in Europa eerder veel discussie over de oplossing die de Commissie voorstelt voor de kortere termijn, waar Nederland overigens ook reflecties bij heeft. Ik schetste de Kamer dat al. Wij zeggen: pak meteen door. Dat gesprek zullen we voeren. Maar goed, dat lijkt mij lastiger realiseerbaar gezien de opstelling van veel landen in Oost-Europa. Ik hoop en verwacht overigens — ik heb daar ook aanwijzingen voor, maar ik weet dat niet zeker — dat onze voorstellen kunnen helpen om een aantal Oost-Europese landen ook mee te krijgen in de bewegingen op de kortere termijn. Het kan ook helpen om daar een brug te slaan, omdat zij zorgen hebben bij systemen van herverdeling als dat niet gepaard gaat met het aanpakken van de situatie in de regio.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Dit is weer een schets. Dat doet de premier heel vaak, schetsen hoe het Europese speelveld eruitziet en hoe wij daarin een rol spelen of wat onze positie daarin precies is. Mijn vraag is: wat is het standpunt van Nederland en waarom legt het kabinet die strakke verbinding? Waarom is dat nodig? Het is niet nodig om die verbinding te leggen. Je kunt de ene ambitie waarmaken zonder de strakke koppeling die nu wordt gemaakt.

Ik heb nog een andere vraag aan de premier. Hij denkt dat niet het vraagstuk van de lange termijn zal vastlopen in Europa, maar juist het vraagstuk van de korte termijn en de herverdeling binnen Europa. Is hij bereid om het lot van vluchtelingen niet in handen te leggen van een aantal Baltische staten, maar zelf een kopgroep te gaan vormen met landen die wél welwillend zijn?

Minister **Rutte**:

Dit is alweer de als-dan: als de top niet zou lukken ... Ik ga helemaal niet mee in die gedachte. Ik merk in Europa op dit moment dat veel collega's zeggen: we moeten dit probleem nu echt in samenhang oplossen. Ik heb er echt vertrouwen in dat dat kan lukken. Ik heb voor de komende dagen veel telefoongesprekken gepland staan. Ik weet dat Diederik Samsom in eigen politieke kring zijn best doet. Ik hoop ook op anderen hier. Ik hoop natuurlijk ook dat de heer Wilders in zijn politieke kring zijn best gaat doen om steun te krijgen voor deze plannen, en uiteraard de heer Klaver.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Een als-danvraag, zegt de premier, maar zo als-dan is het niet als we nu om ons heen kijken. De premier zelf schetst het ook. De kans is groot dat het kortetermijnplan niet op draagvlak kan rekenen en we op korte termijn geen oplossing vinden voor het probleem. Dat is niet het probleem van Europa, maar van al die vluchtelingen. Waarom zegt de premier niet gewoon: wij willen leiderschap tonen in Europa en een voortrekkersrol hebben op dit continent, dus we zijn bereid om een kopgroep te vormen? Waarom zegt hij niet: wat die Baltische staten, die een paar honderd mensen zouden moeten opnemen, er ook van vinden, wij gaan door?

Minister **Rutte**:

Als de Oost-Europese landen dit zouden horen, als de heer Klaver op mijn plek zou staan, zouden ze denken: nou, da's mooi, wij kunnen gewoon nee zeggen want ze gaan het toch doen. Zo werkt het toch niet?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het is geen spelletje.

Minister **Rutte**:

Het is wel een ...

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Het is wel een spelletje, zegt u.

Minister **Rutte**:

Ik zeg dat niet, maar de Oost-Europese landen hebben inhoudelijke bezwaren en wij proberen hen te overtuigen op de inhoud. Zij zouden zeggen: o, het gebeurt toch wel want je krijgt kopgroepen; this, that and the other. Dan krijg je ze toch nooit mee op de inhoud? Dat is toch niet verstandig?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Voorzitter, ...

De **voorzitter**:

Ik stel voor dat de minister-president doorgaat met zijn beantwoording.

Minister **Rutte**:

Ja, dat is net mijn suggestie. Ik denk dat ik een paar juridische vragen over wat te doen bij asielaanvragen in Europa nu al drie keer beantwoord heb, dankzij de vele gestelde vragen.

In de eerste termijn van de Kamer is er wat discussie geweest over de vraag wat een veilig derde land is. Hopelijk mag ik daarin enige helderheid brengen. De Procedurerichtlijn bevat heldere criteria die een veilig derde land definiëren. En hier komt-ie: de richtlijn vereist daarbij niet dat het Vluchtelingenverdrag is geratificeerd, maar alleen dat het principe van non-refoulement in overeenstemming met het Vluchtelingenverdrag wordt nageleefd. Dat betekent dat er de facto sprake moet zijn van het respecteren van non-refoulement, en dat betekent dat derde landen dus geen mensen mogen terugsturen naar een land waarin ze te vrezen hebben voor vervolging. Dat zeg ik omdat daarover een discussie ontstond tussen verschillende Kamerleden in eerste termijn.

Ik kom heel kort bij mevrouw Thieme, die een heel bijzondere link legde met de kwestie van milieu en klimaat. Maar goed, die is misschien niet eens zo vreemd. Laat ik daar in algemene zin over zeggen dat het kabinet er buitengewoon scherp op toeziet dat alle instrumenten die het ter beschikking staan, onderdeel van het beleid zijn. Ik noem bijvoorbeeld de geïntegreerde hulp- en handelsagenda en de samenwerking op politiek terrein en veiligheidsterrein, en natuurlijk ook het tegengaan van klimaatverandering, zeker ook waar die zou kunnen leiden tot gedwongen migratie. Dat is natuurlijk niet alleen denkbeeldig.

Nu kom ik bij de heikele kwestie van Syrië. Gaat Nederland meedoen aan bombardementen boven Syrië? Daarover hebben we gisteren ook gedebatteerd, dus ik denk dat ik herhaal wat Bert Koenders, de minister van Buitenlandse Zaken daarover gisteren zei. Het kabinet volgt de ontwikkelingen in Syrië zeer nauwlettend. Wij volgen daarbij ook de bijdragen van bondgenoten. De Kamer weet dat wij zijn begonnen met 5 Europese landen. Uit de 26 Europese NAVO-landen zijn er 5 actief geworden, ook met bombarderen, aan het Irakese deel van het conflict. Nederland is daar een van, dus wij liepen en lopen zeer voorop. Dat wordt ook in Europa erkend. De lijn van het kabinet daarbij is ook vastgelegd in de artikel 100-brief over de operatie tegen ISIS.

Die lijn volgt het kabinet. Het is waar dat er een volkenrechtelijk mandaat is om boven Syrië in te grijpen, maar dit betekent niet dat je dat dan ook automatisch doet. De vraag of

en zo ja, hoe Nederland hieraan invulling zal geven, vergt een apart besluit. Dit is een eigenstandige Nederlandse afweging en het kabinet zal die afweging met de Kamer delen zodra die is gemaakt. Ik zal er niet op vooruitlopen. Dit is een buitengewoon gevoelige kwestie, waarbij allerlei elementen moeten worden gewogen: het langetermijnperspectief, de situatie in Syrië en de vraag wat onze acties kunnen bijdragen aan de oplossing van het probleem. Wij zullen dit geheel bezien en de Kamer daarover nader informeren.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Als ik het goed begrijp, zal het kabinet wel een besluit nemen?

Minister **Rutte**:

In ieder geval een besluit over de vraag of wij daar wel of niet toe overgaan. Wij zullen dat op enig moment doen.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Punt is natuurlijk dat — indien het kabinet daartoe kan komen — het geen dag moet wachten, want de oorlog gaat verder en de bijdrage van Nederland kan grote positieve gevolgen hebben. Kan de premier aangeven wanneer een besluit zal worden genomen? Dit zijn toch allemaal keuzemogelijkheden die de afgelopen tijd al hadden kunnen worden gewogen? Daar moet dan op een gegeven moment een klap op worden gegeven, al dan niet politiek. Kan de premier aangeven welk tijdspad daarbij hoort?

Minister **Rutte**:

Voordat ik die vraag beantwoord, onderstreep ik wat ik zo-even zei, namelijk dat soms het beeld ontstaat dat Nederland heel weinig doet in de regio en in de strijd tegen ISIS. Wij behoren tot de oorspronkelijke vijf Europese landen die bereid zijn om met onze F16's te bombarderen aan het Irakese deel van het conflict. Daarmee lopen wij zonder meer voorop en ik vind dat ook logisch, omdat wij ervan overtuigd zijn dat wij een bijdrage moeten leveren. Soms krijg ik in het debat het gevoel dat als je dit niet heel snel uitbreidt naar Syrië, je dan een van de laatsten in Europa zou zijn die iets doet. Dat is echt niet waar.

Niettemin is dit een reëel debat over de eigenstandige vraag of je, gegeven ook de volkenrechtelijke situatie, boven Syrië actief zou moeten zijn, maar dit vraagstuk heeft heel veel facetten en aspecten. Ik leg mij ook niet vast op een termijn. Zodra het kabinet alle afwegingen heeft gemaakt en de situatie volledig in kaart heeft gebracht, laten wij dit aan de Kamer weten.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Mijn analyse is dat je op een gegeven moment een besluit moet nemen. Het conflict in het noorden is al een aantal jaren oud en de F16's zijn er al een jaar. Ik kan mij voorstellen

dat de premier zegt: wij willen hierover nadenken. Ik vraag hem wel op enig moment om een besluit opdat de Kamer kan zeggen: goed of niet goed. Als dat lang duurt, zal ik dit opnieuw vragen. De Kamer heeft immers geen idee welke overwegingen het kabinet heeft om ja of nee te zeggen. Ik kom hier misschien nog op terug in tweede termijn, maar dit is mijn verzoek aan de premier.

Minister **Rutte**:

Het verzoek is om er ooit een besluit over te nemen. Wij zullen de Kamer op enig moment een update geven van ons denken hierover, zeker.

Ik heb buiten de microfoon om — ik zeg dit even voor de Handelingen — aan het einde van de eerste termijn van de Kamer gezegd dat de vragen die de heer Pechtold opsomde van zijn lijstje, in mijn setje antwoorden zijn opgenomen. De heer Dijkhoff komt nog aan bod en hij zal ook een aantal dingen meenemen. Wij zullen nu echter niet alle vragen beantwoorden. Wij nemen daar echt even de tijd voor. Het is zoals de beroemde schrijver die vragen over zijn boek kreeg van een leraar Nederlands. Een kindje had het opgestuurd en hij zei: wat kan jouw leraar goede vragen stellen; ik kan er zo 30 van de 100 beantwoorden, maar voor de andere heb ik meer tijd nodig. Dat geldt hier ook. De Kamer heeft op onderdelen ingewikkelde bespiegelingen gegeven over de brief en die vragen om een zorgvuldige beantwoording. Ik meen echter dat ik de elementen die de heer Pechtold heeft genoemd, heb aangeraakt. Wij kunnen het antwoord van staatssecretaris Dijkhoff afwachten en als er dan nog prangende kwesties overblijven, kunnen wij proberen die nu op te lossen, maar wij laten ons niet opjagen. Het gaat om een belangrijke kwestie en wij moeten dat zorgvuldig doen.

De heer **Roemer** (SP):

Ik heb gevraagd naar de situatie van Saudi-Arabië. Kan de premier nog iets zeggen over de contacten en over zijn mening over de bijdrage van Saudi-Arabië? Is daarover nog iets nieuws te melden? Dat lijkt mij wel handig.

Minister **Rutte**:

Ik weersta de verleiding om in te gaan op de bespiegelingen over de gesprekken met individuele landen of de beschouwingen over individuele landen, omdat hierdoor naar mijn overtuiging de kans van slagen van het middellangetermijnperspectief dat het kabinet hier neerlegt, afneemt. Dit kan alleen in vertrouwelijkheid. Daar hoort bij dat het de Kamer vanzelfsprekend vrijstaat om opvattingen te hebben over wat landen in de regio al of niet doen. Volgens mij draagt het niet bij aan de doelstelling van het kabinet als ik daar ook aan mee ga doen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik had nog een vraag gesteld over de extra inspanningen die het kabinet gaat leveren op het gebied van integratie van de extra instroom die we kunnen verwachten.

Minister **Rutte**:

Daar zal de heer Dijkhoff op ingaan, zie ik.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Voorzitter. Ik moet wel zeggen dat na alle voorafgaande interrupties bij de minister-president het lijstje vrij overzichtelijk is geworden. Ik heb even overwogen om een lange inleiding te houden om dat te compenseren, maar mijn inschatting is dat het ook niet erg is als ik alleen de vragen die er nog liggen, beantwoord. Ik ben natuurlijk bereid om elke interruptie van de Kamer te beantwoorden, als er toch nog behoefte is aan meer.

Een van de cruciale vragen die de heer Roemer stelde, is of Nederland de huidige instroom aankan. Sommige vragen krijg je dagelijks en daar kun je standaard hetzelfde antwoord op geven, maar dit is een vraag waarbij ik er dagelijks over nadenk of het antwoord ja is. Vandaag is het antwoord ja, maar de situatie is wel dat het piept en kraakt, dat iedereen alle zeilen bij zet in de organisatie en dat we mensen bij aan het werven zijn, die natuurlijk nog opgeleid moeten worden. Mensen die een asielaanvraag hebben gedaan, moeten wat langer wachten op een antwoord. Alle medewerking van betrokken partijen en ook van de gemeenten is nodig.

Het is niet zo dat we ruim in ons jasje zitten en ons veel vertraging kunnen veroorloven, want die kan er onmiddellijk toe leiden dat de organisatie er moeite mee heeft om de situatie aan te kunnen. Tot nu toe lukt het om iedere dag bedden te hebben voor iedereen, en dat blijft het streven, maar ik zeg niet dat het ruim is. Vooral de doorstroming van vergunninghouders die in een asielzoekerscentrum wonen en die op papier, volgens het systeem, allang in een gemeente hadden moeten wonen, is een bottleneck. We zijn met de gemeenten in gesprek om te kijken of we dat kunnen versnellen, zodat de bedden in het asielzoekerscentrum weer benut worden door mensen voor wie zij echt bedacht zijn.

De heer **Pechtold** (D66):

Dat maakt wel duidelijk dat de voorganger van de staatssecretaris er een zootje van heeft gemaakt. Hij maakte ons vorig jaar angstig door te zeggen dat er 65.000 asielzoekers zouden komen. Uiteindelijk waren het er 26.000. Staatssecretaris Teeven heeft natuurlijk rekening gehouden met die 65.000 die hij aankondigde voor heel Nederland. Ik neem aan dat er dus een ruimte is van 40.000 plaatsen.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Die ruimte is er, zoals ik al zei, maar heel veel van die plaatsen worden nu ingenomen door mensen die eigenlijk al in een gemeente hadden moeten wonen, en dus niet meer in een asielzoekerscentrum, en dat kun je die mensen niet kwalijk nemen. Daarnaast heeft mijn voorganger bericht over een week. We hebben in de Kamer ook gezien dat er een hoog aantal uitkomt, als je de hoogste weekinstroom pakt en die extrapoleert met 52. Als het elke week zoveel is, dan ... Dat deed de heer Wilders in eerste termijn ook met de instroom van 1.800 per week die we nu hebben. We hebben in het voorjaar ook weken gehad met 300. Ik krijg ook vaak naar mijn hoofd dat ik niet kan rekenen omdat ik tussen de 35.000 en 40.000 mensen voorspel, terwijl er nu 1.800 in de week zijn, maar dat komt doordat niet iedere week hetzelfde is. We hebben extra capaciteit voorbereid en ingezet. Er lopen extra trajecten met gemeentes. We komen nu uit boven de bovenkant van die ramingen, zodat het nodig is om de procedures te versnellen om het aan te kunnen. Ik denk dat dit ook geldt voor de landen om ons heen, zoals Duitsland, bij de aankondiging over 800.000. 30% tot 40% komt uit de Balkan en hoeft dus geen opvang en geen tijdelijk of permanent asiel. Ook daar zie je dat de aantallen wel hoger zijn dan anderen verwacht hadden.

De heer **Pechtold** (D66):

Laat ik deze staatssecretaris dan complimenteren. Ik vond dat hij onlangs een verfrissend interview gaf. Hij gaat nu niet mee in het gevoel dat je het hoogste getal van de week direct moet uitspreiden over het hele jaar. Ik ben blij dat die sfeer onder zijn verantwoordelijkheid aan het veranderen is. Dat neemt niet weg dat ik vind dat dit kabinet, gezien die aankondiging van vorig jaar, wel nog meer had mogen doen aan het voorbereiden op opvang. Dat heeft ermee te maken dat mensen niet doorstromen naar woningen. Volgens de staatssecretaris hebben we nu bestuurders met lef nodig, die daarvoor de ruimte scheppen binnen hun gemeente. Daar moeten we alle druk op zetten. Ik hoop dat de staatssecretaris ons op een later moment ook wil laten weten wat de voortgang op dat vlak is.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Ja, zeker. Daarbij denk ik niet alleen aan druk op gemeenten, maar ook aan medewerking. Ik heb er begrip voor dat men niet in één week een oplossing kan vinden voor het aantal per gemeente dat er volgens het tabelletje zal komen. Wij bellen dus niet alleen om te zeggen "schiet eens op". Wij bekijken ook echt hoe wij samen creatieve oplossingen kunnen verzinnen en voor doorstroom kunnen zorgen. In de laatste weken van het reces heb ik de Kamer een update gestuurd. Als er binnenkort weer een update is, zal ik ook die aan de Kamer doen toekomen.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Misschien mag ik de staatssecretaris in deze ronde toch iets meegeven. Gisteren heeft in de Kamer een rondetafelgesprek plaatsgevonden. De VNG, het COA, VluchtelingenWerk

Nederland et cetera kwamen toen bijeen. Ook waren er vrijwilligersorganisaties, die inmiddels duizenden adressen en namen hebben verzameld van gastgezinnen. Ik kwam eigenlijk tot de conclusie dat er, nog even afgezien van alle belemmeringen en vragen die je kunt hebben, geen regie wordt gevoerd op het matchen van de gastgezinnen met de huidige statushouders in de azc's. Wil de staatssecretaris daarbij wél actief de regie voeren?

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Daarin moet ik even een nuancering aanbrengen. Wij hebben die regie natuurlijk wel, vooral als het gaat om het plaatsen van minderjarigen in pleeggezinnen. Daar hebben wij goede ervaringen mee en dat doen wij ook. Nu is er een soort luxeprobleem. Het spontane aanbod uit de samenleving is heel groot. De regie is er wel, maar het tempo is niet zo hoog dat je alles meteen kunt doen. Die regie blijft. Een dezer dagen stel ik het "zelfzorgarrangement" open — een heel raar woord — zodat wij ook kunnen samenwerken met mensen en organisaties in het maatschappelijk middenveld die op kleinere schaal hulp bieden. Daardoor maken wij het makkelijker dat mensen bij zo'n gelegenheid onderdak vinden en niet langer een plek in het asielzoekerscentrum hoeven te realiseren. Dat is uiteindelijk voor ons betaalbaarder en voor die mensen vaak ook prettiger.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Gisteren merkten wij tijdens het rondetafelgesprek dat het COA kijkt naar de VNG en dat de VNG weer kijkt naar VluchtelingenWerk Nederland. Als wij zo naar elkaar blijven kijken, frustriert dat wel de gastgezinnen die nu bereid zijn om de mensen uit de azc's te halen. Ik wil de staatssecretaris toch vragen om met de VNG om tafel te gaan zitten om te kijken naar de matching en de regie te voeren over de twee mogelijkheden die nu beschikbaar zijn. Ik heb begrepen dat het ZZA beschikbaar komt.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Dit heeft zeker de aandacht. Als je tijdens een hoorzitting de partijen één voor één vragen stelt, zullen zij het ook benadrukken als zij het gevoel hebben dat een ander hulp moet bieden. Gelukkig zit ik meestal met hen allemaal aan tafel en kijken wij niet naar elkaar, maar met elkaar naar het probleem. Ik voel bij al die partijen het commitment om dit in goede banen te leiden. Ook luxeproblemen zoals een groot aanbod van vrijwilligers, spontaniteit en draagvlak, zijn op korte termijn echter problemen. Ik ben het echter met de heer Voordewind eens dat dit er niet toe moet leiden — en wat ik nu zeg is goed bedoeld — dat het spontane aanbod vervalt in hobbyisme. Wij moeten de professionele koppeling behouden, met zorg voor de vluchteling om wie het gaat.

Omdat de lhbt'ers expliciet werden genoemd in de brief, vroeg de heer Van der Staaij of dit ook geldt voor anderen zoals christenen. In het plan dat wij hebben, is hervestiging, gelimiteerd, uiteindelijk de potentiële route om vanuit de regionale opvang naar Europa te

komen. In de praktijk zal het element geloof een grote factor zijn bij de beoordeling van de kwetsbaarheid van mensen. Onze hervestigingsinspanningen zijn er traditioneel op gericht om kwetsbare mensen voorrang te geven bij hervestiging. Dat geldt ook voor mensen die in algemene zin veilig zijn in een regionale opvang, maar voor wie de omstandigheden in een specifiek geval tekortschieten. Dat is dus zeker een factor waar rekening mee gehouden wordt.

Mevrouw Thieme heeft gevraagd naar het tussenmodel, de tussenfase; ik moet even het conceptuele onderscheid maken. Over die fase zegt het kabinet: je hebt noodoplossingen die bespreekbaar zijn als er ook commitment is aan het eindplan. Daarin zouden we zelfs nog meer ambitie willen tonen. We willen een EU-asielsysteem waarbij je geen nationaal asiel krijgt maar een Europees asiel met een standplaats. Hoe voorkom je dan dat je als standplaats Roemenië noemt en men zich na twee dagen hier meldt? Daarvoor stelt de Commissie een vijfjaarstermijn voor waarbinnen mensen in die standplaats moeten blijven. Een eventueel beroep op sociale voorzieningen is daarbij gekoppeld aan die standplaats.

Verder zijn er tal van vragen gesteld die ik met liefde beantwoord, maar wat ik niet doe omdat het een dubbeling zou zijn ten opzichte van de gedachtewisseling met de premier.

De **voorzitter**:

Daarmee is er een einde gekomen aan de beantwoording van de regering in eerste termijn. Ik ga ervan uit dat er behoefte is aan een tweede termijn.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Voorzitter. Er ligt een plan van het kabinet, een brief die meestal onnavolgbaar is, niet alleen voor de oppositie, maar ook voor de coalitie. Het is uit te leggen op die manier die je wilt. De VVD zegt dat het plan uiteindelijk ertoe moet leiden dat meer mensen in de regio worden opgevangen en dat er minder instroom is in Europa. De PvdA zegt dat het drukventiel juist nodig is, dat Europa meer mensen moet hervestigen. Het was aan de premier om in zijn eerste termijn daarin het midden te vinden. Dat vond hij niet. Hij koos heel duidelijk. Hij gaf aan dat dit er uiteindelijk voor gaat zorgen en dat het ook de ambitie is, dat er minder vluchtelingen naar Europa komen en minder vluchtelingen naar Nederland. Dat is helder. Het is niet mijn keuze, maar het is een heldere keuze.

Wij hebben het ook gehad over de koppeling van het langetermijnplan, wat mij betreft een onzalig langetermijnplan, aan de korte termijn en het feit dat het heel vreemd is om dit zo strak aan elkaar te koppelen. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat dit vooral is om

de coalitiebelangen bij elkaar te houden en niet zozeer om vluchtelingen te helpen. Daarom dien ik de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de regering een samenhangend plan heeft gepresenteerd dat zowel een component voor de korte termijn als een component voor de lange termijn bevat;

overwegende dat de urgentie van de plannen voor de korte termijn, waaronder de verdeling van vluchtelingen over Europa en extra middelen voor de vluchtelingenkampen in de regio, dermate groot is dat de uitvoering hiervan niet voorwaardelijk gemaakt kan worden aan een langetermijnagenda;

verzoekt de regering, de door haar voorgestelde plannen met betrekking tot een gemeenschappelijk Europees asielbeleid op korte termijn direct uit te voeren en niet voorwaardelijk te maken aan het draagvlak binnen de EU voor haar gewenste langetermijnoplossingen, en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Klaver, Roemer, Pechtold, Voordewind, Thieme, Kuzu en Klein.

Zij krijgt nr. 2031 (19637).

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Tot slot de integratie. Wij moeten als politici heel erg oppassen met uitspraken dat de mensen die met de huidige instroom komen, tijdelijk zullen blijven en uiteindelijk weer weg zullen gaan. Ik denk dat de realiteit is dat wel drie kwart van die mensen hier zal blijven. En dat zijn onze nieuwe landgenoten. Die mensen moeten wij niet een aantal jaren het zelf laten uitzoeken. Wij moeten hen vanaf het eerste moment laten integreren. Als wij dat niet doen, ben ik heel erg bang voor de gevolgen voor het draagvlak voor deze mensen in Nederland en het weer opnemen van nieuwe vluchtelingen. Omdat het kabinet daar tot nu toe niets over zegt en er veel te weinig aan doet, heb ik de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat van de asielzoekers uiteindelijk twee derde een verblijfsvergunning krijgt toegewezen;

constaterende dat asielprocedures vaak jaren duren en de mogelijkheden tot integratie via arbeid of professionele scholing voor asielzoekers zeer beperkt zijn;

overwegende dat het van groot belang is dat vreemdelingen al tijdens hun asielprocedure kunnen integreren in de Nederlandse samenleving;

verzoekt de regering, een plan van aanpak te formuleren waarin de integratiemogelijkheden van vreemdelingen middels arbeid en scholing worden vergroot, hiervoor de benodigde middelen vrij te maken en de Kamer hierover voor de behandeling van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Klaver, Pechtold, Voordewind, Thieme, Kuzu en Klein.

Zij krijgt nr. 2032 (19637).

De heer **Zijlstra** (VVD):

De VVD is ook voorstander van integratie van mensen die een verblijfstitel hebben in Nederland en die hier definitief mogen blijven. De heer Klaver suggereert dat je eigenlijk vanaf dag 1 dit mag doen. Het gaat toch niet zo zijn, zo vraag ik ter verduidelijking aan de heer Klaver, dat dit weer leidt tot afgewezen asielverzoeken waarbij zijn partij bepleit dat de afgewezen mensen zo goed geïntegreerd zijn dat zij toch moeten blijven? Hij blijft dan hopelijk wel steunen dat iemand die wordt afgewezen, wel of niet geïntegreerd zijnde, gewoon moet vertrekken?

De heer **Klaver** (GroenLinks):

We hebben de regels zoals we die kennen. Voor mij is het belangrijkste dat we de realiteit onder ogen moeten zien dat het merendeel van de mensen die hier komen en asiel aanvragen, dat ook krijgt. Ik wil mij niet richten op het kleine deel dat wordt afgewezen, maar op de grote groep die uiteindelijk gaat blijven. Als alle procedures zijn doorlopen en mensen uiteindelijk worden afgewezen, worden zij in principe uitgezet. Maar wat mij betreft zijn er altijd uitzonderingen. Bijvoorbeeld als het gaat om kinderen die hier gewoon geworteld zijn, vind ik dat het kabinet of de verantwoordelijke bewindspersoon zijn discretionaire bevoegdheid moet gebruiken.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Dat was precies waarom ik de vraag stelde, want feitelijk wil de heer Klaver hier dus een sluiproute introduceren voor mensen die dit hebben gedaan. Dat kan best goed zijn, maar als je dat doet, komt het "geworteld" principe naar voren. Dus als je goed geïntegreerd

bent en je wordt afgewezen, mag je volgens GroenLinks waarschijnlijk blijven. Dan zijn we wel weer het paard achter de wagen aan het spannen.

De heer **Klaver** (GroenLinks):

Ik zei het net helder. Ik maakte er alleen een uitzondering op. Als je hier komt en je voldoet niet aan de regels, dan zul je uiteindelijk weg moeten. Ik maakte één uitzondering, voor kinderen die hier al heel lang zijn en die geworteld zijn. Wat mij betreft moet je die niet wegsturen.

De heer **Pechtold** (D66):

Voorzitter. Dit debat heeft naar mijn gevoel pijnlijk blootgelegd dat onze coalitiepartijen een totaal verschillende uitleg hebben van het kabinetsplan. De PvdA zegt: Libanon zit vol, de VVD zegt vervolgens: Libanon kan er nog wel 120.000 mensen bij hebben. De PvdA zegt: we gaan meer mensen opnemen, de VVD zegt: pas als de Europese Unie belooft de buitengrenzen dicht te gooien, kunnen we tijdelijk meer mensen opnemen. De VVD heeft het over een harde eis, een voorwaarde om uiteindelijk het fundamentele recht op asiel te kunnen afschaffen, de PvdA negeert dit. De PvdA staat toe dat Nederland zich in Europa totaal voor schut zet met een plan dat al lang afgeserveerd is. Mogherini zegt: ik peins er niet over om dit plan uit te voeren, want Zijlstra kan eisen wat hij wil, maar dit besluit zal toch wel genomen worden, er lijkt in de Raad al lang een gekwalificeerde meerderheid te zijn en deze voorstellen zijn bindend. Daarom dien ik de volgende moties in. De eerste gaat over de gekwalificeerde meerderheid waarop het eerste deel van het voorstel van toepassing is.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de besluitvorming in de Europese Raad per gekwalificeerde meerderheid zal verlopen;

overwegende dat de voorstellen voor Europese hervestiging en herverdeling een bindend karakter hebben;

verzoekt de regering, een per gekwalificeerde meerderheid genomen besluit over de migratieplannen van de Europese Commissie ruimhartig uit te voeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Pechtold, Voordewind en Klaver. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2033 (19637).

De heer **Pechtold** (D66):

Een van de plannen voor maandag, vandaag niet besproken, is dat ieder land €6.000 per geplaatste asielzoeker krijgt. Mijn fractie vindt dat eigenlijk idioot. Omgerekend is dat ongeveer 750 miljoen. Laten wij dat geld alsjeblieft inzetten voor opvang in de regio. Daarom de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat in de bindende verdeelsleutel voor herplaatsing van asielzoekers de Europese Commissie €6.000 per geplaatste asielzoeker uitkeert aan de ontvangende lidstaat;

overwegende dat zowel de Europese Commissie als het kabinet zich committeert aan forse extra steun voor opvang in de regio;

verzoekt de regering, er in de Raad voor te pleiten de uitgekeerde €6.000 per geplaatste asielzoeker in zijn geheel ten goede te laten komen aan investeringen en hulp aan de regio in plaats van aan de lidstaten zelf,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Pechtold, Voordewind en Klaver. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2034 (19637).

De heer **Pechtold** (D66):

Mijn laatste opmerking ging over het fundamentele recht op asiel. Ook daarover heb ik een motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Nederland zich in verschillende internationale verdragen gecommitteerd heeft aan het fundamentele recht op asiel;

overwegende dat conform de huidige voorstellen van het kabinet op termijn het fundamentele recht op asiel aangetast zal worden;

verzoekt de regering, op geen enkele wijze in te stemmen met een aantasting van het fundamentele recht op asiel,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Pechtold. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2035 (19637).

De heer **Roemer** (SP):

Voorzitter. Ik krijg een beetje een déjà vu. Dit debat lijkt namelijk op het bed-bad-brooddebat. Er zijn grote verschillen van inzicht over de oplossingen tussen beide coalitiepartijen, ook al staan die oplossingen al op papier. Ergens is dat bijzonder triest. Ik krijg ook een nare smaak in de mond als de premier enerzijds zegt dat vluchtelingen zich in zeer slechte omstandigheden bevinden in de regio rond Syrië, maar anderzijds aangeeft dat de landen daar in de buurt het allemaal maar zelf moeten opknappen. Weliswaar is daarvoor een zak met Nederlands geld beschikbaar en zijn er de nodige aanmoedigingen vanuit dit kabinet, maar feit is dat kinderen daar geen onderwijs krijgen. Laat staan dat mensen daar perspectief hebben op werk. We hebben gesproken over de vreselijke omstandigheden. Mijn partijgenoten hebben met eigen ogen gezien hoe kwetsbaar kinderen zijn die zich bevinden in de regio van Syrië, in Libanon of in Turkije. Om een verloren generatie tegen te gaan, dien ik de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het kabinet in EU-verband werk wil maken van de verbetering van perspectief voor vluchtelingen die zich nu en in de toekomst (zullen) bevinden in de regio rondom Syrië;

overwegende dat de situatie voor met name kinderen in deze regio in veel gevallen erbarmelijk is en dat de kinderen in bijvoorbeeld een land als Libanon, waar zij de meest basale zaken als veilige huisvesting, medische zorg, bescherming van rechtswege en scholing moeten ontberen, onacceptabel grote risico's lopen;

verzoekt de regering om zich zowel zelfstandig als in EU-verband uit te spreken voor een ruimhartiger hervestigingsbeleid waar het gezinnen met jonge kinderen betreft en het huidige Nederlandse quotum te verruimen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Roemer. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2036 (19637).

De heer **Roemer** (SP):

We hebben gesproken over vluchtelingen. Ik had met de premier even een debat over het weghalen van de oorzaken. Eén van de oorzaken is de instabiliteit in de regio. Een andere oorzaak betreft de run door armoede. Met name in Afrika ontbreekt het aan eerlijke handel. Laten we wel wezen: we kunnen met de ene hand wel geven, maar als we er met de andere hand heel veel weghalen, schieten we niets op. Er stroomt jaarlijks tien keer zoveel geld uit Afrikaanse ontwikkelingslanden dan dat er inkomt. Daarom dien ik de volgende motie in.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de voorgestelde oplossingen van zowel het kabinet als de Europese Commissie zich louter richten op symptoombestrijding en niet op de oorzaken van de migratiestromen;

overwegende dat een van de oorzaken van de migratiestromen de zwakke economie en de daardoor veroorzaakte hoge werkloosheid in Afrika is;

overwegende dat de regering eerder dit jaar 50 miljoen euro beschikbaar heeft gesteld om economie en werkgelegenheid in Afrika te versterken;

overwegende dat Afrikaanse landen jaarlijks 10 miljard euro mislopen als gevolg van belastingontwijking;

verzoekt de regering, de middelen voor het versterken van economie en werkgelegenheid in Afrika te koppelen aan het terugdringen van belastingontwijking,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Roemer. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2037 (19637).

De heer **Wilders** (PVV):

Mevrouw de voorzitter. De islamitische invasie heeft vandaag groen licht gekregen. Kamer en kabinet hebben zich daar eigenlijk achter geschaard. Van onze minister-president mag je het woord "islam" niet eens in de mond nemen. Hij wil het er liever helemaal niet over

hebben. Laten we met zijn allen de kop in het zand steken en ons overgeven. De heer Rutte is de leider van de culturele kamikaze van Nederland.

Er is hier een totaal gebrek aan urgentie. Men is ook totaal losgezongen van de gevoelens en gedachten die buiten deze Kamer, bij de gewone man en de gewone vrouw leven. Zij willen helemaal niet dat dankzij de VVD de grenzen wagenwijd openblijven. Zij willen helemaal niet dat er 1.800 asielzoekers per week binnenkomen en dat er, alsof 1.800 per week niet genoeg is, dadelijk nog eens 9.000 bij komen. Er komen er zelfs nog veel meer als die mensen allemaal hun familieleden laten overkomen. Zij willen ook niet dat dat ons per asielzoeker €36.000 kost. Dat willen de mensen in Nederland niet, niet omdat ik dat zeg, maar omdat het uit alle peilingen en reacties blijkt. Iedereen die zegt dat dat niet zo is, die is wereldvreemd.

De heer **Pechtold** (D66):

1.800 per week. De staatssecretaris zei daarnet dat dat één week is gebeurd. Er zijn ook weken met 300 asielzoekers. Houdt de heer Wilders dit vol of niet?

De heer **Wilders** (PVV):

Zeker, en het worden er nog veel meer. Bij de interruptiemicrofoon staat zo iemand die zijn kop al jaren in het zand steekt: de grote ontkenner van Nederland. Dat is wat de heer Pechtold is. Vannacht zijn er in één nacht 3.700 mensen van Hongarije naar Oostenrijk getrokken. Er zijn 3.300 mensen van Servië naar Hongarije gereisd. Die komen ook door. Dat zijn er dus 7.000 in één nacht. En dan heb ik het nog maar over één route. Van 1.800 gaat het eerder naar 2.000 of 2.500 dan dat het er minder worden. Het worden er nog veel meer.

De heer **Pechtold** (D66):

Maar dat zijn het er dus niet. Het zijn er zelfs minder dan in de jaren negentig, toen de heer Wilders hier gewoon als Kamerlid zat en het allemaal accepteerde. Het zijn er nu minder. Volgens de heer Wilders steek ik mijn kop in het zand. Ik weet niet waar hij zijn kop in steekt.

De heer **Wilders** (PVV):

U steekt uw kop gigantisch in het zand. Het is een beetje lastig, want het zijn allemaal belabberde interrupties van de heer Pechtold, waardoor ik moet herhalen wat ik al eerder heb gezegd. Mevrouw Merkel zegt dat er dit jaar 800.000 mensen naar Duitsland komen. Ik zeg: maal drie, omdat ze zeker twee mensen laten overkomen in de gezinsvorming en gezinshereniging. Dan praten wij dus over 2,5 miljoen mensen. In Nederland gaan de cijfers in iets mindere mate ook die kant op. Dat is niet alleen een invasie, dat zijn gigantische cijfers. Nederland wil dit niet. Mijnheer Pechtold, Nederland wil dit niet. U bent hier

allemaal losgezongen van de werkelijkheid. Als Nederlanders kunnen kiezen of ze die €36.000 per asielzoeker ook hier in Nederland kunnen uitgeven, dan is de keuze snel gemaakt.

Ik vind het een schande. Ik lees en krijg e-mails van ouderen, van de bejaarden van Nederland. Het gaat om mensen die hun eigen risico in de zorg niet meer kunnen betalen. Het gaat om mensen die hun medicijnen bij de apotheek laten staan omdat ze ze niet kunnen betalen. Ik kreeg gisteren een mail van een vader die boos was omdat zijn dochter die in de verzorgingssector werkt, die nacht in haar eentje op 71 bejaarden had moeten passen. Als er brand was uitgebroken, dan waren die ouderen omgekomen. Terwijl wij die problemen in Nederland hebben, gaan wij honderden miljoenen aan de asielzoekers geven. Mensen als de heer Pechtold zijn niet alleen de weg kwijt, maar ze zouden zich dood moeten schamen.

Vandaar maar één conclusie: grenzen dicht, grenscontroles invoeren, opvang in de regio en het geld hier en nergens anders besteden. Niet alleen omdat de PVV dat wil, maar omdat het voortbestaan van ons land op het spel staat.

De heer **Van Klaveren** (Groep Bontes/Van Klaveren):

Voorzitter. Ik heb de reactie van het kabinet gehoord en die stelt teleur. Wij hebben de heer Klaver van GroenLinks vandaag gehoord. Hij maakte zich zorgen over de kinderen van Libanon. Ik heb zelf twee kleine kinderen en ik maak mij oprecht zorgen over de gevolgen van het opengrenzenbeleid, over de toekomst van ons land en over de toekomst van onze eigen kinderen. Vandaar de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Nederland, net als andere Europese landen, geconfronteerd wordt met de komst van enorme aantallen asielzoekers;

overwegende dat deze ontwikkeling exorbitante kosten met zich meebrengt;

overwegende dat de reeds bestaande integratieproblematiek erdoor zal verergeren;

overwegende dat de AIVD heeft aangegeven dat er geronseld wordt onder asielzoekers door terreurorganisaties;

overwegende dat dit alles het absorptievermogen van ons land ver te boven gaat en een gevaar oplevert voor de veiligheid van ons land;

constaterende dat het kabinet echter doorgaat met een beleid waarbij grote groepen asielzoekers naar ons land blijven komen;
zegt het vertrouwen in het kabinet op,
en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Klaveren. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2038 (19637).

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Voorzitter. De twee brieven van het kabinet, of moet ik "de twee coalities" zeggen, betreffen zowel de korte als de lange termijn. Voor de korte termijn stelt het kabinet voor alle vluchtelingen die in Europa komen, te verdelen over de lidstaten. Ik moet zeggen dat in de beantwoording van de vragen daarover eigenlijk besloten lag wat veel in dit debat gebeurde: de minister-president antwoordt niet als het hem politiek niet meer uitkomt en hij antwoordt uitgebreid als het hem politiek wel uitkomt. Daarom herhaal ik mijn vraag.

Dit jaar komen er volgens de ramingen zo'n miljoen vluchtelingen naar Europa. Er komen er alleen al 800.000 naar Duitsland. Dat is niet mijn raming, maar een raming van Europa. Wat betekent dat voor de komst van vluchtelingen naar Nederland, indien Europa, zoals het kabinet wil, alle vluchtelingen zal verdelen? Klopt het dat dit aanzienlijk meer is dan de huidige geraamde aantallen?

Dan de langere termijn: gaan de grenzen al of niet dicht? Ik kom even terug op iets wat in eerste termijn is gewisseld. Ik stelde toen een vraag aan de heer Zijlstra over het feit dat de VVD altijd roept dat alle grenzen dicht moeten. De heer Zijlstra reageerde daarop met: nee, anderen zeggen dat wij dat zeggen. Het is voor mij de kern van het verhaal, omdat daar volgens mij, als ik dat grote woord mag gebruiken, de grote leugen in zit, namelijk dat alle grenzen ooit dicht zouden kunnen. Ik hoefde maar terug te gaan naar het plan van de heer Azmani om te lezen: er zijn geen asielaanvragen meer mogelijk binnen Europa en de Europese buitengrenzen gaan dan ook echt dicht. Sta daarvoor! Ik zeg dan op mijn beurt: erken dat dit nooit zal gebeuren.

Over wat er wel moet gebeuren, bestaat deels consensus in de Kamer, namelijk de bron aanpakken en een deel van de vluchtelingen herverdelen. Over het aanpakken van die bron heb ik met de minister-president kort gesproken, toen wij spraken over het bestrijden van IS in Syrië. Ik realiseer me dat het niet gebruikelijk is — ik zal dat dan ook niet doen — om de Kamer bij motie het kabinet te laten vragen om militaire acties te plegen. Wat ik

wel wil doen, is het kabinet oproepen om op korte termijn een besluit te nemen. Men weet wat het CDA hiervan vindt, maar we moeten op een gegeven moment wel een keuze maken. Vandaar mijn eerste motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het vluchtelingenvraagstuk het aanpakken van de grondoorzaken vergt en dat een belangrijke grondoorzaak de gruweldaden van IS zijn;

constaterende dat een volkenrechtelijke rechtsgrond om IS in Syrië te bestrijden aanwezig is;

verzoekt de regering, op korte termijn aan de Tweede Kamer te berichten of Nederland bereid is, militair bij te dragen aan de groeiende coalitie van landen die IS ook in Syrië bestrijden;

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Haersma Buma en Van der Staaij. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2039 (19637).

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Mijn tweede motie beoogt meer actie op het wel bereikbare doel te zetten. Er moet hoe dan ook meer opvang in de regio komen. Dat is heel moeilijk, want zoals we met zijn allen hebben besproken, vergt dat internationaal overleg.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het tot stand brengen van meer opvang van vluchtelingen in de regio en toetsing van hun asielaanvragen in de regio van herkomst intensief Europees en internationaal overleg vergt;

constaterende dat Nederland als voorzitter van de Europese Unie in de eerste helft van 2016 een uitgelezen kans heeft om de agenda te zetten;

verzoekt de regering, tijdens het Nederlandse EU-voorzitterschap de duurzame aanpak van de vluchtelingencrisis tot hoofdprioriteit te maken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Haersma Buma. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2040 (19637).

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik heb het even laten bezinken, maar ik snap toch de logica van de heer Buma niet. Hij verwijt de VVD dat we nog steeds staan voor hetgeen we in maart hebben opgeschreven en het kabinet dat nu gaat uitvoeren. Daarmee zouden we volgens hem namelijk iets anders doen dan we hebben beloofd. Volgens mij hebben wij aangegeven dat opvang in de regio nodig is en dat er geen recht op asiel meer is in Nederland als die opvang er is. Ik vind het prima dat de heer Buma daarvoor de woorden "grenzen dicht" gebruikt. Dat mag, want dat is hetgeen hier wordt geregeld. Vervolgens komt hij echter met een heel rare redenering om aan te tonen dat dat niet consistent zou zijn. Kan hij nog een poging doen om het mij uit te leggen, want ik begrijp hem gewoon niet?

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Graag. De heer Zijlstra zegt nu weer dat het best is als ik het zo wil noemen, maar toen ik hem vanochtend de vraag stelde of de VVD alle grenzen in Europa dicht wil, zei hij: dat zeggen anderen, maar willen naar alle opvang daar, enzovoort. Ik lees hier daadwerkelijk dat de VVD zegt: als wat wij willen gebeurt, dan gaan alle grenzen van Europa dicht. Ik zeg u dat dit nooit gaat gebeuren. Daarom is het een leugen, want de heer Zijlstra weet dat het nooit gaat gebeuren.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Ik begrijp de verwarring, want de heer Buma zegt het absoluut, maar zo hebben wij het niet gezegd. Het geldt voor die mensen die in een veilige regio zitten, maar er zijn ook regio's waar geen veiligheid geboden kan worden. Dan is de grens inderdaad niet dicht. Als de heer Buma dat bedoelt, klopt het, maar voor die mensen die een veilige haven in de buurt hebben, geldt het wel degelijk.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Tja, moet ik nou nog een keer de tekst van de heer Zijlstra herhalen? "Er zijn geen asielaanvragen meer mogelijk binnen Europa en de Europese buitengrenzen gaan dan ook echt dicht". Dat zijn de woorden van de heer Azmani en de heer Zijlstra. Eindelijk wordt nu erkend wat ik zeg. Eindelijk kunnen wij nu met zijn allen zeggen: u weet dat het nooit gaat gebeuren.

De heer **Kuzu** (Groep Kuzu/Öztürk):

Voorzitter. Als een buitenstaander naar dit debat luistert, krijgt hij wellicht de indruk dat de brief van het kabinet over dit onderwerp een heel filosofische brief is. De brief wordt op verschillende manieren geïnterpreteerd door de verschillende coalitiepartners, maar volgens mij is de uitleg van het kabinet duidelijk. Er zit een voorwaardelijkheid in. Die achten wij niet wenselijk. Dat is dan ook de reden waarom wij de motie van de heer Klaver hebben medeondertekend. Voorts zullen wij alle moties die neigen in de richting van humaniteit en medemenselijkheid steunen. Wij hebben daarin internationaal, Europees en nationaal een verantwoordelijkheid. Ik wil een motie indienen over die nationale verantwoordelijkheid, want er is ook iets wat wij nu kunnen doen.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de IND bij twijfel over iemands geboortedatum regelmatig de geboortedatum "00-00-jaartal" op de asielvergunning van mensen zet;

constaterende dat het hier om naar schatting 17.000 mensen gaat en dit aantal dagelijks toeneemt;

constaterende dat mensen met geboortedatum "00-00-jaartal" daar enorme praktische problemen mee krijgen (bij het afsluiten van verzekeringen, telefoonabonnementen enzovoorts) en hun leven een bureaucratische hel wordt;

verzoekt de regering, met grote urgentie naar dit probleem te kijken en voorstellen te doen om het op te lossen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kuzu. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2041 (19637).

De heer **Van der Staaij** (SGP):

Mevrouw de voorzitter. Ik dank de bewindslieden voor de beantwoording. Wij hebben allemaal verwezen naar beelden die ons allemaal geraakt hebben. Die beelden zeggen wel dát er wat moet gebeuren, maar niet wát er uiteindelijk moet gebeuren. Dat vraagt ook een politieke discussie, die wij vandaag met elkaar hebben gevoerd. Daadkracht is ontzettend belangrijk, maar de invulling vraagt doordinking voor de korte en lange termijn. Wij steunen de lijn om in te zetten op versterking van de menswaardige opvang van vluchtelingen binnen Europa, maar ook de verbetering van opvang in de regio zelf, gekoppeld aan die

langetermijnregistratie en -opvang in de regio. De SGP-fractie acht die koppeling, die ook het kabinet maakt, terecht.

Ik ben de staatssecretaris dankbaar voor de toezegging om in het kader van de hervestiging ook uitdrukkelijk de positie van christenen in ogenschouw te nemen, naast die van de al genoemde lhbt'ers.

Ik heb nog een motie op het punt van de kosten van de opvang van asielzoekers. Wij vinden het belangrijk dat de kosten van de opvang van asielzoekers die ook uit andere delen van Europa nu naar hier zijn gekomen, niet ten koste gaat van de inzet voor ontwikkelingssamenwerking, het geslonken budget voor ontwikkelingssamenwerking waarmee wij nu al te maken hebben.

Vandaar de volgende motie.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de kosten voor opvang van asielzoekers in Nederland voor een groot deel ten laste komen van middelen die onder meer regio's van herkomst moeten versterken, terwijl de versterking van deze regio's onmisbaar is om de migratieproblematiek bij de bron aan te pakken;

verzoekt de regering, ernaar te streven dat stijgende kosten voor opvang van asielzoekers in Nederland als gevolg van Europese afspraken niet ten laste komen van het budget voor ontwikkelingssamenwerking,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van der Staaij en Voordewind. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2042 (19637).

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Voorzitter. Ik dank de minister-president en de staatssecretaris voor de beantwoording van en de nadere toelichting op de brief. Uit die nadere toelichting werd duidelijk dat er een koppeling werd gelegd tussen het opnemen van vluchtelingen in Europa en in Nederland en de langetermijnstrategie. Mijn fractie wijst die koppeling af. De nood van de opvang is nu en daarom moet er nu gehandeld worden. Daarom hebben wij de motie van collega Klaver ondersteund.

Voor een betere opvang in de regio moeten daar serieuze investeringen plaatsvinden. Dat mag niet ten koste gaan van ontwikkelingssamenwerking; vandaar de steun voor de motie van collega Van der Staaij.

Wij hebben het ook gehad over hervestiging, waarover ik de volgende motie heb.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er sprake is van een ongekeerde humanitaire crisis aan de buitengrenzen van Europa waardoor een aanzienlijke migratiestroom op gang is gekomen die gepaard gaat met enorme risico's voor de vluchtelingen;

overwegende dat extra kwetsbare groepen zoals vrouwen, christenen en lhbt's vaak niet in staat zijn om zelf te vluchten naar veilige landen;

verzoekt de regering, het aantal op te nemen genodigde vluchtelingen via het hervestigingsprogramma van de UNHCR te vergroten, waarbij er extra aandacht komt voor deze kwetsbare groepen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Voordewind, Slob, Van der Staaij, Klaver en Roemer.

Zij krijgt nr. 2043 (19637).

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

De laatste motie gaat over een voor mijn fractie cruciaal punt, namelijk het recht om asiel aan te vragen. Dat moeten we niet willen afsluiten, ook niet als we kijken naar het recht van registratie in Afrika of het Midden-Oosten.

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het kabinet een migratieplan heeft gepresenteerd waarin op de lange termijn asielzoekers buiten Europa asiel dienen aan te vragen, terwijl dit voornemen op gespannen voet staat met internationale verplichtingen zoals onder meer vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het VN-Vluchtelingenverdrag en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind;

verzoekt de regering, niet te tornen aan het non-refoulementbeginsel en het recht van asielzoekers om in Nederland asiel aan te vragen in stand te houden, en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Voordewind, Slob, Klaver en Roemer. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2044 (19637).

Mevrouw Thieme heeft zich afgemeld en de heer Klein ziet af van zijn tweede termijn. Ik geef het woord aan de heer Samsom.

De heer **Samsom** (PvdA):

Voorzitter. Het is in zijn geheel een zeer levendig debat en op onderdelen ook wel een begrijpelijk debat; begrijpelijk omdat een aantal oppositiepartijen dit debat hebben gebruikt om het licht te ontdekken tussen de VVD en de Partij van de Arbeid, als het gaat om onze visie op vluchtelingen- en asielvraagstukken. Die moeite is gewaardeerd en die is ook geslaagd. Dat is niet zo gek, want er is een enorm verschil in de manier waarop de VVD en de Partij van de Arbeid aankijken tegen het vluchtelingen- en asielvraagstuk. Dat verschil was er aan het begin van deze periode en het zal er aan het eind van deze periode nog steeds zijn. Tijdens deze periode echter hebben de PvdA en de VVD — overigens niet alleen zij, maar ook alle andere partijen — de opdracht, de dure plicht om die verschillen te overbruggen en te doen wat nodig is. In veel gevallen leidde dat soort compromissen tot de afspraak: als jij dit niet doet, doe ik dat niet. De heer Pechtold kan daar altijd zo smakelijk over vertellen. Dan maken we het elkaar niet moeilijk, maar is de wereld geen stap vooruit gekomen. De bed-bad-broodcrisis was een goed voorbeeld dat het lang niet altijd lukt, maar in dit geval lukte het de VVD en de Partij van de Arbeid wel om te zeggen: dit vind ik heel belangrijk en dat vind jij heel belangrijk. Eigenlijk vinden wij het belangrijk dat we het allebei gaan doen omdat het allebei nodig is.

Het is nu tien over vier, het wordt donker in Turkije. Vanavond stappen er gewoon weer een aantal mensen in zo'n bootje. We moeten alles, maar dan ook alles doen om dat tegen te gaan. Dat betekent dus: hervestiging. De mensen die nu de overtocht al gehaald hebben, verkeren namelijk in erbarmelijke omstandigheden. Lesbos is op dit moment het ergst. Tegelijkertijd moet je alles op alles zetten om ervoor te zorgen dat de drang, de wanhoop, die leidt tot zo'n tocht met een bootje, wordt weggenomen. Dat betekent investeren in de regio. Dat betekent mogelijkheden creëren voor hervestiging en dus de ambitie en de visie — ik ben blij dat deze premier daar nu een keer op inhaakt — dat het ook daar

een veilige regio kan worden. Dat is het nu niet — geen misverstand daarover — maar dat kan het wel worden als we hard genoeg ons best doen.

Er worden hier discussies gevoerd over de koppeling. Gezien de discussie die werkelijk plaatsvindt in Europa, moeten degenen die ongerust zijn over het ene onderdeel, snoeihard pleiten voor een koppeling. Want het ene onderdeel waar de premier en ik overigens ook terecht zeer ongerust over zijn, is de noodzaak tot urgente herverdeling van al die asielzoekers die nu in Zuid-Italië, Zuid-Griekenland en Hongarije in erbarmelijke omstandigheden verkeren. Als je ziet wat iedereen inbrengt in de discussie — vandaag worden er weer in de Permanente Vertegenwoordiging door 28 PV'ers, de hoogste ambtenaren, voorbereidingen getroffen — wordt het je koud om het hart. Ik zou de collega's willen oproepen om te pleiten voor de koppeling. Het minst omstreden onderdeel zijn de regionale investeringen en het vergroten van de mogelijkheden voor hervestiging. Het meest omstreden onderdeel, dat misschien wel dreigt te sneuvelen, is het onderdeel van hervestiging van asielzoekers die nu in zeer ingewikkelde omstandigheden verkeren.

Ik doe een dringende oproep om die koppeling juist vast te houden. De logica van de heer Pechtold in zijn interruptie was om de koppeling los te laten, zodat beide onderdelen de finish halen. Ik ben misschien iets te veel bèta, maar die logica snap ik niet. Als je beide onderdelen de finish wilt laten halen en je ziet dat een onderdeel een sterkere motor heeft — de regionale investeringen en de hervestigingsmogelijkheden — dan moet je aan de koppeling vasthouden. Daarmee halen we de landen namelijk verder over.

Ik doe nog een oproep. Want inderdaad, zoals ik al in mijn eerste termijn zei: we hebben allemaal politieke families. Ik vergat bijna de heer Pechtold daarbij te noemen. Zijn politieke familie is nog wel het meest trots op haar Europese karakter. Premier Rõivas van Estland, liberaal en lid van de ALDE-partij, verzet zich op dit moment tegen allerlei voorstellen voor hervestiging in Europa. Pak de telefoon, grijp die mogelijkheid. Ik zou die oproep ook aan de heer Buma willen doen. Mijnheer Buma, ik weet hoe lastig het is, maar blijft u het vooral proberen bij uw politieke familiegenoot Orbán. En ook wij hebben er nog wel een paar te gaan. Ook de sociaaldemocraten hebben op dit punt nog wel een appeltje te schillen met onze collega's Fico en Sobotka in Slowakije en Tsjechië. Daar moet het gebeuren, collega's.

Hier in Den Haag gebeurt ook van alles, inclusief Haags spel. Ik doe er zelf aan mee, ik vind het prachtig. Maar als we echt iets willen doen voor die vluchtelingen, dan zullen we nu alle Europese krachten die we hebben, moeten mobiliseren. Daarvoor kun je naar het kabinet kijken. Dat mag, dat is hun rol, daar worden ze voor betaald. Ik vind dat ze dat moeten doen, maar wij kunnen ook onze rol spelen. Ga dat doen, opdat we aan dit probleem eindelijk een einde kunnen maken.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

We luisteren weer naar de sonate pathétique van de heer Samsom over de hele wereld, maar laten we toch proberen het dicht bij huis te brengen. Ik heb een vraag gesteld aan de minister-president waarop hij geen antwoord wilde geven. Wat precies is de consequentie van een van de keuzes? Alle vluchtelingen in Europa moeten verdeeld worden. Dat is een van de elementen van de brief. Is de heer Samsom er wel toe bereid om te zeggen wat de premier probeert te omzeilen maar wel weet, namelijk om hoeveel mensen het voor dit jaar in Nederland zou kunnen gaan? Op basis van een bepaald percentage van ongeveer 1 miljoen — dat zijn de Europese ramingen — zouden het tot zo'n 60.000 zijn.

De heer **Samsom** (PvdA):

De premier wilde die berekening niet meemaken als historicus. Ik ben natuurlijk geneigd om haar wel te maken. Ik weet niet of het 1 miljoen is. Ik weet wel tot welk percentage het zal leiden als wij in Europa tot een herverdelingsmechanisme komen. De Partij van de Arbeid heeft daarvoor gepleit en het kabinet neemt dat nu over als structurele stap na de acceptabele noodmaatregel. Ik moet dat zo zeggen, want die noodmaatregel is acceptabel, maar niet ideaal. Die structurele stap zal inderdaad leiden tot een percentage dat rond 5% slingert. Dat is altijd zo bij de verdelings sleutels in Europa, of het nu gaat om geld of om douanelasten. Dat percentage zit altijd rond 5%. Afhankelijk van de totale instroom zal 5% daarvan belanden in Nederland. Op dit moment verwachten we in Nederland dit jaar ongeveer 50.000 asielzoekers. Misschien is het toeval, maar dat is ongeveer 5% van 1 miljoen. We creëren echter liever een rechtvaardige verdeling dan dat we het door het toeval laten bepalen, want dan maakt het niet meer uit waar je Europa binnenkomt en voorkom je dat 71 mensen in een vrachtwagen stappen omdat zij naar Oostenrijk of Duitsland willen en overlijden.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Ik ben blij dat de heer Samsom wel in de richting van een antwoord gaat. Ik begrijp dat hij de 6% die het is — het gaat om meer aanvragen dan wij nu krijgen — naar beneden bijstelt om te voorkomen dat hij moet zeggen dat het er meer worden dan dit jaar. Ik waardeer het zeer, en dat blijf ik zeggen, dat hij erkent dat er veel meer uitgaat, maar als het kabinet opschrijft wat het gaat doen, dan vind ik eerlijk gezegd ook dat het de consequenties daarvan moet opschrijven.

De heer **Samsom** (PvdA):

Dan is er een misverstand. Ik wilde niet voorkomen dat ik een hoger aantal zou noemen. Ik dacht gewoon dat ik het beter wist dan de heer Buma, maar dat moet je inderdaad nooit denken. Dat is heel onverstandig. Dat gaat dan mee in zijn berekening.

De heer **Zijlstra** (VVD):

Voorzitter. Ik dank het kabinet voor de heldere beantwoording. Het was helder vandaag en de brief was ook helder. Er moet duurzame en veilige opvang in de eigen regio komen en als die geboden wordt, is er voor mensen uit die regio geen recht op asiel in Europa. De vluchtelingenverdragen staan dat niet in de weg, zo zei het kabinet helder, en zelfs de Procedurerichtlijn lijkt niet aangepast te hoeven worden, wat ik in eerste instantie nog dacht. Dat is goed nieuws.

Het debat ging vandaag heel vaak over techniek, over juridische zaken en over — met alle respect — Haagse stokpaardjes. Maar daar gaat het helemaal niet over. Het gaat hier over mensen. Het gaat over mensen die alles aangrijpen om naar Europa te komen. Dat begrijp ik helemaal. Stel je voor dat je zelf in die situatie zou zitten. Dan snap je dat mensen dat willen. Die mensen betalen daarom gewetenloze mensensmokkelaars en nemen enorme risico's, met te regelmatig de dood tot het gevolg. Daarom zien wij die verschrikkelijke beelden. Daarom wil de VVD een echte oplossing. En daarom steunen wij het kabinetsplan, want het is de eerste keer dat een Europese regering een oplossing biedt. Ik hoop dat andere partijen dit gaan steunen. We kunnen allerlei beren op de weg blijven zien en daar heel lang over blijven praten, maar we kunnen ook als politiek de handen nu eens ineens slaan, de mogelijkheden zien en proberen te voorkomen dat nog vele, vele duizenden mensen onnodig overlijden.

De **voorzitter**:

Daarmee is een einde gekomen aan de tweede termijn van de Kamer. De regering heeft aangegeven even te willen overleggen over de beantwoording.

De vergadering wordt van 16.20 uur tot 16.30 uur geschorst.

De **voorzitter**:

Voordat we beginnen met de beantwoording door de regering in tweede termijn, met een reactie op de ingediende moties, worden er twee moties gewijzigd. Ik geef daarvoor eerst het woord aan de heer Roemer. Het gaat om de motie op stuk nr. 2037.

De heer **Roemer** (SP):

Voorzitter. Dat klopt helemaal. Ik heb de tweede overweging gewijzigd. Ook is er een kleine wijziging in het dictum.

De **voorzitter**:

De motie-Roemer (19637, nr. 2037) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de voorgestelde oplossingen van zowel het kabinet als de Europese Commissie zich louter richten op symptoombestrijding en niet op de oorzaken van de migratiestromen;

overwegende dat een van de oorzaken van de migratiestromen de zwakke economie en de daardoor veroorzaakte hoge werkloosheid in Afrika is;

overwegende dat in de plannen van de Europese Commissie 1,8 miljard euro middels een trustfonds beschikbaar wordt gesteld om "de diepere oorzaken van migratie in Afrika te helpen oplossen";

overwegende dat Afrikaanse landen jaarlijks 10 miljard euro mislopen als gevolg van belastingontwijking;

verzoekt de regering om zich zowel zelfstandig als in EU-verband naast het inzetten van middelen voor de aanpak van "diepere oorzaken van migratie in Afrika", hard te maken en initiatieven te ontwikkelen voor het terugdringen van belastingontwijking,

en gaat over tot de orde van de dag.

Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2046, was nr. 2037 (19637).

De **voorzitter**:

Het kabinet zal reageren op de gewijzigde tekst.

De heer Pechtold heeft een wijziging in de motie op stuk nr. 2035.

De heer **Pechtold** (D66):

Zeker, voorzitter. De tweede overweging vervalt, en waar staat "recht op asiel" wordt het "recht op aanvraag tot asiel".

De **voorzitter**:

De ondertekening is ook gewijzigd, zo begrijp ik.

De heer **Pechtold** (D66):

Zeker. GroenLinks tekent mee.

De **voorzitter**:

De motie-Pechtold (19637, nr. 2035) is in die zin gewijzigd dat zij thans is ondertekend door de leden Pechtold en Klaver, en luidt:

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
overwegende dat Nederland zich in verschillende internationale verdragen gecommitteerd heeft aan het fundamentele recht op aanvraag van asiel;
verzoekt de regering, op geen enkele wijze in te stemmen met een aantasting van het fundamentele recht op aanvraag van asiel,
en gaat over tot de orde van de dag.
Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2045, was nr. 2035 (19637).

Mijnheer Voordewind.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Voorzitter. Ik heb een kleine wijziging in de motie op stuk nr. 2044.

De **voorzitter**:
Deze wijziging had u nog niet eerder doorgegeven, geloof ik.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Nee. Het is een wijziging in de overweging. Dit wordt een constatering: "constaterende dat Nederland internationale verplichtingen kent".

De **voorzitter**:
De motie-Voordewind c.s. (19637, nr. 2044) is in die zin gewijzigd dat zij thans luidt:

De Kamer,
gehoord de beraadslaging,
constaterende dat er sprake is van een ongekende humanitaire crisis met aanzienlijke vluchtelingenstromen naar Europa tot gevolg;
overwegende dat het kabinet een migratieplan heeft gepresenteerd waarin op de lange termijn asielzoekers buiten Europa asiel dienen aan te vragen;
constaterende dat Nederland internationale verplichtingen kent, onder meer vastgelegd in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, het VN Vluchtelingenverdrag en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind;

verzoekt de regering, niet te tornen aan het non-refoulement beginsel en het recht van asielzoekers om in Nederland asiel aan te vragen in stand te houden, en gaat over tot de orde van de dag.

Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 2047, was nr. 2044 (19637).

We zorgen ervoor dat de nieuwe tekst zo snel mogelijk wordt rondgedeeld. Het kabinet heeft deze gewijzigde motie nog niet. Wij zorgen ervoor dat het kabinet deze ook zo snel mogelijk krijgt.

Dan geef ik nu in de tweede termijn het woord aan de minister-president voor zijn reactie op de moties en openstaande vragen.

Minister **Rutte**:

Voorzitter. In eerste termijn zei ik al dat ik er alles aan wil doen om de heer Buma niet boos te maken. Ik denk dat ik hem nog verder tegemoet kan komen door alsnog een verdiepende reactie te geven op zijn berekening over de gevolgen van de kabinetsplannen voor de instroom in Europa en in Nederland. Geluisterd hebbend naar zijn argumentatie in tweede termijn, zou ik daar een paar reflecties bij willen plaatsen. Om te beginnen moeten we in zo'n verdelingsvoorstel van het kabinet kijken naar de mensen die daadwerkelijk een asielvergunning krijgen, terwijl de cijfers van de heer Buma over de instroom gaan. Gemiddeld grofweg de helft van het aantal aanvragen in Europa dat tot nu toe in 2015 is gedaan leidt EU-breed daadwerkelijk tot een asielvergunning: 49%. In Nederland ligt dat percentage ietsje hoger. Een illustratie daarvan is de situatie in Duitsland. Er is inderdaad sprake van de schatting van de Duitse regering dat er een instroom van 800.000 komt, maar tegelijk wordt erbij gemeld dat 30% tot 40% van hen afkomstig is uit veilige landen. Zij krijgen geen asiel en zouden in geval van een door het kabinet gesuggereerd herverdelingsstelsel ook uiteindelijk daar niet onder vallen. Zoals bekend liggen voor Nederland de cijfers aanzienlijk lager voor het lopende jaar; de staatssecretaris van V en J heeft daar het een en ander over gezegd. Er zijn dus een paar kanttekeningen bij de berekeningen van de heer Buma, in aanvulling op wat ik daar al over zei in eerste termijn.

Ik ga in op een aantal moties en de staatssecretaris zal de andere moties behandelen. Allereerst ga ik in op de motie-Klaver c.s. op stuk nr. 2031. Voor mij, voor het kabinet en voor de coalitie is de combinatie essentieel. Ik ben zeer bezorgd over de discussie in Europa. Ik ben niet zozeer bezorgd, zoals ik de zaak nu overzie, over het perspectief van het kabinet voor de middellange termijn. Ik maak mij wel zorgen over de kortere termijn. Om 18.00 uur heb ik een belafpraak met mijn Tsjechische collega. Ik weet dat verschillenden

hier in huis zullen proberen om die contacten op de partijpolitieke as te zoeken, juist om te laten zien dat de combinatie van wat Nederland hier voorstelt echt een aantal zorgen in Oost-Europa voor de kortere termijn kan wegnemen. Dat is echt mijn overtuiging. Ik sluit mij aan bij de redenering van de voorman van de Partij van de Arbeid in tweede termijn. Ik denk dat deze juist is. De zorg is niet zozeer gericht op de langere termijn als wel op de kortere termijn. Het is een samenhangend pakket. Om al die redenen wil ik deze motie ontraden.

De motie-Pechtold c.s. op stuk nr. 2033 is overbodig, want QMV is juridisch bindend. Er zijn geen mogelijkheden om daar iets mee te doen. QMV is QMV en dan moet je het doen.

De **voorzitter**:

Als die motie overbodig is, dan zegt u?

Minister **Rutte**:

Ontraden, om die reden.

De motie-Roemer op stuk nr. 2036 gaat over een ruimhartiger hervestigingsbeleid. Naar mijn mening is deze voorbarig en daarom ontraad ik haar. Het is een onderdeel van de kabinetsplannen om daar verder invulling aan te geven. Het gaat niet aan om één element nu al verder te verdiepen. Ik denk dat wij in de gesprekken in Europa en zeker ook daarna met landen in de regio moeten bekijken hoe we dit soort elementen vorm geven. Ik vind het echt voorbarig. Dit is iets voor de toekomst, onderdeel van het beleid voor de middel-lange termijn.

Dat geldt ook voor de motie van de leden Voordewind en Slob c.s. op stuk nr. 2043 over hetzelfde thema, met dezelfde argumentatie. Deze is ook voorbarig en wordt daarom ontraden.

Dan kom ik bij de motie-Roemer op stuk nr. 2037. Deze gaat over Afrika. Deze motie zou wat mij betreft eigenlijk aan de orde moeten komen bij de behandeling van het Belastingplan. Mijn suggestie aan de Socialistische Partij is dan ook om de motie aan te houden en te behandelen bij het Belastingplan. Ik weet dat de motie inmiddels is aangepast, maar ik vind deze hier eerlijk gezegd niet op zijn plaats. Ik vind ook dat het dictum niet wordt geschraagd door de verschillende consideransen. Ik kom tot de conclusie, ook door wat wij doen in EU- en in OESO-verband, dat als de motie in stemming zou komen, mijn neiging zou zijn om deze te ontraden. Laten we eens kijken hoe deze valt, als deze is ingekaderd in een bredere discussie bij het Belastingplan. Dan wordt er ook gesproken over kwesties als BEPS, OESO, rulings et cetera.

Kortheidshalve zal ik de motie-Van Klaveren op stuk nr. 2038 ontraden.

Ik heb de heer Van Haersma Buma al geantwoord met betrekking tot de motie op stuk nr. 2039. Het kabinet zal de Kamer informeren over de voortgang van de gesprekken over hoe wij aankijken tegen het al of niet verbreden van de bombardementen naar Syrië. Wat mij betreft is deze motie daarmee ook overbodig. Daarom ontraad ik deze motie.

Dat geldt ook voor de motie-Van Haersma Buma op stuk nr. 2040. Bij de State of the Union van gisteren en in de letter of intent voor 2016 die is uitgekomen, was dit onderwerp een van de vijf prioriteiten in de strategische agenda van de Raad. Ik ben het geheel met de heer Van Haersma Buma eens dat het Nederlands voorzitterschap hier vanzelfsprekend en zonder twijfel in grote mate mee bezig zal zijn.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA):

Even om te kijken of we het over hetzelfde hebben: dit vervangt dus de vier prioriteiten die er tot nu toe waren? Een van de prioriteiten van het voorzitterschap was dat Europa zich moet richten op de hoofdprioriteiten. Dit kun je ook veranderen in de prioriteit vluchtelingen.

Minister **Rutte**:

Het wordt nu wel ingewikkeld. Uiteraard ligt de focus van het kabinet bij het Europees voorzitterschap op werkgelegenheid, economie, relevantie van de gemeenschappelijke markt, de digitale agenda et cetera. Ik neem aan dat ik de heer Buma hierbij geheel aan mijn kant vind. De tweede prioriteit is een Europa van de hoofdzaken en niet van de bijzaken. Daar valt dit direct onder. Het valt onmiddellijk onder focuspunt 2. Punt 3 is het Europa dat verbindt. Het doet dus geen afbreuk aan de inzet van Nederland bij het voorzitterschap, maar het past er briljant binnen. Het staat ook echt in de State of the Union. Deze begon er zelfs mee. Ik heb deze niet kunnen zien, maar ik heb uit de mediaberichten begrepen dat dit het centrale punt was in de State of the Union. Daarover hebben we geen meningsverschil. De heer Buma en ik denken daar hetzelfde over.

Ik verzoek de voorzitter om de staatssecretaris de gelegenheid te geven om de andere moties te becommentariëren. Als het goed is, zouden daarna alle moties van commentaar voorzien moeten zijn.

De **voorzitter**:

We gaan het bijhouden. Dank u wel.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Voorzitter. Ik begin bij de motie-Klaver c.s. op stuk nr. 2032. Deze zal ik ontraden, maar

wel met een toelichting. Als ik de motie lees, lijkt het net of er nu niets kan en dat is gewoon niet zo. In het dictum is sprake van vreemdelingen. Deze vallen uiteen in twee categorieën: de vergunninghouders en mensen die nog in procedure zijn. De vergunninghouders mogen werken. Voor hen is ook breed onderwijs beschikbaar. Leerplichtigen krijgen natuurlijk eerst taalonderwijs, maar ook regulier onderwijs. Ook voor volwassenen is taalonderwijs op een professionele basis beschikbaar. Mensen van wie de procedure nog loopt en die na zes maanden nog geen vergunning hebben maar ook geen afwijzing hebben gekregen, mogen onder voorwaarden ook werken. Ik heb niet het idee dat de regelgeving problemen oplevert die hiermee op te lossen zouden zijn. Gaat het los daarvan in materiële zin om de invulling van details — er wordt immers ook naar Sociale Zaken en Werkgelegenheid verwezen — dan doe ik de suggestie om deze discussie over integratie te voeren bij de begrotingsbehandeling. Kijk ik echter puur naar de regels die wij hebben op het gebied van werk en onderwijs, dan blijkt dat voor iedereen taalonderwijs beschikbaar is en dat iedereen de mogelijkheid heeft om te werken. Dat dit niet altijd gebeurt, snap ik ook. Laten wij eerlijk zijn: als deze mensen hier net zijn, hebben zij vaak iets heel anders aan hun hoofd dan meteen een baan. Je moet eerst de taal en de gebruiken leren kennen van het land waarin je bent. Dat is al heel wat. Zoals al vaak eerder is gezegd, gaat het heel vaak om mensen die alleen komen en vooral de eerste tijd erg bezig zijn met het proces van nareis. De heer Wilders zei daar iets over. Daar wil ik nog wel enige correctie op toepassen. Nu komen in een week 1.800 mensen binnen, maar een derde daarvan is al nareis. Je kunt dus niet zeggen dat die nareizende mensen zelf ook weer nareis creëren. Het gaat hier wel om mensen, niet om konijnen.

De motie-Pechtold c.s. op stuk nr. 2034 ontraad ik ook. Ten eerste is het heel lastig om in Europees verband de genoemde €6.000 per herverdeelde asielzoeker te schrappen, want dat zou het draagvlak van andere landen waarvoor dit al moeilijk ligt, verkleinen. Ten tweede is het een beetje vestzak-broekzak als ik voor Nederland een uitzondering maak. Het geld dat wij van Europa voor deze mensen krijgen is, als het allemaal doorgaat, geld dat ik anders van de begroting van mijn collega Ploumen zou halen voor de eerstejaarsopvang. Dan wordt er dus een beetje geschoven en uiteindelijk levert dat niet hetzelfde op. Als ik het voor heel Europa zou verschuiven, heb je het over substantiële bedragen. De kans dat wij landen meekrijgen om voor de korte termijn de herverdeling te accepteren, is dan nog kleiner dan nu.

De motie-Van der Staaij/Voordewind op stuk nr. 2042 ontraad ik ook. Wij hebben nu de afspraak gemaakt dat de asielopvang in het eerste jaar ten laste komt van het budget van ontwikkelingssamenwerking. Het kabinet heeft in de brief aangekondigd dat het steeds zal bekijken hoe het beide ambities, de opvang van nu en de investering in opvang in de regio, kan blijven waarmaken. Het nu loslaten van deze koppeling ziet het kabinet niet zitten.

Mijn collega Ploumen ziet dat niet zitten, en ik natuurlijk al helemaal niet, want dan heb ik nog grotere problemen. Het kabinet als zodanig ziet dat echter ook niet zitten.

De heer **Van der Staaij** (SGP):

De koppeling die wij hier hebben gemaakt, geldt overigens alleen voor de opvang van extra asielzoekers ten gevolge van Europese afspraken. De vraag is dus niet om de hele systematiek nu los te laten, zodat er niets meer kan. De vraag betreft alleen de extra verplichtingen die wij nu als gevolg van de Europese afspraken krijgen. Laat die niet ten koste gaan van ons nationale budget voor ontwikkelingssamenwerking. Als ik de staatssecretaris net goed hoorde, zegt hij dat er in feite al iets van financiering bij zit. Hij zei dat ook in reactie op de motie van de heer Pechtold. De herverdeling is al gekoppeld aan het budget en hoeft dus niet ten laste te komen van de opvang in het eerste jaar.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Als de compensatie die uit de Europese middelen wordt geboden er niet zou zijn, zou de belasting van het budget voor ontwikkelingssamenwerking nog groter zijn. Die zal niet helemaal dekkend zijn. De tegemoetkoming uit Europa voor de mensen die wij eventueel extra willen opnemen, is niet kostendekkend, maar zonder die tegemoetkoming zou de belasting door deze kosten van het budget voor de eerstejaarsopvang nog groter zijn.

De heer **Van der Staaij** (SGP):

In dat geval blijft mijn motie staan. Als we extra verplichtingen op ons nemen voor mensen die naar Europa komen, vind ik dat die financieel niet ten koste mogen gaan van onze inzet in de landen van herkomst om de opvang aldaar te verbeteren. Dat is de politieke afspraak die ik de Kamer wil voorleggen.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Dit is inderdaad een politiek verschil van mening. Of het nu via een herverdeling is of rechtstreeks, bijvoorbeeld omdat men zich zelf in Ter Apel meldt, of langs welke weg ook, de kosten voor mensen die uit brandhaarden vluchten en hier voor opvang in aanmerking komen, willen wij in het eerste jaar ten laste laten komen van het geld dat anders op andere manieren aan ontwikkelingssamenwerking zou zijn besteed.

Nu de motie op stuk nr. 2035. Het is niet het ultieme doel van de kabinetsbrief om allerlei verdragen aan te passen. Het gevraagde in de motie kan zonder verdragen aan te passen, dus in die zin zou deze motie overbodig zijn. Maar we hebben het doel om opvang en bescherming te bieden in de regio, en als dat op een manier kan die valt binnen de verdragen, is dat prima. Ik vond de opmerkingen daarover tussen de Kamerleden in eerste termijn zeer waardevol. Maar zoals de heer Samsom aangaf, als het in het onderhandelingsproces handiger blijkt om ergens een verdragsartikel aan te passen om de werkelijkheid

van een goede opvang in de regio te kunnen bereiken, dan moeten we niet nu al bij voorbaat zeggen dat we dat niet moeten doen. In de brief staat duidelijk welke waarborgen en eisen wij overeind houden. In die zin ontraad ik de motie, omdat we daarvoor geen verdere stappen willen zetten.

Voor de motie op stuk nr. 2044 geldt hetzelfde. Een eis voor de afspraken voor veilige opvang in de regio voordat wij mensen daarnaar kunnen terugverwijzen, dus kunnen terugbrengen naar een opvang in de regio, wat het einddoel is, is dat dat land die mensen niet vanuit de opvang in de regio weer terugstuurt naar de plek waar zij risico lopen. Wij doen dit al, dus in die zin is de motie overbodig. Voor zover ik eruit kan proeven dat het verder moet gaan, dus dat de mogelijkheden om tot dat einddoel te komen verder moeten worden beperkt, ontraad ik deze motie.

De motie op stuk nr. 2041 van de heer Kuzu is eigenlijk een heel ander verhaal.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Nog even een vraag over de motie op stuk nr. 2044. Het is mooi dat we het eens zijn over het eerste deel van het dictum, dus dat dat recht behouden moet blijven. Over het tweede kunnen we het volgens mij ook goed eens zijn, omdat dit recht ook in de kabinetsplannen behouden blijft, voor het geval dat mensen uit onveilige landen komen.

Staatssecretaris **Dijkhoff**:

Ja, maar er is geen sprake van een materiële behandeling van de aanvraag van mensen die uit regio's komen waar wel veiligelandenafspraken over zijn. In dat geval is het een vrij formeel en kort proces van niet-ontvankelijkheid. Ik heb de indruk dat deze motie meer wil dan dat. Derhalve ontraad ik haar, ook om later misverstanden te voorkomen.

Nu de motie van de heer Kuzu op stuk nr. 2041 over de IND en de Gemeentelijke Basisadministratie. Onlangs heeft de Eerste Kamer daarover vragen gesteld, die mijn collega Plasterk heeft beantwoord. Dit probleem is bij ons bekend. Minister Plasterk geeft leiding aan de oplossing van dat probleem. Binnenkort zal de Tweede Kamer hierover worden geïnformeerd. Hier wordt dus aan gewerkt. Wij zijn ermee bezig, de Kamer wordt erover geïnformeerd, dus deze aansporing is overbodig en derhalve ontraad ik deze motie.

De **voorzitter**:

Daarmee is een eind gekomen aan de tweede termijn van de regering. Ik denk dat we de stemming over de ingediende moties vandaag om half zes doen, na het komende VAO.

De beraadslaging wordt gesloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.